

This text is not in its final form yet and might undergo some revision. It has been checked thoroughly, but we do appreciate feedback. This text can be used at church, at home, at schools or in non-commercial publications. The translation was done especially for people who speak the Oltenian Ursari dialect

of Romani.

Please let us know if you are interested in having a printed book (roma_info@wycliffe.org). This work is released under the **Creative Commons, attribution, non-commercial no-derivatives 3.0 license**. You may copy and redistribute this work unmodified, in any medium or format, with appropriate attribution, under the same licence.

You may copy the text in its entirety or portions of it, providing the portions selected are not taken out of context.

You may not use this work for commercial purposes.

If you modify the text, you may not distribute it in any form or context.

Această lucrare nu este încă în forma ei finală, și este posibil ca să fie revizuită sau corectată în viitor. A fost verificată cu atenție, dar am fi recunoscători dacă ne-ați aduce la cunoștință orice greșeală. Textul poate fi folosit în biserică, acasă, în școli sau în publicații necomerciale. Această traducere a fost pregătită pentru vorbitorii de limba romani (ursarilor din Oltenia).

Vă rugăm să ne contactați la roma_info@wycliffe.org dacă v-ar fi de folos o carte tipărită. Această lucrare vă este pusă la dispoziție sub **Licența Creative Commons Atribuire-Necomercial-FărăModificări 3.0**. Puteți să copiați și redistribuiți această lucrare doar nemodificat, în orice mediu sau format, cu atribuire potrivită, sub aceeași licență. Puteți copia textul în întregime sau în parte, dacă porțiunile selectate nu schimbă sensul originalului.

Nu puteți folosi această operă în scopuri comerciale.

Dacă reajustați, transformați sau construiți pe baza lucrării, nu veți putea distribui lucrarea modificată, în nici un mod sau context.

O începuto

E zeneză

O Del kerdäs äk lumă lachi, dar äl manuś uştile kontra lesqi

(1:1–11:26)

O Del kerdäs e lumă haj dikhläs kä si lachi

1 Maj anglal o Del kerdäs o ćeri haj e phuv. ² E phuv nas lačhardi haj nas khanć pä laθe. P-o paj adinko sas întunjariko haj o Duxo le Devlesqo phirelas opral p-o paj. ³ O Del phendäs:

— Te avel lumina!

Haj sas lumina. ⁴ O Del dikhläs kä e lumina sas lachi, haj o Del dină rigaθe e lumina kaθar o întunjariko. ⁵ O Del phendäs le luminaqe „ges”, haj le întunjarikosqe „răt”. Sas răt haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas o ges o angluno.

⁶ O Del phendäs:

— Te avel äk than te pharavel äk paj kaθar aver paj, haj o than kodova te ačhol maşkar lenθe!

⁷ O Del kerdäs o than te pharavel äl paja kaj si tala o than, kaθar äl paja kaj si opral poa than. Haj kadă

sas. ⁸ O Del phendäs le thanesqe „ćeri”. Sas răt haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le dujenqo ges.

⁹ O Del phendäs:

— Te kiden pes anθ-äk than äl paja kaj si tala o ćeri haj te dikhöl o şukimos!

Haj kadă sas. ¹⁰ O Del phendäs le şukimasqe „phuv”, haj le pajesqe kidino „baro paj”. O Del dikhläs kä sas lachi. ¹¹ O Del phendäs:

— Te del e phuv zelenimata: zelenimata sãmıncaça, dafă kaj keren rodo pala lenqo sojo, sãmıncaça anθ-o rodo!

Haj kadă sas. ¹² E phuv dinăs zelenimata, zelenimata sãmıncaça pala lenqo sojo haj dafă kaj keren rodo, sãmıncaça anθ-o rodo, pala lenqo sojo. O Del dikhläs kä sas lachi. ¹³ Sas răt, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le trinenqo ges.

¹⁴ O Del phendäs:

— Te aven nişte lumini anθ-o ćeri te den rigaθe o ges kaθar e răt! On te sikaven äl bare gesa, äl gesa haj äl bärśa; ¹⁵ haj te aven lumini anθ-o ćeri, te den lumina p-e phuv!

Haj kadă sas. ¹⁶ O Del kerdäs äl duj bare lumini: e lumina e maj bari te stăpînil o ges, haj e lumina e maj

cijni te stäpĭnil e rät. Kerdäs i äl stjale.¹⁷ O Del ĉhutä len p-o ĉeri te den lumina p-e phuv,¹⁸ te stäpĭnin o ges haj e rät haj te den rigaĉe e lumina kaĉar o ĭntunjariko. O Del dikhläs kä sas laĉhi.¹⁹ Sas rät, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le štarenqo ges.

²⁰ O Del phendäs:

— O paj te avel pherdo zuvindimata, haj te xurän ĉiriklä opral pa-i phuv p-o ĉeri!

²¹ O Del kerdäs äl bare zuvindimata anĉ-o baro paj haj saorä zuvindimata kaj ĭnotin pherindos o paj, pala lenqo sojo saorä ĉiriklä kaj xurän, pala lenqo sojo. O Del dikhläs kä sas laĉhi.²² O Del binekuvintisardä len:

— Keren puä, butön, haj pheren äl paja äl bare! Te butön i äl ĉiriklä p-e phuv!

²³ Sas rät, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le panzenqo ges.

²⁴ O Del phendäs:

— Te del e phuv zuvindimata pala lenqo sojo: animalä kheresqe, animalä cijne haj animalä sälbaticä kaj si p-e phuv, pala lenqo sojo.

Haj kadä sas.²⁵ O Del kerdäs äl animalä sälbaticä pala lenqo sojo, äl animalä le kheresqe pala lenqo sojo haj saorä animalä cijne kaj si p-e phuv pala lenqo sojo. O Del dikhläs kä sas laĉhe.²⁶ Pala kadaja o Del phendäs:

— Te keras manus te aven sar amenĉe, te amän amenĉa! Te stäpĭnin p-äl maĉhe anĉa o baro paj, p-äl ĉiriklä le ĉeresqe, p-äl animalä kheresqe, pä sä e phuv haj pä sä animalä cijne kaj mişkin p-e phuv!

²⁷ O Del kerdäs le manusäs te avel sar lesĉe, sar lesĉe kerdä les o Del, murş haj zuvli kerdä len.²⁸ O Del binekuvintisardä len haj phendä lenqe:

— Keren ĉhave, butön, pheren e phuv haj keren lan te avel tala tumenĉe! Stäpĭnin p-äl maĉhe le bare pajesqe, p-äl ĉiriklä le ĉeresqe haj pä saorä animalä kaj mişkin p-e phuv!

²⁹ O Del phendäs:

— Ita, dav tumen saorä zelenimata sämĭncaĉa kaj si pä saorä phuv, haj saorä dafä kaj keren rodo sämĭncaĉa andrä. Kadala te avel tumaro xamos!³⁰ Haj saorä animalenqe sälbaticä, saorä ĉiriklanqe le ĉerosqe haj saorä animalenqe cijne phuäqe, kaj si len anĉä lenĉe zuvindimos, dinem len ka xamos saorä zelenimata.

Haj kadä sas.³¹ O Del dikhläs sä so kerdäsas haj ita, sas but laĉhe. Sas rät, haj pala kodoja sas detexerin: kadava sas le šovenqo ges. `

2 Kadä sas termenime o ĉeri, e phuv haj sä so sas anĉä lenĉe.² Zi anĉä le jeftanqo ges, o Del termenisardäs pi buki, kadä kä anĉä le jeftanqo ges ni maj kerdäs khanĉ.³ O Del binekuvintisardäs le jeftanqo ges haj sfincosardä les, kä anĉ-o ges kadava ni maj kerdäs khanĉ.

O kerimos le manusäsqo haj le zuvläqo

⁴ Ita so kerdinäjlos anĉ-o ĉeri haj p-e phuv.

Kana o RAJ o Del kerdäs o ĉeri haj i phuv,⁵ p-e phuv nas niĉ äk tufa kĭmposqi haj niĉ zelenimata xamasqe p-o kĭmpo ni barilisas zi atunĉa, kä o RAJ o Del zi atunĉa ni dinäsas brişĭnd p-e phuv, haj nas niĉ äk manus te kerel buki e phuv.⁶ Dar paj ĭnklelas anĉa-i phuv haj kingärelas saorä phuv.⁷ O RAJ o Del kerdäs le manusäs anĉa-i phuv, phurdä lesqe anĉ-o nakh phurdimos viacaqo, haj kadä o manus kerdilos äk sufleto zuvindo.

⁸ O RAJ o Del kerdäs äk bar anĉ-o Eden, karing o esto, haj ĉhutäs othe le manusäs kaj kerdäsas les.⁹ O RAJ o Del kerdä te baröl anĉa-i phuv saoro felo pomenqo, šukar k-o dikhimos haj laĉhe k-o xamos, haj anĉ-o maşkar le baräqo o pomo le viacaqo haj o pomo savo kerel te prinzandöl o laĉhimos haj o nasulimos.¹⁰ Äk paj ĭnklelas anĉa o Eden haj kingärelas e bar, haj othar pharadölas haj kerdölas štar vast.¹¹ O anav le anglunesqo si Pison, ov thabdel anĉä saorä riga le Themosqe Havila,* kaj othe si sumnakaj.¹² O sumnakaj anĉa o them kodova si laĉho, othe si anĉa sosĉe kerdöl äk khandimos, haj bar oniksosqo.¹³ Le dujenqo paj si lesqo anav Gihon, ov thabdel anĉä saorä riga le Themosqe Kuş.¹⁴ Le trinenqo paj si lesqo anav Tigro, ov thabdel k-o esto le Aşurosqo. Le štarenqo paj si o Euftrato.

¹⁵ O RAJ o Del liläs le manusäs haj ĉhutä les anĉ-e bar le Edenosqi, kašte kerel lan buki haj te avel les griža laĉar.¹⁶ Haj dinä le manusäs e porunka kadaja: — Daştis te xas kabor kames anĉa orso pomo anĉa-i bar,¹⁷ numa anĉa o pomo savo kerel te prinzandöl o laĉhimos haj o nasulimos ta na xas, kä anĉ-o ges kaj va xasa anĉa lesĉe va meresa ĉaĉes.

¹⁸ O RAJ o Del phendäs:

— Naj mišto ka o manus te avel korkoro. Si te kerav lesqe äk aźutori laĉho anĉa lesĉe.

¹⁹ O RAJ o Del kerdäsas anĉa-i phuv saorä animalä le kĭmposqe haj saorä ĉiriklä le ĉeresqe, haj andä len k-o manus te dikhel sar si te ĉhul lenqo anav. Haj orso anav kaj ĉhutäs les o manus fiosave animalosqe,

*2:11 Them = carä

kodova sas lesqo anav. ²⁰ Haj o manuś čhutās anava saorā animalenqe kaj si paśa o kher, le čiriklānqe le čeresqe haj saorā animalenqe sālbatiče, dar anθa o manuś ni arakhlās aźutori lačho.

²¹ Atunć o RAJ o Del dinās drom āk lindri phari p-o manuś. Anθ-o timpo kana sovelas o manuś, o RAJ o Del lilās jekh anθa lesqe praśave, haj phandadās o mas kā lesqo than. ²² Anθa o praśavo kaj lilāsas les anθa o manuś, o RAJ o Del kerdās āk zuvli haj andā lan k-o manuś. ²³ Haj o manuś phendās:

— Aresel, kadaja si kokalo anθa mīrā kokalā haj mas anθa muro mas! Oj si te bučhol rromni kā sas lili anθa o rrom.

²⁴ Kodolasqe o rrom va mukela pe dades haj pe da, haj si te avel jekh pe rromnāča haj si te kerdōn āk trupo.

²⁵ O rrom haj lesqi rromni sas jel duj nange haj nas lenqe lazavo.

O Adam haj e Eva kerdes so ni kamnes o Del

3 O sap sas maj gogača dā sar saorā animalā sālbatičā kaj kerdāsas len o RAJ o Del. Ov phendās le zuvlāqe:

— Čaćes phendās o Del: «Ta na xan anθa saorā pomi anθa-i bar?»

² E zuvli dinās anglal le sapes:

— Daštis te xas anθa o rodo saorā pomenqo anθa-i bar. ³ Dar anθa o rodo le pomosqo kaj si anθ-o maśkar le barāqo, o Del phendās: «Ta na xan anθa lesθe haj ta na makhen tumen lesθar, te na meren!»

⁴ Atunć o sap phendās le zuvlāqe:

— Čaćes naj te meren, ⁵ dar o Del zanel kā anθ-o ges kana xana anθa lesθe, si te putren pes tumare jakha haj si te aven sar o Del, prinžanindos o lačhimos haj o nasulimos.

⁶ E zuvli dikhlās kā o pomo si lačho xamasqo haj šukar dikhimasqo haj kā o pomo si dorimasqo kašte del gogi. Kadā lilās anθa lesqo rodo haj xalās, dinās i pe rromes kaj sas paśa laθe, haj xalās i ov.

⁷ Atunć le donqe putardile lenqe jakha, haj dine pi sāma kā sas nange. Subdes pesqe anθ-āk than frunze smokinosqe haj čhutes angla pesθe. ⁸ Atunća aśundes le RAJes le Devles phirindos anθ-e bar anθ-e rākoarā le gesesqi. O manuś haj lesqi rromni garadiles kaθar o RAJ o Del maśkar āl pomi anθa-i bar. ⁹ Dar o RAJ o Del dinās muj le manuśas haj phendā lesqe:

— Kaj san?

¹⁰ Ov dinās anglal:

— Aśundem tut anθ-e bar haj sas manqe dar, kā semas nango, haj garadilem.

¹¹ O RAJ o Del phendās:

— Kon phendā tuqe kā san nango? Xalān anθa o pomo kaj porunćisardemas tuqe ta na xas?

¹² O manuś dinās les anglal:

— E zuvli kaj dinān lan manqe te avel paśa manθe, oj dinā man anθa o pomo haj xalem.

¹³ O RAJ o Del phendās le zuvlāqe:

— So kerdān?

E zuvli dinās anglal:

— O sap thardā man haj xalem.

¹⁴ O RAJ o Del phendās le sapesqe:

— Kodolasqe kā kerdān kadaj buki, san dino armaja anθa sā animalā paśa o kher haj sā animalā sālbatičā. Anθā saorā ges ke viacaqe te tīrīs tut haj te xas phuv! ¹⁵ Ura si te avel maśkar tuθe haj e zuvli, maśkar ke čhave haj laqe čhave. Ov si te del dab kō šāro, haj tu si te des dab lesqo kīlkij.

¹⁶ Le zuvlāqe phendās:

— Si te barārav but maj but ki suferinca kana keresa: dukhača si te keres čhave. Haj si te kames te kerel kō rrom so kames tu, dar ov si te avel kō stāpino.

¹⁷ Le Adamosqe* phendās:

— Kā aśundān kaθar ki rromni haj xalān anθa o pomo anθa savo porunćisardemas tuqe «Ta na xas anθa lesθe», dini armaja si e phuv anθa ki kauza. Phari bukāča si te xas anθa laθe anθā saorā gesa ke viacaqe. ¹⁸ Karne haj pālāmida si te del tut, haj si te xas plante poa kīmpo. ¹⁹ Si te khinōs haj si te pherdos paj, kašte xas kō xamos, zi kana si te kerdos phuv, kā anθa laθe sanas lilo. Kā phuv san haj si te kerdos phuv.

²⁰ O Adam čhutās o anav Eva† pe rromnāqe, kā oj sas e dej saorānqi kolenqe zuvinde. ²¹ O RAJ o Del kerdās le Adamosqe haj lesqe rromnāqe coale morkhāqe haj hurādā len lenča. ²² O RAJ o Del phendās: — Ita kā o manuś areslos sar jekh anθa amenθe, prinžandindos o lačhimos haj o nasulimos. Ni trābul te čhul o vast te lel i anθa o pomo le viacaqo, te xal anθa lesθe haj te trail veśniko!

²³ Kodolasqe o RAJ o Del dinā les avri anθa-i bar le Edenosqi, kašte kerel buki e phuv anθa savi sas lilo. ²⁴ Pala so gonisardās ov le Adamos, čhutās nište heruvimā k-o rāsārimos le barāqo Eden, haj āk sabia jagaqi kaj invīrtilas, kašte pāzil o drom k-o pomo le viacaqo.

***3:17** O anav Adam xakārdōl „manuś”. †**3:20** O kuvinto Eva aśundōl sar „viaca” anθ-e čhib ebraiqa.

O Kain haj o Abel

4 O Adam sutos pe rromnăça le Evaça, oj ačhilis khamni haj kerdäs le Kainos.* O Adam phendäs: – Lilem äk manuś le azutoreça le RAJesqo!

² Maj kerdäs i lesqe phrales le Abelos. O Abel sas čobano haj o Kain kerelas buki e phuv. ³ Äk data o Kain andinäs le RAJesqe äk daro xamasqo anθa o rodo le phuăqo. ⁴ O Abel andinäs i ov anθa äl maj lačhă brakhă haj buzňă kerde anglune. Le RAJes plaćujas les kaθar o Abel haj kaθar lesqo daro xamasqo, ⁵ dar kaθar o Kain haj kaθar lesqo daro xamasqo ni plaćujas les. O Kain nasul xolăjlos haj dikhōlas pä lesqo muj. ⁶ O RAJ phendäs lesqe:

– Sosθe xolăjlăn, sosθe lăn jag? ⁷ Kana keresa miśto, si te aves miśto dikhlo, dar kana ni keresa miśto, o bezex pindil k-o udar! Kamel te keres so ov kamel, dar tu trăbul te stăpīnis les.

⁸ O Kain phendäs pe phralesqe le Abelosqe:

– Hajda te inkläs p-o kīmpo!

Dar kana sas p-o kīmpo, ov xuklos pesθe pō phral o Abel haj mudardă les.

⁹ O RAJ phendäs le Kainosqe:

– Kaj si kō phral o Abel?

Ov dinăs anglal:

– Ni zanav, man trăbul te xal man e griža mīră phralesqi?

¹⁰ O Del phendäs:

– So kerdăn? O rat ke phralesqo del muj manθe anθa-i phuv. ¹¹ Akanak san dino armaja ta na maj daštis te trais anθa-i phuv, kaj putardăs pō muj kašte lel anθa kō vast o rat ke phralesqo. ¹² Kana va keresa buki e phuv, naj te maj del tut pe roade. Phirindos korkoro haj našado si te aves p-e phuv.

¹³ O Kain phendäs le RAJesqe:

– Mīrī pokin si prea bari, ni daštiv te phiravav lan. ¹⁴ Ita kă tu gonis man anθa mīrī buki le phuăqi. Ni maj daštiv te beśav angla tuθe haj trăbul te phirav korkoro haj našado p-e phuv. Haj orkon arakhela man si te mudarel man.

¹⁵ O RAJ phendă lesqe:

– Miśto. Kana dakoniva va mudarela le Kainos, si te pedepsiv les jefta drom maj but.

O RAJ čhutăs äk semno p-o Kain, kă orkon arakhela les ta na mudarel les. ¹⁶ Pala kodoja, o Kain inklisto

angla o RAJ haj beślos anθ-o Them Nod† k-o răsărimos le Edenosqo.

Äl čhave le Kainosqe

¹⁷ O Kain sutos pe rromnăça. Oj ačhilis khamni haj kerdäs le Enohos. O Kain vazdelas äk foro haj čhutăs kodole forosqe o anav pe čhavesqo Enoh. ¹⁸ O Enoh sas o dad le Iradosqo, o Irad sas o dad le Mehujaelosqo, o Mehujael sas o dad le Metuśaelosqo, haj o Metuśael sas o dad le Lamehosqo. ¹⁹ O Lameh lilă pesqe duj rromnă. O anav jekhaqo sas Ada haj o anav kolavrăqo sas Cila. ²⁰ E Ada kerdäs le Jabalos. Ov sas o dad kolenqo kaj beśen anθ-äl korturi, k-äl turme. ²¹ O anav lesqe phralesqo sas Jubal. Ov sas o dad saorănqo kolenqo kaj gilaben le harfaça haj le flueroça. ²² E Cila kerdäs i oj le Tubalos-Kain, kaj kerelas saoră feluri bukănqe xarkomaqe haj sastresqe. E phej le Tubal-Kain sas e Naama. ²³ O Lameh phendäs pe rromnănqe:

„Adlo haj Cillo, aśunen man!

Rromnă le Lamehosqe, aśunen mīră vorbel!

Mudardem äk manuś kă rănisardă man,

haj äk tărno kă dină man dab.‡

²⁴ O Kain si te avel răzbunime jefta drom,

haj o Lameh jefta deśa haj jefta drom!”

O Set haj o Enos

²⁵ O Adam sutos pale pe rromnăça. Oj kerdăs äk čhavo haj čhutăs lesqo anav Set.¶ Oj phendäs:

– O Del dină man aver čhavo anθ-o than le Abelosqo, saves mudardă les o Kain.

²⁶ Le Setosqe kerdilos i lesqe äk čhavo haj čhutăs lesqo anav Enos. Atunc inćeuposardes äl manuś te den muj k-o RAJ pä lesqo anav.

Kaθar o Adam zi k-o Noja

5 Kate inćeopol o ramomos anθa-l bukă save kerdă len o njamo le Adamosqo. Kana kerdăs o Del le manuśăs, kerdă les te amăl leça. ² Kerdă len murś haj zuvli, binekuvintisardă len haj dină len o anav dă „manuś” kana sas kerde.

³ K-o phurimos äk śălaqo haj trănda bărś le Adamosqe, kerdinăjlos lesqe äk čhavo kaj amălas leça haj sas sar lesθe, haj čhutăs lesqo anav Set. ⁴ Păće kerdilos o Set, o Adam traisajlos oxtosăla bărś, haj kerdinăjles lesqe čhave haj čheja. ⁵ Saoră ges kaj

***4:1** Anθ-e čhib ebraiqo o anav Kain aśundōl sar „lilem”. †**4:16** O kuvīnto Nod xakărdōl „phirel anθ-äk than anθ-o aver than”. ‡**4:23** Anθ-o oriźinalo naj klaro. Maj daštilas pes te xakărdōl: „Si te mudarav äk manuś kana rănila man, haj äk tărno kana dela man dab.” ¶**4:25** O anav Set aśundōl sar „dinăs”.

traisajlos o Adam sas inšála haj trända bärś. Pala kodoja mulos.

⁶ K-o phurimos äk šálaqo haj panz bärś le Setosqe, kerdinäjlos lesqe o Enos. ⁷ Páce kerdinäjlos o Enos, o Set maj traisajlos oxto šála haj jefta bärś haj kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ⁸ Saorä ges le Setosqe sas inšála haj deśuduj bärś, pala kodoja mulos.

⁹ K-o phurimos le inädeša bärśenqo le Enososqe, kerdinäjlos lesqe o Kajnan. ¹⁰ Páce kerdilos o Kajnan, o Enos maj traisajlos oxto šála haj deśupanz bärś haj kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ¹¹ Saorä ges le Enososqe sas inä šála haj panz bärś, pala kodoja mulos.

¹² K-o phurimos le jeftadeša bärśenqo le Kajnanosqe, kerdinäjlos lesqe o Mahalalel. ¹³ Páce kerdinäjlos o Mahalalel, o Kajnan maj traisajlos oxto šála haj saranda bärś, haj kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ¹⁴ Saorä ges le Kajnanosqe sas inä šála haj deś bärś, pala kodoja mulos.

¹⁵ K-o phurimos le šovardešenqo haj panz bärś le Mahalalelosqe, kerdinäjlos lesqe o Jared. ¹⁶ Páce kerdinäjlos o Jared, o Mahalalel maj traisajlos oxto šála haj trända bärś, kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ¹⁷ Saorä ges le Mahalalelosqe sas oxto šála haj inädeša haj panz bärś, pala kodoja mulos.

¹⁸ K-o phurimos äk šálaqo haj šovardeš haj duj bärś le Jaredosqe, kerdinäjlos lesqe o Enoh. ¹⁹ Páce kerdinäjlos o Enoh, o Jared maj traisajlos oxto šála bärś, haj kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ²⁰ Saorä ges le Jaredosqe sas inä šála haj šovardeš haj duj bärś, pala kodoja mulos.

²¹ K-o phurimos le šovardešenqo haj panz bärś le Enohosqe, kerdinäjlos lesqe o Metusala. ²² Páce kerdinäjlos o Metusala, o Enoh maj phirdäs le Devleça trin šála bärś, haj kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ²³ Saorä ges le Enohosqe sas trin šála haj šovardeš haj panz bärś. ²⁴ O Enoh phirdäs le Devleça, pala kodoja ma nas, pentrukä lilä les o Del peça.

²⁵ K-o phurimos äk šálaqo haj oxtodeša haj jefta bärś le Metusalasqe, kerdinäjlos lesqe o Lameh. ²⁶ Páce kerdinäjlos o Lameh, o Metusala maj traisajlos jefta šála haj oxtodeša haj duj bärś, haj kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ²⁷ Saorä ges le Metusalasqe sas inä šála haj šovardeš haj inä bärś, pala kodoja mulos.

²⁸ K-o phurimos äk šálaqo haj oxtodeša haj duj bärś, le Lamehosqe kerdinäjlos lesqe äk čhavo. ²⁹ Ov

čhutäs lesqo anav Noja,* phenindos: „Kadava si te mिंगüil amen anθa amari buki haj anθa o pharimos amare vastenqo, kaj avel anθa kadaj phuv savi dinä lan armaja o RAJ.” ³⁰ Páce kerdinäjlos o Noja, o Lameh maj traisajlos panz šála haj inädeša haj panz bärś, haj kerdinäjles lesqe čhave haj čheja. ³¹ Saorä ges le Lamehosqe sas jefta šála jeftadeša haj jefta bärś, pala kodoja mulos.

³² Páce o Noja pherdäs panz šála bärś, kerdinäjles lesqe o Sem, o Ham haj o Jafet.

O nasulimos le manusänqo

6 Kana inćeposajles äl manus te butön p-e phuv haj kerdinäjles lenqe čheja, ² äl čhave le Devlesqe[†] dikhles kä äl čheja le manusänqe si šukar, haj lile pesqe dä rromnä kolen kaj alosarde len pesqe.

³ Atunća o RAJ phendäs:

— Muro Duxo naj te ačhol but bärś anθ-o manus. O manus orsar merel. Lesqe ges si te avel äk šäl haj biś bärś!

⁴ Äl nefelimi sas p-e phuv anθ-äl vremuri kodola haj i maj inkä. Kadaja sas kana äl čhave le Devlesqe sutes le čheänça le manusänqe haj on kerde lenqe čhave: kadala sas äl zurale kaj sas dämunt, manus prinzande.

⁵ O RAJ dikhläs kä o nasulimos le manusäsqo si baro p-e phuv haj kä šä so gëndilas haj kamelas sas nasul saorä timpo. ⁶ Falä nasul le RAJes kä kerdäs le manusäs p-e phuv haj xoläjlos anθä pö ilo. ⁷ Haj phendäs:

— Si te khosav pa-i phuv le manusäs saves kerdem les, kaθar o manus zi k-äl animalä, zi k-äl animalä cijne haj zi k-äl čiriklä le čerosqe, kä fal man nasul kä kerdem len.

⁸ Dar o Noja sas arakhado lačho kaθar o RAJ.

O Del kamos te xastravel le Nojas haj lesqe famelia

⁹ Kadala si äl bukä kaj kerdä len o njamo le Nojasqo. O Noja sas äk manus čačo haj užo maškar kola anθa lesqi vremä. Ov phirelas le Devleça. ¹⁰ Les sas les trin čhave: o Sem, o Ham haj o Jafet.

¹¹ E phuv sas rimome angla o Del, e phuv sas pherdi marimata. ¹² O Del vardisardäs p-e phuv haj dikhläs kä e phuv si rimome, kä šä so trainas p-e phuv rimosajlesas. ¹³ Atunća o Del phendäs le Nojasqe:

***5:29** O anav Noja xakärdöl „odihna”, haj maj aśundöl sar mिंगüjmos.

[†]**6:2** „Äl čhave le Devlesqe” daštil te xakärdöl manus anθa o čeri sau manus pa-i phuv.

— Hotärisardem kä sä so trail träbul te merel, pen-
trukä pherdes e phuv marimata. Dikh, si te nimičiv
len anθ-äk than le phujača. ¹⁴ Ker tuqe äk korabia
anθa kaštesθe kiparososqo! Te keres hodäjce an-
θä laθe, haj spoisar lan smoaļača andral haj avräl!
¹⁵ Dikh sar te keres lan: e korabia te avel lan trin šä-
la kuä anθ-o lunzimos, peinda kuä anθ-o buxlimos
haj trända kuä anθ-o učimos!* ¹⁶ Te mukes lan pu-
tardi anθä saorä riga kä äk kuj kaθar o učarimos! O
udar te čhus les anθ-e rig le korabiaqi, haj te keres
äk podo tele, jekh k-o maškar haj jekh opre!

¹⁷ Me si te tasavav e phuv, kašte merel sä so trail
p-e phuv, sä so phurdel. Sä so si p-e phuv va mere-
la. ¹⁸ Dar si te kerav muro phanglimos tuča. Te in-
tris anθ-e korabia, tu haj ke čhave, ki rromni haj äl rrom-
nä ke čhavenqe anθ-äk than tuča! ¹⁹ Te les anθ-e
korabia p-o duj anθa sä so trail, murš haj zuvli, kašte
ačhon zuvinde tuča! ²⁰ Anθa saorä sojuri čiriklänqe,
anθa saorä sojuri animalenqe haj anθa saorä sojuri
animalenqe cijne pa-i phuv p-o duj si te aven tuθe,
kašte inkäres len zuvinde! ²¹ Haj tu le haj kide saorä
feluri xamasqe, kašte avel tuqe xamasqe tuqe haj i
lenqe!

²² Kadä i kerdäs o Noja, kerdäs sä so phendäs lesqe
o Del.

E phuv tasadi

7 O RAJ phendäs le Nojasqe:
— Intris anθ-e korabia, tu haj saoro kher ki-
ro, káč numa tut dikhlem tut äk manuś čáčo angla
manθe maškar kola anθa ki vremä. ² Le tuča p-o jefta
zute anθa saorä animalä uže, äk zuto anθa äl anima-
lä kaj naj uže, murš haj zuvli, ³ haj sa p-o jefta zute
anθa saorä čiriklä le čerosqe, murš haj zuvli, kašte
ačhon zuvinde fiosavo sojo pä saori phuv! ⁴ Kä pala
jefta ges si te kerav te del brišind p-e phuv saranda
ges haj saranda reakä. Kadä va khosava pa-i phuv sä
so kerdem kaj trail.

⁵ O Noja kerdäs sä so porunčisardä lesqe o RAJ. ⁶ Le
Nojas sas les šov šäla bärš kana sas tasadi e phuv.

⁷ O Noja intrisajlos anθ-e korabia pe čhavenča, pe
rromnäča haj le rromnäča lesqe čhavenqe ta na
tasön. ⁸ Anθa-l animalä uže haj anθa-l animale kaj
naj uže, anθa-l čiriklä haj anθa sä kaj tirił pes p-e
phuv, ⁹ intrisajles anθ-e korabia k-o Noja p-o duj,
murš haj zuvli, kadä sar porunčisardäsas o Del le
Nojasqe. ¹⁰ Pala jefta ges aviles äl paja te tasaen e

phuv. ¹¹ Anθ-o bärš le šove šälenqo anθa-i viaca le
Nojasqi, anθ-e le dujenqo čhon, anθ-o ges le dešief-
tanqo le čhonesqo, anθ-o ges kodova čhindinäles äl
izvorä le bare adinkosqe haj putardes äl stävilarä le
čerosqe. ¹² Dinäs brišind p-e phuv saranda ges haj
saranda reakä.

¹³ Anθ-o ges kodova intrisajles anθ-e korabia: o
Noja, o Sem, o Ham haj o Jafet, äl čhave le Nojasqe,
e rromni le Nojasqi haj lenča i äl trin rromnä lesqe
čhavenqe, ¹⁴ on haj saorä zuvindimata sälbaticä pa-
la lenqo sojo, saorä animalä paša o kher pala lenqo
sojo, saorä animalä cijne kaj miškin p-e phuv pala
lenqo sojo, sä so xurän pala lenqo sojo, saorä čiri-
klä, sä so si len phakä. ¹⁵ Intrisajles k-o Noja anθ-e
korabia zute anθa sä so si zuvinde, sä so phurden.
¹⁶ Murš haj zuvli intrisajles anθa sä so si zuvinde, pa-
la sar porunčisardäsas o Del le Nojasqe. Pala kodoja
o RAJ phandadäs o udar pala lesθe.

¹⁷ E phuv sas tasadi saranda ges, o paj barölas haj
vazdäs e korabia haj oj uštilis opre pa-i phuv. ¹⁸ O paj
kerdolas baro haj barilos but p-e phuv, haj e korabia
plutjajas p-o paj. ¹⁹ O paj barilos sa maj but, haj saorä
plaja äl bare kaj si tala saoro čeri, sas učarde. ²⁰ De-
šupanze kujanja areslos o paj pa lenθe, učardäs äl
plaja. ²¹ Haj mules sä so sas zuvindo kaj miškälas p-
e phuv, kadikita äl čiriklä, kabor i äl animalä paša o
kher haj animalä sälbaticä, sä so tiriłas pes p-e phuv
haj saorä manuś. ²² Sä so phurdenas, sä so sas p-e
phuv šuki, mulos. ²³ Sä so sas zuvinde p-e phuv sas
khosle, manuś, animalä, animalä cijne haj äl čiriklä
le čerosqe. Sas khosle pa-i phuv. Ni ačhilos dekät o
Noja haj kola kaj sas leča anθ-e korabia. ²⁴ O paj sas
baro p-e phuv äk šäl haj peinda ges.

8 O Del andinä pesqe gogi kaθar o Noja, kaθar sa-
orä animalä sälbaticä haj kaθar saorä animalä
paša o kher kaj sas leča anθ-e korabia. Kerdäs te
phurdel äk braval p-e phuv, haj o paj čirdinäjlos.
² Äl izvorä le adinkosqe haj äl stävilarä le čerosqe sas
phandade, ni maj dinäs brišind. ³ O paj boldölas pa-i
phuv, čira po-k čira, haj pala kola äk šäl haj pein-
da ges, o paj cijnilos. ⁴ Anθ-o čhon le jeftanqo, anθ-o
ges le dešieftanqo le čhonesqo, e korabia ačhilis p-äl
Plaja Ararat. ⁵ O paj cijnolas zi anθ-o čhon le dešen-
qo. Anθ-o angluno ges le čhonesqo deš, dikhinäjles
äl vřrfuri le plačnqe.

⁶ Pala saranda ges, o Noja putardäs o than kaj sas
muklo ke korabia te putardöl. ⁷ Dinäs o drom äk kor-

***6:15** Äk kuj anθ-e Biblia si lan kam äk epaś metrosqi, dec e korabia sas lan äk šäl haj peinda meträ anθ-o
lunzimos, biš taj panz meträ anθ-o buxlimos haj dešupanž meträ anθ-o učimos.

bosqo, kaj xurĵalas okotar okote, zi kana ŝukilos o paj pa-i phuv. ⁸ Dinĉs drom i ĉk porumbelosqo, kaŝte dikhel kana ĉijnilos o paj pa-i phuv. ⁹ Dar o porumbelo ni arakhlĉs niĉ ĉk than kaŝte ĉhul pŉ ĉirno haj boldinĉjlos lesŉe anŉ-e korabia, kĉ sas paj pĉ saorĉ phuv. O Noja ĉntinzosardĉs o vast, lilĉ les haj ĉhutĉ les pesŉe anŉ-e korabia. ¹⁰ Maj aĉukĉrdĉs aver jefta ges haj pale dinĉs o drom le porumbelosqo anŉa-i korabia. ¹¹ Kana o porumbelo boldinĉjlos lesŉe p-e rĉt, anŉĉ lesqo ĉoko sas ĉk patrin zeleno mĉslinosqi. Kadĉ prinĉandĉs o Noja kĉ ĉl paja ĉijniles p-e phuv. ¹² Maj aĉukĉrdĉs aver jefta ges, haj dinĉs o drom le porumbelosqo. Haj o porumbelo ni maj boldinĉjlos lesŉe.

¹³ Zi k-o bĉrs le ŉove ŉĉlenqo haj jekh, anŉ-o ĉhon jekh, anŉ-o ges jekh le ĉhonesqo, o paj ŝukilos pa-i phuv. O Noja dinĉ rigaŉe o uĉharimos le korabiaqo: vardisardĉs haj ita kĉ e phuv ŝukilisas. ¹⁴ Zi kĉ le dujenqo ĉhon, anŉ-o ges biŉtajefta le ĉhonesqo, e phuv sas ŝuki dĉ sĉ.

O phanglimos le Nojaĉa

¹⁵ Atunĉ o Del phendĉs le Nojasqe:

— ¹⁶ Īnkli anŉa-i korabia, tu haj ki rromni, ke ĉhave haj ĉl rromnĉ ke ĉhavenqo tuĉa! ¹⁷ Īnkal avri orso zuvindimata kaj si tuĉa, ĉl ĉiriklĉ, ĉl animalĉ haj saorĉ animalĉ ĉijne kaj miŝkin p-e phuv! Beŉen pĉ saorĉ phuv, keren puĉ haj butŉn p-e phuv!

¹⁸ O Noja ĉnklistos avri pe ĉhavenĉa, pe rromnĉĉa haj le rromnĉnĉa pe ĉhavenqo. ¹⁹ Saorĉ zuvindimata, saorĉ animalĉ ĉijne, saorĉ ĉiriklĉ, sĉ so miŝkil p-e phuv, pala lenqo sojo, ĉnkliste anŉa-i korabia.

²⁰ O Noja vazdĉs ĉk altari* le RAJesqo. Lilĉs anŉa saorĉ animalĉ uĉe haj anŉa saorĉ ĉiriklĉ uĉe haj phabardĉ len dĉ sĉ p-o altari. ²¹ O RAJ khanglĉs o khandimos ŝukar, haj phendĉs anŉĉ pŉ ilo: „Naj te maj dav armaja niĉ ĉk data e phuv anŉa-i kauza le manuŝĉsqi, ku sĉ kĉ so mangel o ilo le manuŝĉsqo si nasul anŉa lesqo tĉrnimos zi kana merel. Naj te maj dav dab niĉ ĉk data sĉ so si zuvindo, sar kerdem. ²² Kabor si te avel e phuv, naj te opril pes o sĉmĉnimos haj o seĉerimos, o ŝil haj o tatimos, o milaj haj o ivend, o ges haj e rĉt!”

9 O Del binekuvintisardĉs le Nojas haj lesqo ĉhaven:

— Keren ĉhave, butŉn haj pheren e phuv! ² Bari dar tumenŉar te avel pĉ saorĉ animalĉ sĉlbatiĉĉ, pĉ saorĉ ĉiriklĉ le ĉerosqo, pĉ sĉ so miŝkil p-e phuv haj pĉ saorĉ maĉhe le bare pajesqo. Dinem len tumen-

qo anŉĉ tumare vast. ³ Sĉ so miŝkil haj si len viaca te avel tumenqo xamasqo. Sar dinem tumen ĉl plante zeli, akanak dav tumen sĉ. ⁴ Numa mas pe viacaĉa, lesqo rateĉa, ta na xan! ⁵ Si te mangav palpale o rat tumare viacaqo; si te mangav les palpale kaŉar orso animalo, haj kaŉar orso manuŝ si te mangav palpale e viaca avre manuŝĉsqi. ⁶ Kana dakoniva ĉhorela o rat ĉk manuŝĉsqo, i lesqo rat te avel ĉhordo manuŝĉsŉar, kĉ o Del kerdĉs le manuŝĉs te avel sar lesŉe. ⁷ Haj tume, keren ĉhave haj butŉn! Beŉen pĉ saorĉ phuv, haj butŉn pĉ laŉe!

⁸ O Del maj phendĉs le Nojasqo haj lesqo ĉhavenqo kaj sas leĉa:

— ⁹ Dikh, me kerav ĉk phanglimos tumenĉa haj tumare ĉhavenĉa pala tumenŉe, ¹⁰ saorĉ zuvindimatenĉa kaj sas tumenĉa: ĉl ĉiriklĉ, ĉl animalĉ paŝa o kher haj ĉl animalĉ sĉlbatiĉĉ kaj sas tumenĉa, saorĉ rĉnĉa kaj ĉnkliste anŉa-i korabia haj saorĉ animalenĉa save va traila p-e phuv. ¹¹ Kerav ĉk phanglimos tumenĉa kĉ sĉ so trail naj te maj avel tasade, e phuv naj te maj avel rimome pajesŉar.

¹² Haj o Del phendĉs:

— Dita o semno le phanglimasqo savo kerav les maŝkar manŉe haj tumenŉe haj maŝkar saorĉ zuvindimata kaj si tumenĉa, anŉ-ĉk njamo anŉĉ aver njamo ĉntotdjauna: ¹³ Muro kurkubeo saves laĉhardem les anŉ-o noro, ov si te avel o semno le phanglimasqo maŝkar manŉe haj e phuv. ¹⁴ Kana va kidava nori opral e phuv, haj o kurkubeo si te sikadŉl anŉ-o noro, ¹⁵ si te anav manqo gogi kaŉar o phanglimos maŝkar manŉe haj tumenŉe haj maŝkar sĉ zuvindimata kaj train, haj ĉl paja naj te maj kerdŉn bare kaŝte tasaen sĉ so trail. ¹⁶ Kana o kurkubeo si te avel anŉ-o noro, me si te dikhav lesŉe haj si te anav manqo gogi k-o phanglimos o veŝniko maŝkar o Del haj sĉ zuvindimata kaj si p-e phuv.

¹⁷ Kadĉ phendĉs o Del le Nojasqo:

— Kadava si o semno le phanglimasqo savo kerdem les maŝkar manŉe haj sĉ so trail p-e phuv.

Āl ĉhave le Nojasqo

¹⁸ Āl ĉhave le Nojasqo sas o Sem, o Ham haj o Jafet, haj on ĉnkliste anŉa-i korabia. O Ham sas o dad le Kanaanosqo. ¹⁹ Kadala sas ĉl trin ĉhave le Nojasqo, haj saorĉ manuŝ pa-i phuv ĉnklistes anŉa lenŉe.

²⁰ O Noja ĉnĉeposardĉs te kerel buki e phuv haj ĉhutĉs anŉ-e phuv ĉk rez. ²¹ Pilĉs mol, matilos haj nangilos anŉ-o maŝkar pe kortosqo. ²² O Ham, o dad

*8:20 Altari = vatra barĉnqi

le Kanaanosqo, dikhlās kā lesqo dad si nango, haj phendās avri pe duje phralenqe. ²³ Atunća o Sem haj o Jafet liles e mantaua, čhute lan p-äl dume, gelles palpale zejança haj učhardes o nangimos lenqe dadesqo. On sas palpale zejança, haj ni dikhles o nangimos lenqe dadesqo. ²⁴ Kana o Noja trezosajlos anθa o matimos haj asundās so kerdāsas lesqe lesqo čhavo o maj tärno, ²⁵ phendās:

— Dino armaja te avel o Kanaan! Te avel o robo maj telal pe phralenqo!

²⁶ Maj phendās:

— Binekuvintime te avel o RAJ, o Del le Semosqo, haj le Semosqo robo te avel o Kanaan! ²⁷ O Del te del but phuv le Jafetos, ov te bešel bukurāça paša o Sem, haj lenqo robo te avel o Kanaan!

²⁸ O Noja traisajlos pala so sas tasadi e phuv trin šāla haj peinda bärś. ²⁹ Saorā ges le Nojasqe sas inā šāla haj peinda bärś, pala kodoja mulos.

Äl manuś pherel e phuv

10 Kadala si äl bukă kaj kerdinājles anθ-äl njamuri le čhavenqe le Nojasqe, o Sem, o Ham haj o Jafet. Pāće sas tasadi e phuv, kerdināles lenqe čhave. ² Äl čhave le Jafetosqe: o Gomer, o Magog, o Madaj, o Javan, o Tubal, o Mešek haj o Tiras. ³ Äl čhave le Gomerosqe: o Aśkenaz, o Rifat haj o Togarma. ⁴ Äl čhave le Javanosqe: o Eliśa, o Tarśiś, o Kitim haj o Dodanim. ⁵ Anθa-l čhave le Javanosqe duriles äl njamuri kaj bešen paša o paj o baro, anθā lenqe thema, pala-i čhib fiosavesqi, pala lenqe fameli, pala lenqe njamuri.

⁶ Äl čhave le Hamosqe: o Kuś, o Ezipt, o Put haj o Kanaan. ⁷ Äl čhave le Kuśosqe: o Seba, o Havila, o Sabta, o Raema haj o Sabteka. Äl čhave le Raemasqe: o Šeba haj o Dedan. ⁸ O Kuś sas o dad le Nimrodosqo: ov sas o angluno manuś zuralo p-e phuv. ⁹ Ov sas o maj lačo vīnātori anθ-e lumja; ita sosθe phendöl: „Sar o Nimrod, o vīnātori o maj lačo anθ-e lumă.”

¹⁰ Anglal sas thagar anθ-äl foruri Babel, Ereka, Akad haj Kalne, anθ-o Them Šinar. ¹¹ Anθa o them kadava inθrisajlos anθ-e Asiria; vazdās o Ninive, o Rehobot-Ir, o Kalah ¹² haj o Resen maškar o Ninive haj o Kalah: kadava si o foro o baro.

¹³ O Ezipto sas o dad le poporenqo Lud, Anam, Lehab, Naftuh, ¹⁴ Patrus, Kasluh (kaθar inkliste älistä) haj Kaftor.

¹⁵ O Kanaan sas o dad le Sidonosqo, o angluno lesqo kerdo, haj le Hetosqo, ¹⁶ haj le poporenqo Jebus,

Amor, Girgas, ¹⁷ Hev, Ark, Sin, ¹⁸ Arvad, Cemar, Hamat. Pala kodoja, äl njamuri le kanaanicenqe mukisajles dur jekh avresθar. ¹⁹ O them le kanaanicenqo sas kaθar o Sidon karing o Gerar zi ke Gaza, haj karing e Sodoma, Gomora, Adma haj Ceboim, zi ke Leša. ²⁰ Kadala si äl čhave le Hamosqe pala lenqe fameli, pala lenqe čhiba, pala lenqe thema, pala lenqe njamuri.

²¹ Haj i le Semosqe kerdināles lesqe čhave. Ov sas o dad saorā čhavenqo le Eberosqe, haj sas o phral o maj baro le Jafetosqo. ²² Äl čhave le Semosqe: o Elam, o Asur, o Arpakśad, o Lud haj o Aram. ²³ Äl čhave le Aramosqe: o Uc, o Hul, o Geter haj o Maś. ²⁴ O Arpakśad sas o dad le Šelahosqo, haj o Šelah sas o dad le Eberosqo. ²⁵ Le Eberosqe kerdināles lesqe duj čhave: o anav jekhesqo sas Peleg,* phendolas lesqe kadă kā pä lesqi vremă xuladilis e phuv. O anav lesqe phralesqo sas Joktan. ²⁶ Äl čhave le Joktanosqo sas: o Almodad, o Šelef, o Acarmavet, o Jerah, ²⁷ o Adoram, o Uzal, o Dikla, ²⁸ o Obal, o Abimael, o Šeba, ²⁹ o Ofir, o Havila haj o Jobab. Să kadala sas äl čhave le Joktanosqe. ³⁰ O them kaj bešenās sas kaθar e Meša zi k-o Sefar (äl plaja le räsärimasqe). ³¹ Kadala si äl čhave le Semosqe pala lenqe fameli, pala lenqe čhiba, pala lenqe thema, pala lenqe njamuri.

³² Kadala si äl fameli le čhavenqe le Nojasqe pala lenqe dada, pala lenqe njamuri. Anθa lenθe duriles äl njamuri p-e phuv pāće sas tasadi e phuv.

O turno Babel

11 Saorī phuv sas lan äk čhib haj sa kodola vorbe. ² On telärindos kaθar o räsärimos arakhles äk islazo anθ-o Them Šinar, haj bešles othe. ³ Phendes jekh karing aver:

— Hajda te keras kärämida haj te phabaras lan mišto!

E kärämida inkärdă lenqe o than le baräsqo, haj e smoala inkärdă lenqe o than le varnicaqo. ⁴ Maj phendes:

— Hajda te vazdas amenqe äk foro haj äk turno savesqo učimos te aresel k-o čeri, haj te keras amenqe äk anav, kašte na avas pharade pä saoro phuv!

⁵ O RAJ dină pes tele te dikhel o foro haj o turno savo vazdenas les äl manuś. ⁶ Haj o RAJ phendās:

— Ita, on si äk poporo haj saorän si len äk čhib. Kana astardiles te keren kadă, khanć ni inkärel len ta na keren să so čhuten pesqe anθ-o gindo. ⁷ Hajda

***10:25** O anav Peleg xakärdöl „xulaimos”.

te das amen tele haj te xamis othe e čhib, kašte na maj xakãrdõl jekh avreça!

⁸ Haj o RAJ durãrdã len othar pã saori phuv, haj ačhile te na maj vazden o foro. ⁹ Kodolasqe sas lesqo anav Babel,* kã othe xamisardãs o RAJ e čhib saori phuãqi, haj othar durãrdã len o RAJ pã sã e phuv.

O njamo le Semosqo

¹⁰ Kadala si ãl bukã kaj kerdiles anθ-o njamo le Semosqo: Kã duj bãrs pãce sas tasadi e phuv, k-o phurimos ãk šãlaqo bãrs, le Semosqe kerdinãlos lesqe o Arpakšad. ¹¹ Pala o kerimos le Arpakšadosqo o Sem traisajlos panz šãla bãrs, haj kerdinãles lesqe čhave haj čheja.

¹² K-o phurimos le trãndanqo haj panz bãrs, le Arpakšadosqe kerdinãjlos lesqe o Šelah. ¹³ Pãce kerdilos o Šelah, o Arpakšad maj traisajlos štar šãla haj trin bãrs, haj kerdinãjles lesqe čhave haj čheja.

¹⁴ K-ãl trãnda bãrs le Šelahosqe, kerdinãlos lesqe o Eber. ¹⁵ Pãce kerdilos o Eber, o Šelah maj traisajlos štar šãla haj trin bãrs, haj kerdinãlos lesqe čhave haj čheja.

¹⁶ K-o phurimos le trãndanqo haj štar bãrs, le Eberosqe kerdinãjlos o Peleg. ¹⁷ Pãce kerdinãjlos o Peleg, o Eber maj traisajlos štar šãla haj trãnda bãrs, haj kerdinãjles lesqe čhave haj čheja.

¹⁸ K-o phurimos le trãndanqo bãrs, le Pelegosqe kerdinãjlos lesqe o Reu. ¹⁹ Pãce kerdinãjlos o Reu, o Peleg maj traisajlos duj šãla haj inã bãrs, haj kerdinãjles lesqe čhave haj čheja.

²⁰ K-o phurimos le trãndanqo haj duj bãrs, le Reulosqe kerdinãjlos lesqe o Serug. ²¹ Pãce kerdinãjlos o Serug, o Reu maj traisajlos duj šãla haj jefta bãrs haj kerdinãjles lesqe čhave haj čheja.

²² K-o phurimos le trãndanqo bãrs, le Serugosqe kerdinãjlos lesqe o Nahor. ²³ Pãce kerdinãjlos o Nahor, o Serug maj traisajlos duj šãla bãrs, haj kerdinãjles lesqe čhave haj čheja.

²⁴ K-o phurimos le biš taj inã bãrsenqo le Nahorosqe, kerdinãjlos lesqe o Terah. ²⁵ Pãce kerdinãjlos o Terah, o Nahor maj traisajlos ãk šãl haj dešuinã bãrs, haj kerdinãjles lesqe čhave haj čheja.

²⁶ Pala so o Terah pherdãs jeftadeša bãrs, kerdinãjles lesqe o Avram, o Nahor haj o Haran.

O Del kerdãs anθa o Avraam ãk poporo baro

(11:27–25:19)

O njamo le Avramosqo

²⁷ Kadala si ãl bukã kaj kerdiles anθ-o njamo Terah. O Terah kerdãs le Avramos, le Nahoros haj le Haranos. Haj o Haran kerdãs le Lotos. ²⁸ O Haran mulos angla põ dad o Terah, anθ-o them pe njamosqo, anθ-o Ur le kaldeẽnqo. ²⁹ O Avram haj o Nahor lile pesqe rromnã. O anav le rromnãqo le Avramosqi sas Saraj. Haj o anav le rromnãqo le Nahorosqi sas Milka, e čhej le Haranosqi, o dad le Milkaqo haj o dad le Iskaãqo. ³⁰ E Saraj naštilas te kerel čhave. Nas lan čhave.

³¹ O Terah lãs pe čhaves le Avramos, le Lotos (o čhavo le Haranosqo, o čhavo lesqe čhavesqo) haj pe borã le Saraj (e rromni le Avramosqi, lesqo čhavo), haj ãnklisto lença anθa o Ur le Kaldeẽnqo te zan anθ-o Them Kanaan, numa aviles anθ-o foro Haran. Haj othe bešles. ³² O Terah mulos anθ-o Haran kã duj šãla haj panz bãrs.

O RAJ del muj k-o Avram

12 O RAJ phendãs le Avramosqe: — ãnkli anθa kõ them, anθa kõ njamo, anθa o kher ke dadesqo, haj za anθ-o them kaj si te sikavav les tuqe! ² Haj si te kerav anθa tuθe ãk njamo baro, si te binekuvintiv tut, kerav baro kõ anav, haj si te aves ãk binekuvintarã. ³ Si te binekuvintiv kolen kaj binekuvintin tut, kolen kaj den tut armaja si te dav len armaja. Anθã tuθe si te aven binekuvintime saorã njamuri pa-i phuv.

⁴ O Avram ãnklisto sar phendã lesqe o RAJ, haj o Lot gelos leça. Le Avramos sas les jeftadeša haj panz bãrs kana ãnklistos anθa o Haran. ⁵ O Avram lilãs le Saraja pe rromnã, haj pe phralesqe čhaves o Lot, haj sã lenqo bravalimos kaj kide les, haj i le manušan kaj lile len on anθ-o Haran. Haj ãnkliste te zan anθ-o Them Kanaan, haj aresles anθ-o Them Kanaan. ⁶ O Avram nakhlos anθa o them zi k-o foro Sihem, k-o stežari baro le Moresqo. Haj ãl kanaanicã sas anθ-o them.

⁷ O RAJ sikadilos le Avramosqe haj phendãs: — O them kadava si te dav les ke čhavenqe.†

***11:9** Anθ-e čhib ebrajko o kuvinto Babel ašundõl sar „xamimos”.

†**12:7** „Ke čhavenqe” si ramome anθ-o čhib le evreenqi „ki sãmınca”.

O Avram kerdäs äk altari le RAjesqe kaj sikadilos lesqe.

⁸ Haj othar telärdäs k-äl plaja karing o esto le Bete-losqo. Haj vazdäs pö korto: karing o foro Betel perel o kham, karing o foro Aj inklel o kham. Othe vazdäs äk altari le RAjesqe, haj däs muj k-o RAJ pä lesqo anav. ⁹ O Avram zalas angle, karing o sudo.

O Avram darajlo anθ-o Ezipto

¹⁰ Haj sas bokh anθ-o them. O Avram gelos anθ-o Ezipto te bešel äk timpo othe, kä e bokh sas bari anθ-o them. ¹¹ Haj kana sas pašä te aresel anθ-o Ezipto, pe rromnäqe le Saraäqe phendäs:

— Akanak dikh! Me zanav kä tu san äk zuvli šukar k-o muj. ¹² Kana dikhena tut äl ezipteä, si te phenen: «Kadaja si lesqi rromni.» Haj si te mudaren man, haj tut si te muken tut te trais. ¹³ Rugiv man tuθe, phen kä san müri phej! Anθa tuθe te zal manqe mišto, haj me te ačhov zuvindo!

¹⁴ Haj kadä sas, kana čhutä pes o Avram anθ-o Ezipto, äl ezipteä dikhle kä e zuvli si but šukar. ¹⁵ Kana dikhle lan äl manuša bare le thagaresqe, läudisarde lan k-o thagar, haj e zuvli sas andini anθ-o kher le thagaresqo. ¹⁶ Le Avramosqe kerde lesqe but mištimos anθa laqi kauza. Les dinä les brakhä, buznä, guruva, xära, robi haj roabe, xärnä haj kämile.

¹⁷ Haj o RAJ dä len dab bare nasulimatença le thagares haj lesqe kheres anθa-i kauza le Saraäqi, e rromni le Avramosqi. ¹⁸ Haj o thagar dinäs muj le Avramos haj phendäs:

— So kerdän manqe? Sosθe ni phendän manqe kä si ki rromni? ¹⁹ Sosθe phendän kä si ki phej? Haj me lem lan dä rromni. Akanak dikh ke rromnä, le lan haj telar!

²⁰ Haj o thagar porunčisardäs pe manušanqe te nakhaven les, lesqe rromnä haj sä so sas les.

O bravalimos ni mukel le phralen anθ-äk than

13 O Avram uštulo haj telärdäs anθa o Ezipto (ov, lesqi rromni haj sä so sas les les, haj i o Lot leça) k-o Negevo. ² O Avram sas but barvalo, sas les animalä, rupo haj sumnakaj. ³ Haj kaθar o Negevo telärdäs anθ-äk than anθä aver than zi kana areslos k-o Betel, zi k-o than kaj sas maj anglal lesqo korto, maškar o Betel haj o Aj. ⁴ K-o than le altaresqo kaj kerdä les maj anglal, däs muj k-o RAJ pä lesqo anav.

⁵ O Lot phirelas le Avramoça. I les sas les brakhä, buznä, guruva haj korturi. ⁶ Haj o them kodova ni

areselas len te bešen anθ-äk than, kä len sas len but bravalimos, haj kodolasqe ni daštinas te bešen anθ-äk than. ⁷ Äl pästorä le Avramosqe haj äl pästorä le Lotosqe xale pes maškar pesθe. Äl kanaanicä haj äl ferezicä sas anθ-o kodova them.

⁸ O Avram phendäs le Lotosqe:

— Rugiv man tuθe te na xas amen maškar amen-θe, nič amare pästorä maškar pesθe, kä ame säm äk famelia! ⁹ Naj kadä kä saorä them si angla tuθe? Maj mišto te pharados amen. Kana leça la tu ke stingo, me zav ke čáci, kana leça la ke čáci, me zav ke stingo.

¹⁰ O Lot vazdäs pe jakha opre haj dikhläs saorä Xar le Jordanosqi kä sas sä mišto kingärdi zi k-o Coar (maj anglal ka o RAJ te xasarel e Sodoma haj e Gomora), sas sar e bar le RAjesqi, sar o Them le Eziptosqo. ¹¹ Haj o Lot lä pesqe sä e Xar le Jordanosqi, haj telärdäs karing inklel o kham. Kadä pharadiles on jekh avresθar. ¹² O Avram bešlos anθ-o Them Kanaan, o Lot bešlos anθ-äl foruri le Xaräqe haj vazdäs pi šatra zi ke Sodoma. ¹³ Äl manuš anθa-i Sodoma sas nasul haj but bezexale angla o RAJ.

¹⁴ Päçe o Lot telärdäs kaθar o Avram, o RAJ phendä le Avramosqe:

— Anθa o than kaj san, vazde ke jakha opre haj dikh kaθar sän karing ki čáci, ki stingo, angla tuθe haj pala tuθe! ¹⁵ Kä saorä them kaj dikhes les si te dav les tuqe haj ke čhavenqe vešniko. ¹⁶ Si te kerav ke čhaven kadä dä but sar si o kišaj p-e phuv. Kadä kana daštila dakoniva te ginel o kišaj pa-i phuv, si te ginel i ke čhaven. ¹⁷ Ušti haj phir o them anθ-o lunzimos haj anθ-o buxlimos: kä tuqe si te dav les!

¹⁸ O Avram vazdäs pi šatra haj gelos te bešel pašal stežarä le Mamresqe kaj si anθ-o Hebron. Othe vazdäs äk altari le RAjesqe.

O Avram xastravel le Lotos

14 Kana sas o Amrafel thagar p-o Šinar, o Ariok thagar p-o Elasar, o Kedorlaomer thagar p-o Elam haj o Tidjal thagar p-o Goim, ² on kerdes marimos le Beraça o thagar le Sodomaço, le Biršaça o thagar le Gomoraço, le Šinaboça o thagar le Admaço, le Šemeberoça o thagar le Ceboimosqo, haj le thagareça le Belaço, kaj si o Coar. ³ Kadala sä kidinäles anθ-e Xar le Sidimosqi (kadaja si o Paj o Baro o Londo).

⁴ Dešuduj bärša bešle tala o Kedorlaomer, haj anθ-o bärš le dešutrinenqo ni maj bešles tala lesθe. ⁵ Anθä le dešüstarenqo bärš avilos o Kedorlaomer haj äl thagara kaj sas leça, haj mardes le refanen anθ-o Asterot-Karnaim, le zuzinen anθ-o Ham, le eminen

anθ-o Ŝave-Kirjataim ⁶ haj le horinen anθ-o lenqe Plaja Seir zi k-o stežari Paran kaj si paŝaj mulani. ⁷ Pala kodoja boldinājles palpale haj aviles anθ-o En-Miŝpat, kaj si o Kades, haj mardes saorä them le amaleĉicenqo, sar le emoricenqo, kaj beŝles anθ-o Hocacon-Tamar.

⁸ Haj inĉlistes äl thagara le Sodomaqe, le Gomo-raqe, le Admaqe, le Ceboimosqe haj le Belaqe (oj si o Coar) haj laĉhardile k-o marimos lença anθ-e Xar le Sidimosqi: ⁹ le Kedorlaomeraça o thagar le Elamosqo, haj le Tidjaloça o thagar le Goimosqo, haj le Amrafeloça o thagar le Ŝinarosqo, haj le Ariokoça o thagar le Elarosqo; ŝtar thagara pä panz thagara. ¹⁰ Haj anθ-e Xar Sidim sas but xainga pherde smoala. Äl thagara le Sodomaqe haj le Gomoraqe naŝles haj peles anθä lenθe, kolaver kaj aĉhiles naŝles karing äl plaja. ¹¹ Kola kaj marde len liles saorä bravalimos haj o xamos le Sodomaqo haj le Gomo-raqo haj telärdes. ¹² On liles i le Lotos, o ĉhavo le phralesqo le Avramosqo, haj i lesqo bravalimos, kä i ov beŝlos anθ-e Sodoma.

¹³ Avilos jekh kaj xastrajlos haj phendäs le Avramosqe le evreesqe kaj beŝelas paŝa o stežari le Mamresqo emoritosqo, kaj sas lesqe phral o Eŝkol haj o Aner. Haj on phanglinājle le Avramoça. ¹⁴ Sar aŝundäs o Avram kä lesqo phral sas astardo, kidäs pe manuŝän le zuralen, kodolen kaj biandiles anθä lesqo kher, trin ŝäla haj deŝoxto, haj telärdes pala-l thagara zi k-o Dan. ¹⁵ P-e rät xuladäs pe manuŝän, ĉhutä pes haj mardä len haj ingärdä len zi k-o Hobakaj si karing o nordo le Damaskosqo. ¹⁶ Haj andäs palpale saorä bravalimata, liläs i pe phrales le Lotos saorä bravalimaça, le zuvlän haj saorä manuŝän.

O Melhisedek binekuvintil le Avramos, haj o Avram del les e rig le deŝenqi

¹⁷ Kana o Avram boldinājlo kaθar o marimos le Kedorlaomeroça haj le thagarença kaj sas leça, inĉlistos lesqe anglal o thagar le Sodomaqo anθ-e Xar Ŝave, kadaja si e Xar le Thagaresqi. ¹⁸ O Melhisedek, o thagar le Salemosqo, andä lesqe marno haj mol. Ov sas raŝaj le Bare Devlesqo. ¹⁹ Binekuvintisardä le Avramos haj phendäs:

— Binekuvintime te avel o Avram kaθar o Baro Del, kaj kerdä o ĉeri haj e phuv! ²⁰ Binekuvintime te avel o Baro Del, kaj däs ke duŝmaen anθä kö vast!

Haj o Avram dä les le deŝenqi rig anθa ŝä.

²¹ O thagar le Sodomaqo phendäs le Avramosqe:

— De man le manuŝän, haj o bravalimos inĉär les tuqe!

²² O Avram phendäs le thagaresqe le Sodomaqo:

— Vazdav muro vast anglal o RAJ, o Baro Del kaj kerdäs o ĉeri haj e phuv, ²³ haj solaxav kä naj te lava khanĉ anθa ŝä so si kiro, niĉ äk firo thav, niĉ äk xaravli pogimasqi, ta na phenes: «Kerdem bravalito le Avramos». ²⁴ Numa so xales äl bare ĉhave haj e rig le manuŝänqi kaj sas mança, o Aner, o Eŝkol haj o Mamre, on daŝtin te len pi rig.

O Avram pakäl anθ-o RAJ

15 Pala kadala bukä o RAJ sikadilos le Avramosqe anθä jekh dikhimos, haj phendäs:

— Na dara, Avram! Me sem kaj päziv tut* haj me sem kiro but baro opral pokinimos.

² O Avram phendäs:

— RAI!A DEVLÄ, so des man? Kä me si te merav haj naj man ĉhave. Haj kodova kasqe aĉhola mürä bukä si o Eliezer anθa o Damasko.

³ Haj maj phendäs:

— Dikh, man ni dän man ĉhave. Haj le robosqe anθa muro kher si te aĉhona mürä bukä.

⁴ Atunĉ e vorba le RAJesqi phendäs lesqe:

— Na kadalesqe si te aĉhon ke bukä, haj kodolesqe savo inĉlela anθa tuθe, kodova lela kire bukä.

⁵ Haj o RAJ inĉkaladä les avri haj phendäs:

— Dikh o ĉeri haj gin äl stjale, te daŝtisa te gines len!

Haj maj phendäs lesqe:

— Kadä but si te aven kodola save inĉlena anθa tuθe.

⁶ Haj ov pakäjjas anθ-o RAJ. Haj o RAJ sokotisardä lesqe kadaja sar ĉaĉimos.

O RAJ kerdäs äk phanglimos le Avramoça

⁷ Haj phendäs lesqe:

— Me sem o RAJ savo inĉkaldä tut anθa o Ur le kaldeŝnqo te dav tut kadava than te avel kiro.

⁸ Ov phendäs:

— RAI!A DEVLÄ, sar zanav kä avela muro?

⁹ O RAJ phendäs lesqe:

— Le anθa manθe jekh gurunni trine bärŝenqi, jekh buzni trine bärŝenqi haj jekh brakho trine bärŝenqo, jekh turturika haj jekh tärno porumbelo!

¹⁰ Haj ov läs lesqe ŝä kadala haj ĉhindä len p-o maŝkar. Haj ĉhutä len äl epaŝa fiosavesqe jekh anglal avrjaθe, haj le ĉiriklän ni ĉhindäs len. ¹¹ Haj avile

***15:1** „Me sem kaj päziv tut” anθ-o orizinalo si „Me sem kö skuto”.

bare xašbale ćiriklă, xulisarde p-o mas mulo, haj o Avram durărdă len.

¹² Kana pašolas te perel o kham, jekh phari lindri peli p-o Avram. Haj ita, ħk kalimos rătăqo haj ħk bari dar pele p-o Avram. ¹³ Haj o RAJ phendăš le Avramosqe:

— Te zanes ćaćes kă ħl ćhave ke ćhavenqe si te bešen anĥ-ħk them savo naj lenqo, haj si te keren buki anĥa o njamo kodova haj si te bešen astarde štar šă-la bărś. ¹⁴ Haj kodole njamos savesqe kerena buki va krisiva les me, haj pala kodoja on ħnklena othar bare bravalimaća. ¹⁵ Haj tut si te avel tut ħk merimos šukar, haj si te aves praxome kă jekh laćho phurimos. ¹⁶ Haj le štarenqo njamo si te avel palpale kathe, kă naj pherdo o bezex le emoricenqo zi akana.

¹⁷ Haj o kham pelos, haj sas ħk ħntunjariko pĭkla. Haj dikh, jekh kuptori thuveća haj ħk kašt astardo savo phabolas nakhles maškar kodola epaša. ¹⁸ Atunća o RAJ kerdăš ħk phanglimos le Avramoća haj phendăš:

— Kodolenqe kaj ħnklena anĥa tuĥe dav len kada-va them, kaĥar o Paj le Eziptosqo zi k-o baro paj o Euftrato, ¹⁹ o them le kenicenqo, kenizicenqo, kadmonicenqo, ²⁰ heticenqo, perezicenqo, refaicenqo, ²¹ emoricenqo, kanaanicenqo, girgasicenqo haj le jebuścicenqo.

E Agar haj o Ismael

16 E Saraj e rromni le Avramosqi ni kerdăšas lesqe nić ħk ćhavo. Lan sas lan ħk roaba eziptjanka p-o anav Agar. ² Haj e Saraj phendăš le Avramosqe:

— Dikh, o RAJ ni muklă man te kerav ćhave. Rugiv tut te zas kă mĭrĭ roaba, kadă daštiva te avel man ćhave laĥar!

O Avram ašundăš so phendăš e Saraj. ³ E Saraj e rromni le Avramosqi lilăš le eziptjanka Agar, pe roaba, haj dă lan dă rromni pe rromesqe le Avramosqe, pala so o Avram bešlos deš bărś anĥ-o Them Kanaan.

⁴ Ov gelos ke Agar haj oj aćhilis khamni. Kana oj dikhlă pes khamni, dikhlăš opral pe stăpĭnka. ⁵ Haj e Saraj phendăš le Avramosqe:

— Tu san došalo sosĥe kerdĭl manqe! Me dinem mĭrĭ roaba anĥă kiri angali, haj oj kana dikhlăš kă aćhili khamni, dikhlă man opral. O RAJ te kerel kris maškar amenĥe!

⁶ O Avram phendăš palpale le Saraăqi:

— Dikh, ki roaba si anĥă kĥ vast. Ker laqe so tu kames!

Haj e Saraj phiradilis nasul laća, haj e Agar našlis laĥar. ⁷ Haj o Īnzero le RAJesqo arakhlă lan pašaj xaing anĥ-e mulani, paša o drom kaj ħngărel k-o Šur. ⁸ Ov phendăš:

— Agar, e roaba le Saraăqi, kaĥar aves haj kaj zas? Haj oj phendăš:

— Našav kaĥar mĭrĭ stăpĭnka, e Saraj.

⁹ O Īnzero le RAJesqo phendăš laqe:

— Bolde tut kă kiri stăpĭnka haj ašun laĥar, beš te-lal laqo vast!

¹⁰ O Īnzero le RAJesqo phendăš:

— Si te butărav but ke ćhaven, si te aven kadă dă bare kă ni daštĭn te aven ginde.

¹¹ O Īnzero le RAJesqo phendăš:

— Dikh, akana san khamni. Si te biandes* ħk ćhavo kaj si te ćhus lesqo anav Ismael,[†] kă o RAJ ašundăš ki dukh. ¹² Ov si te avel sar ħk xăr sălbatico maškar ħl manuś. Lesqo vast si te avel vazdino karing să ħl manuśa haj o vast saoră manuśănqo si te avel vazdino karing lesĥe, haj si te avel korkoro bi phralenqo.

¹³ Haj oj ćhutăš o anav le RAJesqo kaj dă laqe дума:

— Tu san o Del kaj dikhel man.

Kă oj phendăš: „Ćaćes? Kate me dikhlem kodoles kaj dikhlă man!” ¹⁴ Kodolasqe e xaing kodoja bućholas Lahaj-Roi: „E xaing Kolesqi kaj si zungado haj dikhel”. Oj si maškar o Kades haj o Bared.

¹⁵ E Agar biandăš le Avramosqe ħk ćhavo, haj o Avram ćhutăš lesqo anav Ismael. ¹⁶ Le Avramos sas les oxtodeša haj šov bărśa kana e Agar biandăš lesqe le Ismaelos.

O phanglimos maškar o Del haj o Avraam

17 Kana le Avramos sas les ħnădeša haj ħnă bărś, o RAJ sikadilos lesqe haj phendăš:

— Me sem o Del o Maj Zuralo, phir angla manĥe bi došaço! ² Haj si te kerav ħk phanglimos maškar manĥe haj maškar tuĥe, haj si te butărav tut but maj but.

³ O Avram ćhudă pes le moća p-e phuv.

O Del dă lesqe дума kadă:

— ⁴ Dikh muro phanglimos kaj kerav les tuća: Si te aves o dad bute njamurenqo. ⁵ Naj te maj bućhos Avram, haj si te bućhos Avraam, kă kerdem tut te aves o dad bute njamurenqo. ⁶ Si te dav tut but ćhave pala tuĥe, si te kerav anĥa tuĥe but njamuri, haj anĥa tuĥe va ħnklena thagara. ⁷ Si te ħnkărav muro

***16:11** Biandes ħk ćhavo = keres ħk ćhavo †**16:11** O anav Ismael xakărdĭl „o Del ašunel”.

phanglimos maŝkar manĉe haj maŝkar tuĉe haj ke ĉhave kaj aven pala tuĉe, anĉ-ĉk njamo anĉĉ aver njamo. Kadava si te avel ĉk phanglimos veŝniko, kaŝte avav kiro Del haj ke ĉhavenĉo kaj aven pala tuĉe. ⁸ Tuĉe haj ke ĉhavenĉe pala tuĉe si te dav o them kaj beŝes akanak sar strĉiino, saorĉ Them Kanaan te avel tumaro veŝniko, haj me si te avav lenĉo Del.

⁹ Haj o Del maj phendĉs le Avraamosĉe:

— Te ĉnkĉres muro phanglimos, tu haj ke ĉhave pala tuĉe anĉ-ĉk njamo anĉĉ aver njamo! ¹⁰ Kadava si muro phanglimos kaj te ĉnkĉren les maŝkar manĉe haj tumenĉe haj kire ĉhave kaj aven pala tuĉe: ŝa so si rig murŝani maŝkar tumenĉe te aven ĉhinde tele.* ¹¹ Te aven ĉhinde anĉ-o mas tele, haj kodova te avel o semno le phanglimasĉo maŝkar manĉe haj tumenĉe! ¹² K-o phurimos le oxto gesenĉo, o ĉhavo de rig murŝani anĉa tumenĉe te avel ĉhindo tele anĉ-ĉk njamo anĉĉ aver njamo, i kĉ si robo biando anĉ-o kher, i kaj si kindo lovenĉa kaĉar ĉk strĉiino kaj naj anĉa kiro njamo! ¹³ Si musaj te avel ĉhindo tele kadikita o robo biando anĉ-o kher, kabor kova kindo pĉ lovenĉe. Haj kadĉ muro phanglimos te avel zurĉrdo anĉĉ tumaro mas, sar ĉk phanglimos veŝniko. ¹⁴ ĉk murŝ kaj naj ĉhindo anĉ-o mas tele te avel durĉrdo anĉa o maŝkar pe njamosĉo! Uŝtĉdĉs muro phanglimos.

¹⁵ O Del phendĉs le Avraamosĉe:

— Te na maj xakĉres ke rromnĉ Saraj, kĉ laĉo anav si te avel Sara! ¹⁶ Me si te binekuvintiv lan, si te dav tut ĉk ĉhavo anĉa laĉe, haj si te binekuvintiv lan, haj oj si te avel e dej bute njamurenĉi. I thagara poporenĉe si te ĉnklen anĉa laĉe.

¹⁷ O Avraam ĉhudĉ pes le moĉa ke phuv, haj asaja anĉĉ pĉ ilo haj phendĉs:

— Te maj biandol ĉk ĉhavo manuŝasĉe ĉk ŝĉlaĉo bĉrs? Maj daŝtil te bianel e Sara k-ĉl ĉnĉdeŝa bĉrs?

¹⁸ Haj phendĉs le Devlesĉe:

— Te zuvindil o Ismael angla tuĉe!

¹⁹ O Del phendĉ lesĉe:

— ĉacĉmaĉa ki rromni e Sara si te bianel tuĉe ĉk ĉhavo haj si te ĉhus lesĉo anav Isak. Me si te ĉnkĉrav muro phanglimos leĉa sar ĉk phanglimos veŝniko, anĉĉ lesĉe ĉhave pala lesĉe. ²⁰ I anĉa o Ismael aŝundem tut, binekuvintiv les, si te kerav te avel les but ĉhave, si te butĉrav les but maj but. Si te avel o dad deŝudujenĉo thagara. Si te avel ĉk njamo baro. ²¹ Dar muro phanglimos si te ĉnkĉrav les le Isakoĉa, savo si te bianel les e Sara zi bĉrsĉa ke vremĉ kadaja.

²² Pala so dinĉs дума leĉa, o Del vazdinĉjlos kaĉar o Avraam. ²³ O Avraam lilĉs pe ĉhaves le Ismaelos, haj saorĉn kaj biandile anĉĉ lesĉo kher haj saorĉa robi kaj sas kinde pĉ lovenĉe, ŝa so sas murŝ anĉ-o kher le Avraamosĉo, haj anĉĉ kodova ges ĉhindĉ len anĉĉ lenĉo mas tele, kadĉ sar porunĉisardĉ lesĉe o Del. ²⁴ Le Avraamos sas les ĉnĉdeŝa haj ĉnĉ bĉrs kana sas ĉhindo anĉĉ piro mas tele. ²⁵ Haj lesĉe ĉhaves le Ismaelos sas les deŝutrin bĉrs kana sas ĉhindo anĉĉ piro mas tele. ²⁶ O Avraam haj pĉ ĉhavo o Ismael sas ĉhinde tele kjar anĉ-o ges kodova. ²⁷ Haj saorĉ manuŝa anĉa lesĉo kher, robi biande anĉĉ lesĉo kher sau kinde pĉ lovenĉe kaĉar ĉl strĉiinĉa, on sas ĉhinde tele anĉ-ĉk than leĉa.

Trin manuŝ aviles k-o Avraam

18 O RAJ sikadilos le Avraamosĉe k-ĉl bare stezarĉ le Mamresĉe, kana ov beŝelas anĉ-o muj le kortosĉo p-o baro tatimos le gesesĉo.

² Ov vazdĉs pe jakha opre haj dikhlĉs trin manuŝ kaj beŝenas anĉĉ pĉrnenĉe, paŝa lesĉe. Kana ov dikhlĉ len kaĉar o muj le kortosĉo, naŝlos angla lenĉe, bangilos zi ke phuv ³ haj phendĉs:

— Muro Raj, akanak kana sem laĉho angla tuĉe, rugiv tut ta na nakhes paŝa kĉ robo! ⁴ Muk, rugiv tut, te anav ĉk ĉira paj te thoven tumare pĉrne, haj beŝen tala kav stezari! ⁵ Te anav ĉk kotor marno te zuralen tumare ile! Pala kodoĉa dikhen kaĉar tumaro drom, pĉĉe dikhena tumare robos!

On phendes:

— Ker sar phendĉn!

⁶ O Avraam gelos sigo anĉ-o korto ke Sara haj phendĉs:

— Le sigo trin ĉrnicĉ arĉsĉe, aro parno, frĉmĉntĉsar len haj ker bokolĉ!

⁷ Haj o Avraam naŝlos ke turma haj lilĉs ĉk guruv tĉrno haj laĉho, kaj dinĉ les kĉ ĉk sluga te kerel sigo xamos. ⁸ Pala kodoĉa lilĉs kiral haj thud anĉ-ĉk than le guruveĉa le tĉrneĉa kaj sas kerdo xamos haj ĉhutĉ len angla lenĉe. Ov beŝlos paŝa lenĉe tala o stezari zi kana on xales.

⁹ Pala kodoĉa on phende lesĉe:

— Kaj si kiri rromni e Sara?

Haj ov phendĉs:

— Okote anĉ-o korto.

¹⁰ Haj ov phendĉs:

— Zi bĉrsĉa ke vremĉ kadaja si te avav palpale tuĉe haj dikh, e Sara kiri rromni si te avel lan ĉk ĉhavo.

***17:10** ĉhinde tele = ĉirkumĉizime

E Sara aŝundās pala o muj le kortosqo. ¹¹ O Avraam haj e Sara sas phure, but bārŝenqe. Le Saraqe ni maj avelas sar le zuvlānqe. ¹² E Sara asajas anθā pesθe haj phendās: „Akanak k-āl phurimata te maj avel man e bukuria le ĉhavenqi? Muro rrom o raj, i ov si phuro!”

¹³ Haj o RAJ phendās le Avraamosqe:

— Sosθe asajas haj phendās e Sara: «Si ĉaĉes te maj bianav? Me sem phuri!» ¹⁴ Si dak buki phari anθa o RAJ? Ke vremā kaj phendem, me avav palpale tuθe haj le Sara si te avel lan āk ĉhavo.

¹⁵ Haj e Sara ni prinzandās haj phendās:

— Ni asajem! — kā sas laqe dar. Haj ov phendās:

— Ni, kā asajan.

O Avraam rugil le Devles

¹⁶ Āl manuŝ uŝtile opre othar te telāren, haj dikhles tele karing e Sodoma, haj o Avraam gelos te nakhave len. ¹⁷ O RAJ phendās:

— Te garavav me kaθar o Avraam so si te kerav?

¹⁸ O Avraam si te aresel āk njamo baro haj zuralo haj si te avel binekuvintime anθā lesθe saorā njamuri pa-i phuv. ¹⁹ Alezisardem le Avraamos kā si te sika-vel pe ĉhaven haj i lenqe ĉhaven te aŝunen manθar. Kana on keren so si ĉaĉimos haj miŝtimos, o RAJ si te kerel sã so ov phendā le Avraamosqe.

²⁰ Haj o RAJ maj phendās:

— O zbārimos karing e Sodoma haj e Gomora bari-los, haj lenqo bezex si ĉaĉes kadā dā pharo, ²¹ kodo-lasqe si te dav man tele te dikhav kana ĉaĉes kerdes buki pala o zbārimos kaj avilos zi manθe. Kana ni avela kadā, si te zanav.

²² Āl manuŝ kodola duriles haj telārdes karing e Sodoma. O RAJ sa maj beŝelas angla o Avraam. ²³ O Avraam paŝilos haj phendās:

— Ĉaĉes si te mudares i le laĉhen haj i kolen kaj keren nasul anθ-āk than? ²⁴ Kana avela anθ-o foro peinda zene laĉhe? Ĉaĉes mudares len i len, haj ni va jertisa o than kodova anθa kola peinda zene laĉhe kaj si anθ-o foro? ²⁵ Te mudares le laĉhen anθ-āk than kolença kaj keren nasul? Kadā si te keres le laĉhença sar kolença kaj keren nasul? Dur tuθar kodoj buki, dur tuθar! Kova kaj krisil saorī phuv ni va ke-rela ov o ĉaĉimos?

²⁶ Haj o RAJ phendās:

— Kana arakhava peinda zene laĉhe anθ-e Sodoma, si te jertiv saoro than kodova anθa lenθe.

²⁷ Haj o Avraam phendās:

— Ita astardem te dav дума le Rajesqe, haj ni sem maj but sar āk prafo. ²⁸ Kana maŝkar kola peinda

zene laĉhe ni avena panz, mudaresa tu anθā panz saoro foro?

Haj ov phendās:

— Naj te mudarav, kana arakhava anθ-o foro sa-randa haj panz laĉhe.

²⁹ O Avraam dinās lesqe дума maj angle:

— Kana arakhesa numa saranda zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarav anθa kodola saranda zene.

³⁰ O Avraam phendās:

— Te na xolāos, rugiv tut Raila, kana maj dava du-ma! Kana arakhadona numa trānda zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarava, kana arakhava trānda zene laĉhe.

³¹ O Avraam phendās:

— Ita astardem te dav дума le Rajesqe. Kana ara-khadona biŝ zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarav len anθa kodola biŝ.

³² O Avraam phendās:

— Te na xolāos, rugiv tut Raila, kana maj dava du-ma maj āk data. Kana arakhadona deŝ zene laĉhe?

Haj o RAJ phendās:

— Naj te mudarav len anθa kodola deŝ zene laĉhe.

³³ Pala sosθe dinās дума le Avraamoça, o RAJ te-lārdās, haj o Avraam boldinājlos palpale kā pō kher.

O bezex le Sodomaqo haj le Gomoraqo

19 Āl duj inzerā aresles ke Sodoma reakjaça, haj o Lot beŝelas tele ke poarta le Sodomaqo. Kana o Lot dikhlā len, uŝtilo angla lenθe haj bangilos le moça ke phuv. ² Haj phendās:

— Mīrā raj, intrin anθ-o kher tumare robosqo! Be-ŝen kathe kaj rāt haj thoven tumare pīrne! Texara uŝten anθa-i rāt haj telāren pā tumaro drom!

— Ni — phendes palpale, — ame beŝas kathe avri anθ-o drom kaj rāt.

³ O Lot ni muklā pes lenθar zi kana ĉhutā len andrā anθā pō kher, kerdā lenqe xamos, peklā lenqe marno haj xales.

⁴ On ni sutesas kana āl manuŝ le forosqe, āl manuŝ le Sodomaqe, phure haj i tārne inkonzurisardes les-qo kher, saorā zene kabor sas zi kolesθe palal. ⁵ Dine muj le Lotos haj phende lesqe:

— Kaj si āl manuŝ kaj avile tuθe p-e rāt? Inkal len amenqe avri te sovas lença!

⁶ O Lot inklistos lenθe avri, phandadās o udar pala pesθe ⁷ haj phendās:

— Phralalle, rugiv man tumenθe, na keren kadav nasulimos!⁸ Si man duj čheja barã kaj ni zanen mur-šäsθar. Si te anav len tumenqe avri, keren lença so kamen! Ta na keren khanć kadal manušanqe kaj avile anθã muro kher!

⁹ Haj on phendes:

— De tut rigaθe!

Maj phendes:

— Kadav manuś avilo te bešel kathe sar sträiino haj kamel te avel amaro krisari? Akanak si te keras tuqe maj nasul sar lenqe!

Dine brinc le Lotos haj pašile te pharaen o udar.¹⁰ Āl duj manuś tinzosardes o vast haj cirdes le Lotos pesθe andrã anθ-o kher, haj phandades o udar.¹¹ Le manuśan kaj sas avri k-o udar le kheresqo korardã len kaθar o maj cijno zi k-o phuro, haj on mardõnas te arakhen o udar.

¹² Āl manuś andral pušles le Lotos:

— Kon maj si tut kathe? Zamutre, čhave, čheja haj šã so si tut anθ-o foro, inkal len anθa kadava than,¹³ kã si te xasaras kadava than. Kã areslos lenqo nasulimos äk baro rovimos angla o RAJ, kodolasqe dinã amen drom o RAJ, te mudaras len.

¹⁴ O Lot inklistos haj dinãs duma pe zamutrença kaj lilesas lesqe čheãn:

— Ušten, inklen anθa kadava than, kã o RAJ si te mudarel kadava foro!

Dar lesqe zamutre pakãnas kã ov kerel perjasa.

¹⁵ Kana kerdinãjlos ges äl inzerã zorisardes le Lotos phenindos:

— Ušti, le ke rromnã haj i ke duje čheãn kaj si kathe, ta na meres i tu anθ-o nasulimos le forosqo!

¹⁶ Kana o Lot maj bešelas, äl duj manuś liles vastenθar les, lesqe rromnã haj lesqe čheãn, kã o RAJ kamelas te xastravel les. Īnkalades len avri, haj mukles len avri anθa o foro.

¹⁷ Pala sosθe ĩnkalades len avri, jekh anθa lenθe phendãs:

— Xastra kõ zuvindimos! Ta na dikhes palal, haj ta na bešes anθã nić äk than anθa kadaj Xar! Te areses k-äl plaja ta na meres!

¹⁸ O Lot phendã lenqe:

— O na, Rai!a!¹⁹ Ita kã arakhlem mištimos angla tuθe haj sikadãn äk bari mila anθa manθe, ĩnkãrindos man te traiv. Dar me ni daštiv te aresav k-äl plaja, kã aresel man o nasulimos haj merav.²⁰ Dikh kadava foro si kadã dã pašã te zav anθã lesθe, haj si i cijno ov! Te daštivas te našav othe! Si kadã dã cijno! Haj si te traiv!

²¹ Haj ov phendã lesqe:

— Dikh, kerav sar tu manges, naj te mudarav kadav foro kaj tu phenes.²² Naš sigo anθã lesθe, kã ni daštiv te kerav khanć zi kana aresesa othe!

Anθa kodoja čhutãs o anav kodole forosqe Coar.²³ ĩnklelas o kham p-e phuv kana o Lot areslos k-o Coar.

²⁴ Haj o RAJ kerdãs te del brišind anθ-e Gomora haj Sodoma pučoasaça haj jagaça kaθar o RAJ anθa o ćeri.²⁵ Haj phabardãs kodol foruri, saorã Xar, saorã manuśan anθ-äl foruri haj šã so barilosas p-e phuv.²⁶ E rromni le Lotosqi dikhlãs pala pesθe haj kerdilis bar lonesqo.

²⁷ O Avraam uštulos de texara anθa-i rãt, gelos k-o than kaj bešlos angla o RAJ²⁸ haj dikhlãs karing e Sodoma haj e Gomora haj i karing saorã Xar. Haj dikhlãs sar vazdelas pes pa-i phuv äk thuv, sar äk thuv anθa-k kuptori.²⁹ Kana o Del mudardãs äl foruri le Xarãqe, dãs pes gogi k-o Avraam, haj xastradãs le Lotos anθa o maškar le jagaqo, kã perãdãs anθa-l temeli äl foruri kaj o Lot bešlos.

O bezex kaj kerdes les äl čheja le Lotosqe

³⁰ O Lot inklisto anθa o Coar haj bešlos p-äl plaja pe duje čheãnça, kã darajlos te bešel anθ-o Coar. Bešlos anθ-äk peštera pire čheãnça.³¹ E maj bari phendãs le maj tärnãqe:

— Amaro dad si phuro haj kaθar ma naj nić äk murš te avel amenθe pala o obićej anθã saorã thema.

³² Haj te das amare dades te pel mol, haj te sovas leça kašte daštis te avel amen čhave kaθar amaro dad!

³³ Anθ-e rãt kodoja dines pe dades te pel mol, haj e maj bari gelis haj suti pe dadeça. Ov ni zanglãs nić kana suti oj haj nić kana uštulis.

³⁴ Koaver ges e maj bari phendãs le maj tärnãqe:

— Dikh, e rãt kaj nakhlis me sutem mirã dadeça. Haj te das les mol te pel i anθã kadaj rãt, haj za i tu te soves leça, kašte daštis te avel amen čhave kaθar amaro dad!

³⁵ Kerde les i e rãt kodoja te pel mol, pala kodoja e maj täрни gelis haj sutis leça. Ov ni zanglãs nić kana suti haj nić kana uštili.

³⁶ Āl duj čheja le Lotosqe ačhile khamnã kaθar lenqo dad.³⁷ E maj bari biandãs äk čhavo kaj čhutãs lesqo anav Moab. Ov si o dad saorã moabicenqo anθa o ges dã ages.³⁸ E maj täрни biandãs äk čhavo, kaj čhutãs lesqo anav Ben-Ami. Ov si o dad le emoricenqo anθa o ges dã ages.

O Del ni muklās le Abimelekos te kerel bezex

20 O Avraam telārdās othar anθ-o Them Negevo. Ačhilos maškar āl thana o Kades haj o Šur, haj othe bešlos sar strāiino anθ-o Gerar. ² O Avraam phendās anθa-i Sara lesqi rromni:

— Si mīrī phej.

O Abimelek, o thagar le Gerarosqo dinās drom haj lilās le Sara.

³ Atunc o Del sikadilos e rāt anθ-āk suno le Abimelekosqe, haj phendā lesqe:

— Ita si te meres anθa-i kauza le zuvlāqi kaj lilān lan, kā si e rromni āk rromesqi!

⁴ O Abimelek, kaj ni pašilosas laθe, phendās:

— Rai!a, mudares tu čačas āk njamo kaj naj došalo?

⁵ Ni phendā manqe ov kā si lesqi phej? Haj ni phendās oj korkori kā ov si laqo phral? Me kerdem buki ileča užo haj le vastenča bidošale.

⁶ O Del phendā lesqe anθ-o suno:

— I me zanav kā kerdān buki ileča užo, kodolasqe ferisardem tut te na keres bezex kontra Mīrī. Kodolasqe ni muklem tut te pašos laθe. ⁷ Akanak de le rromes lesqe rromnā palpale, kā ov si prooroko. Si te rugil pes anθa tuθe haj si te trais. Dar kana ni desa lan palpale, te zanes čačas kā si te meres, tu haj sã so si kiro.

⁸ O Abimelek uštilos de texara anθa-i rāt, haj dinās muj saorā manušan pire. Kana phendā lenqe sã so kerdinājlos, āl manuš kodola darajles zurales. ⁹ O Abimelek dinās muj le Avraamos haj phendās lesqe:

— So kerdān amenqe? So bezex kerdem me kontra kiri, da kerdān te avel pesθe manθe haj muro thagarimos āk bezex kadā dā baro? Kerdān karing manθe bukā kaj ni trābular kerde.

¹⁰ Haj o Abimelek maj phendās le Avraamosqe:

— So dikhlān da kerdān kadaj buki?

¹¹ O Avraam boldās palpale:

— Phenavas manqe, anθā kav them naj dar kaθar o Del, haj si te mudaren man anθa-i kauza mīrā rromnāqi. ¹² Aver felo si čačas kā si mīrī phej, e čej mīrā dadesqi. Numa kā naj e čej mīrā daqi, haj aresli te avel manqe rromni. ¹³ Haj kana o Del inkaladā man anθa o kher mīrā dadesqo, phendem le Saraqe: «Te keres manqe kav mištimos: anθā saorā thana kaθar phirasa, te phenes anθa manθe kā sem kō phral!»

¹⁴ O Abimelek lilās brakhā, buznā haj guruva, robi haj roabe, haj dinā len le Avraamosqe, haj dinā

les palpale i lesqe rromnā, le Sara. ¹⁵ O Abimelek phendās:

— Ita muro them si angla tuθe, beš kaj tu kames!

¹⁶ Haj le Saraqe phendās:

— Ita dav ke phrales āk mia rupā. Kadala te avel āk dovada kā san uži, angla sã kaj si tuča, kadā kā angla sã tu san bi došaqo.

¹⁷ O Avraam rugisajlos le Devlesqe, haj o Del sas-tārdās le Abimelekos, lesqe rromnā haj i lesqe roaben, kadā kā daštisajles te bianen. ¹⁸ Kāc o RAJ phanglāsas saorā pintečā zuvlānqe anθa o kher le Abimelekosqo anθa-i kauza le Saraqi, e rromni le Avraamosqi.

O Isak kerdilos sar phendās o Del

21 O RAJ binekuvintisardās le Sara sar dināsas дума, haj kerdās le Saraqe sar phendās maj anglal. ² E Sara ačhilis khamni, haj biandās* āk čhavo k-āl phurimata le Avraamosqe, ke vremā kaj phendā lan o Del. ³ O Avraam čhutās o anav Isak† pe čhavesqo kaj biandā les e Sara. ⁴ Sar poruncisardās lesqe o Del, o Avraam čhindās tele^a pe čhaves le Isakos kana sas les oxto ges. ⁵ Le Avraamos sas les āk šāl bārš kana biandilos lesqo čhavo, o Isak.

⁶ Haj e Sara phendās:

— O Del kerdā man te asav, orkon ašunela si te asal manča.

⁷ Pala kodoja maj phendās:

— Kon pakālas te phenel le Avraamosqe, kā e Sara si te del čuči čhaven? Haj me sa biandem lesqe āk čhavo k-āl phurimata!

E Agar haj laqo čhavo gonime

⁸ O čhavo kerdinājlo baro, haj sas lilo kaθar e čuči. O Avraam kerdās āk baro xamos anθ-o ges kana sas lilo kaθar e čuči o Isak. ⁹ E Sara dikhlās sar asalas o čhavo kaj biandā les le Avraamosqe e eziptjanka Agar ¹⁰ haj phendās le Avraamosqe:

— Gonisar len manθar kadala roaba haj i laqe čhaves, kā kadal čhaves le roabaqo naj te avel les rig anθā amaro bravalimos mīrā čhaveča le Isakoča!

¹¹ So phenelas ni plačujas le Avraamos, kā sas e vorba anθa lesqo čhavo. ¹² Haj o Del phendās le Avraamosqe:

— Ta na xolāos anθa kadala vorbe, anθa o čhavo haj anθa kiri roaba! Ker le Saraqe sã so mangel tuqe, kā anθa o Isak si te avel tut āl čhave kaj phiravena

***21:2** Biandās = kerdās †**21:3** Anθ-e čhib le evreenqi „Isak” xakārdōl „ov asal”.

^a**21:4** Ženeza 17:10

kiro anav.¹³ Haj i le čhaves ke roabaqo si te kerav les äk njamo, kä si kiro čhavo.

¹⁴ Anθä le dujenqo ges, o Avraam uštulo de texara anθa-i rät, liläs marno haj äk bragi pajeça, dinä len le Agaraqe haj čhutä len pä laqo dumo. Dinä lan i laqe čhaves haj dinäs laqo drom. Oj telärdäs haj phirelas anθ-e Mulani Ber-Šeba.¹⁵ Kana ni maj sas lan paj anθ-e bragi, muklās pe čhaves tala äk tufa.¹⁶ Haj gelis te bešel angla lesθe dur so čhudes äk baräça, kä phendäs: „Ta na dikhav sar merel muro čhavo!” Bešli othe tele haj rovelas.

¹⁷ O Del asundäs o rovimos le čhavesqo, haj o inzero le Devlesqo dinäs muj anθa o čeri ke Agar:

— So si tuqe Agar? Na dara, kä o Del asundäs o rovimos le čhavesqo othar kaj si!¹⁸ Ušti haj le le čhaves vastesθar, kä si te kerav anθa lesθe äk njamo baro!

¹⁹ O Del deskärdäs laqe jakha haj oj dikhläs äk xaing pajesqi. Gelis haj pherdäs e bragi paj haj dinäs paj le čhaves te pel.

²⁰ Haj o Del sas le čhaveça kaj barilos. Bešlos anθ-e mulani, haj zanelas te cirdel le arkoça.²¹ Bešlos anθ-e Mulani Paran haj lesqi dej lilä lesqe äk rromni anθa o Them le Eziptosqo.

O phanglimos maškar o Avraam haj o Abimelek

²² Anθ-e vremä kodoja o Abimelek anθ-äk than le Pikoloça, o maj baro lesqe armataqo, dinäs дума kada le Avraamosqe:

— O Del si tuça anθä sä so keres.²³ Xa manqe sovel p-o Del, kä naj te thares man nič äk data, nič man, nič mīrā čhaven, nič le čhaven mīrā čhavenqe, haj kä si te avel tut anθa manθe haj anθa o them anθä savo bešes sar sträiino mištimos, sar man sas man anθa tuθe.

²⁴ O Avraam phendäs:

— Xav sovel.

²⁵ O Avraam maj rujosas pes le Abimelekosqe anθa-k xaing pajesqi, pä savi čhutesas o vast zoraça äl robi le Abimelekosqe.²⁶ O Abimelek phendäs lesqe:

— Ni zanav kon kerdäs kadaj buki. Tu ni phendän manqe, haj me ni asundem zi ages.

²⁷ Haj o Avraam liläs brakhä, buznä haj guruva, sä dinä len le Abimelekosqe, haj kerdes äk phanglimos on äl duj.²⁸ O Avraam čhutäs rigaθe jefta brakhä

tärnä anθa-i turma.²⁹ Haj o Abimelek phendäs le Avraamosqe:

— So si kadal jefta brakhä tärnä kaj čhutän len rigaθe?

³⁰ Haj ov boldäs palpale:

— Träbul te les anθa muro vast kadal jefta brakhä tärnä kašte aven manqe märturia kä me xanadem kadaj xaing.

³¹ Kodolasqe o than kodova bučhol Ber-Šeba* kä othe xales on sovel jekh avresqe.

³² Kadä kerdes on phanglimos ke Ber-Šeba. Pala kadaja o Abimelek uštulos anθ-äk than le Pikoloça, o maj baro lesqe armataqo, haj boldinäjle palpale anθ-o them le filisteenqo.³³ O Avraam čhutäs anθ-e phuv äk dafino kaj kerel lulugä (tamarisk) ke Ber-Šeba, haj othe dinäs muj o anav le RAJesqo, le Devlesqo kaj si vešniko.³⁴ O Avraam bešlos but gesa anθ-o them le filisteenqo sar sträiino.

O Avraam čhutino ke proba

22 Pala kadala bukă o Del čhutäs le Avraamos ke proba phenindos:

— Avraam!e!

Haj ov phendäs:

— Italem.

² O Del phendä lesqe:

— Le ke čhaves, kire korkoro čhaves, saves tu jubis les, le Isakos, haj za anθ-o Them Moria haj phabar les anθa manθe p-o plaj kaj si te phenav tuqe!

³ O Avraam uštulo de texara anθa-i rät, čhutäs e šaua pä pō xär, haj liläs peça duj sluz tärne haj i le Isakos pe čhaves. Čhindäs äl kašt anθa o phabarimos dä sä† haj telärdäs k-o than kaj phendä lesqe o Del.⁴ Anθä le trinenqo ges o Avraam vazdäs pe jakha opre haj dikhläs o than dural.⁵ Haj o Avraam phendäs le tärnenqe:

— Tume bešen kathe le xäreça! Me haj o čhavo si te zas zi okote te inkinos amen, haj si te boldas amen palpale tumenθe.

⁶ O Avraam liläs äl kašt anθa o phabarimos, čhutä len p-äl zeja pe čhavesqe le Isakosqe, liläs anθ-äl vast e jag haj e čhuri haj telärdes jel duj anθ-äk than.⁷ O Isak däs дума pe dadeça, le Avraamoça:

— Dadle!

— So si muro čhavo? — phendä lesqe ov. O Isak pale phenel:

***21:31** Ber xakärdöl „xaing” haj šeba xakärdöl „te xal sovel”.

†**22:3** Äk phabarimos dä sä si äk zertfa kaj phabol sä.

— Ita e jag, ita ĉl kaŝt, ta kaj si o mielo anĉa o phabarimos?

⁸ Haj o Avraam phendĉ lesqe:

— Le Devles si les griĉa te del amen le mielos anĉa o phabarimos, muro ĉhavo.

Haj geles jel duj anĉ-ĉk than.

⁹ Aresles k-o than kaj phendĉ lesqe o Del, haj othe o Avraam vazdĉs ĉk altari, laĉhardĉs ĉl kaŝt p-o altari, pala kodoja phanglĉs pe ĉhaves le Isakos, haj ĉhutĉ les opral p-ĉl kaŝt p-o altari. ¹⁰ O Avraam lilĉs e ĉhuri te ĉhinel pe ĉhaves. ¹¹ Atunĉa o Īnĉero le RAJesqo dĉs muj lesĉe anĉa o ĉeri:

— Avraam!e, Avraam!e!

— Italem! — dĉ les anglal. ¹² O Īnĉero phendĉs:

— Beŝ! Ta na ĉhus o vast p-o ĉhavo, ta na keres lesqe dajĉi! Akanak zanav kĉ daras kaĉar o Del. Kĉ ni Īnkĉrdĉn ke ĉhaves, kire korkoro ĉhaves anĉa manĉe.

¹³ O Avraam vazdĉs pe jakha, haj dikhlĉs pala pesĉe ĉk brakho Īnkurkime le ŝingenĉa anĉ-ĉk stufiŝ. O Avraam gelos haj lilĉs le brakhes haj phabardĉ les anĉa o Del, anĉ-o than pe ĉhavesqo. ¹⁴ O Avraam ĉhutĉs o anav kodole thanesqe: „O RAJ va avela les griĉa”. Kodolasqe phendĉl ages: „K-o plaj le RAJesqo les si les griĉa”.

¹⁵ O Īnĉero le RAJesqo dinĉs muj Īnkĉ ĉk data k-o Avraam:

— ¹⁶ «Pĉ manĉe solaxav,» phenel o RAJ, «anĉa kodoja kaj kerdĉn kadaj buki haj ni Īnkĉrdĉn ke ĉhaves, ke korkoro ĉhaves, ¹⁷ si te binekuvintiv tut but maj but, haj si te butĉrav but maj but ke ĉhaven pala tuĉe, kadĉ sar ĉl stjale le ĉeresqe haj sar o kiŝaj pa-i rig le bare pajesqo. Haj kire ĉhave va avena opre p-ĉl foruri pe duŝmaenqe. ¹⁸ Saorĉ njamuri le phuĉqe si te aven binekuvintime anĉĉ kire ĉhave, kĉ tu kerdĉn sar me porunĉisardem.»

¹⁹ O Avraam boldinĉjlos palpale kĉ pire sluz, haj uŝtiles haj telĉrdes anĉ-ĉk than ke Ber-ŝeba, haj o Avraam beŝelas anĉ-e Ber-ŝeba.

Āl ĉhave le Nahorosqe

²⁰ Pala kadala bukĉ maj phendinĉjlos le Avraamosqe: Dikh, e Milka kerdĉs i oj ĉhave ke phralesqe le Nahorosqe. ²¹ Haj si kadĉ: o Uc si o maj baro, o Buz lesqo phral, o Kemuel (o dad le Aramosqo), ²² o Kesed, o Hazo, o Pildaŝ, o Idlaf haj o Betuel. ²³ O Betuel kerdĉs le Rebeka. Kadala si ĉl oxta ĉhave kaj kerdĉ len e Milka le Nahorosqe, o phral le Avraamosqo.

²⁴ Kojaver rromni lesqi, kaj buĉholas Reuma, kerdĉs i oj le Tebahos, le Gahamos, le Tahaŝos haj le Maaka.

E Sara mulis haj o Avraam kindĉs ĉk than te praxol lan

23 E Sara traisajlis ĉk ŝal haj biŝtajefta bĉrŝ. Kadala bĉrŝa traisajlis e Sara. ² E Sara mulis anĉ-o Kirjat-Arba, maj miŝto phendo Hebrono, anĉ-o Them Kanaan. Haj o Avraam gelos anĉ-o korto te ŝalil haj te rovel le Sara.

³ O Avraam uŝtilos angla pi muli haj dinĉs дума le ĉhavenĉa le Hetosqe kadĉ:

— ⁴ Me sem ĉk strĉiino avilo maŝkar tumenĉe. Den man ĉk than praxomasqo tumenĉe, kaŝte praxov mirĉ mulĉ!

⁵ Āl ĉhave le Hetosqe dine anglal le Avraamosqe kadĉ:

— ⁶ Aŝun amen, raja! Tu san ĉk manuŝ baro le Devlesqo maŝkar amenĉe. Praxosar ke mulĉ anĉĉ savo si maj laĉho than amenĉar! Niĉ jekh naj ta na mukel tut te praxos ke mulĉ anĉĉ lesqo than praxomasqo.

⁷ O Avraam uŝtilo haj bangilos angla ĉl manuŝ le themasqe, angla ĉl ĉhave le Hetosqe. ⁸ Haj dinĉs дума lenĉa kadĉ:

— Kana arakhen o ĉaĉimos te praxov mirĉ mulĉ, aŝunen man, rugin anĉa manĉe le Efronos o ĉhavo le Coharesqo ⁹ te del man e peŝtera Makpela kaj si lesqi haj si anĉ-o ŝaro lesqe thanesqo! Anĉĉ laqe love, te avel man than praxomasqo maŝkar tumenĉe!

¹⁰ O Efron beŝelas tele anĉ-ĉk than le ĉhavenĉa le Hetosqe. Haj o Efron o hetito dinĉs anglal le Avraamos te aŝunen ĉl ĉhave le Hetosqe, ŝĉ kaj nakhenas anĉ-e poarta le forosqi:

— ¹¹ Na, muro raj, aŝun man! Kiro te avel o than haj i e peŝtera kaj si anĉĉ lesĉe! Dav len tuqe angla ĉl ĉhave mirĉ njamurenqe, haj praxosar ke mulĉ!

¹² O Avraam bangilos anglal manuŝ le themasqe. ¹³ Haj dinĉs дума le Efronosqe kadĉ te aŝunen ĉl manuŝ le themasqe:

— Rugiv tut te aŝunes man! Pokinav ĉaĉes kĉ than, le kathe ĉl love, te daŝtiv te praxov mirĉ mulĉ othe!

¹⁴ Haj o Efron phendĉs palpale le Avraamosqe:

— ¹⁵ Muro raj, aŝun man! Āk kotor phuv ŝtare ŝalenqi siklĉ ruposqe, so si kadaja maŝkar amenĉe?*

Te praxos ke mulĉ!

¹⁶ O Avraam xakĉrdĉs le Efronos haj kĪntĉrisardĉs lesqe o rupo kaj phendĉ lesqe anĉ-o aŝunimos le ĉhavenqo le Hetosqe: ŝtar ŝala siklĉ rupo, sar k-ĉl

***23:15** 400 siklĉ ruposqe (arĉinto) sas kam 4,6 kg.

manuŝ kaj bikinen. ¹⁷ Haj o than le Efronosqo anĉa-
i Makpela kaj si jekh angla avresĉe le Mamreĉa, o
islazo haj e peŝtera anĉa lesĉe haj saorä stežarä kaj
sas anĉa lesĉe haj anĉa sä lesqe riga, nakhlos ¹⁸ k-o
Avraam angla äl ĉhave le Hetosqe, haj angla kola kaj
nakhenas anĉ-e poarta le forosqo.

¹⁹ Pala kodoja o Avraam praxosardäs le Sara, lesqi
rromni, anĉ-e peŝtera kaj si anĉ-o islazo Makpe-
la, kaj si jekh angla avresĉe le Mamreĉa, maj miŝto
phendo Hebron, anĉ-o Them Kanaan. ²⁰ Haj kadä o
islazo haj e peŝtera anĉa lesĉe sas zurärde le Avra-
amosqe ka than anĉa praxomasĉe kaĉar äl ĉhave le
Hetosqe.

E Rebeka haj o Isak

24 O Avraam sas phuro, phuro dä sä, haj o
RAJ binekuvintisardä les anĉa orso buki. ² O
Avraam phendäs pe robosqe le maj phuresqe, kaj sas
o maj baro pä lesqe bukä sä:

— Rugiv tut, ĉhu kö vast tala muro gi! ³ Si te ĉhav
tut te xas sovelä pä o RAJ, o Del le ĉeresqo haj i le
phuäqo, kä naj te les mirä ĉhavesqe rromni anĉa-l
ĉheja le kanaanicenqe kaj beŝav anĉa lenqo maŝkar.
⁴ Haj kä si te zas anĉa muro them kä muro njamo
kaŝte les rromni mirä ĉhavesqe le Isakosqe.

⁵ O robo dä les anglal:

— Kana ni kamela kodoj ĉhej te avel manĉa anĉ-
o them kadava, träbula te ingärav ke ĉhaves anĉ-o
them kaĉar telärdän tu?

⁶ O Avraam phendäs:

— Te arakhes tut haj ta na ingäres mirä ĉhaves
othe! ⁷ O RAJ, o Del le ĉeresqo, kaj inĉaldä man anĉa
o kher mirä dadesqo, anĉa o them mirä njamosqo,
kaj dinä manqe дума haj dä pes manqe armaja phe-
nindos: «Ke ĉhavenqe si te dav kadava them», ov si
te del drom pe inzeros angla tuĉe, haj othar si te les
äk rromni mirä ĉhavesqe. ⁸ Kana e ĉhej ni kamela te
avel tuĉa, si te aves deskärdo kaĉar ki armaj kaj ĉhav
tut te keres lan. Orso avela, ta na ingäres mirä ĉha-
ves othe palpale!

⁹ O robo ĉhutäs pö vast tala o gi le Avraamosqo les-
qo raj, haj xaläs sovel kä si te kerel sä kadal bukä.

¹⁰ O robo läŝ deŝ kämile anĉa-l kämile pe rajes-
qe haj telärdäs bute bukänĉa laĉe pe stäpinosqe.
Uŝtilo haj telärdä anĉ-e Mesopotamia anĉ-o foro le
Nahorosqo. ¹¹ O robo muklä le kämilen te ĉirĉen pö
gi anĉa koĉande avri anĉa o foro paŝa äk xaing. Sas

rät, kana äl rromnä zanas te inĉalaven paj. ¹² Haj
phendäs:

— RAJA, o Del mirä rajesqo le Avraamosqo, rugiv
tut ages te des man baxt, haj te sikaves ki mila kaj
aĉhol mirä rajesqe le Avraamosqe! ¹³ Dikh, beŝav pa-
ŝaj kadaj xaing haj äl ĉheja anĉa kadav foro si te aven
te inĉalaven paj. ¹⁴ Le ĉhaqe kaj phenav: «Rugiv tut
te bangär ki garnica te päv», haj oj phenela: «Pi haj
si te dav te pen i ke kämilen», kodoja te avel kaj alo-
sardän lan tu anĉa kö robo o Isak! Kadä te prinžanav
kä tu sikadän ki mila kaj aĉhol mirä rajesĉar.

¹⁵ Ov ni termenisardä so phendä, haj inĉlistis le
garnicaĉa anĉ-o vast e Rebeka e ĉhej le Betuelosqi,
o ĉhavo le Milkaqo, e rromni le Nahorosqi, o phral
le Avraamosqo. ¹⁶ E ĉhej sas but ŝukar, sas ĉhej bari
haj niĉ äk rromes nas les khanĉ laĉa. Haj muklä pes
tele ke xaing, pherdäs pi garnica haj uŝtilis palpale.

¹⁷ Haj o robo naŝlos angla laĉe haj phendäs:

— Rugiv tut, de man äk ĉira paj te päv anĉa ki
garnica!

— ¹⁸ Pi, muro raj! — dinä oj anglal, haj bangärdäs
sigo e garnica p-o vast haj dinä les te pel. ¹⁹ Pala sos-
ĉe dä les te pel zi kaj ĉajlilos, phendä:

— Si te inĉalav paj i anĉa ke kämile, te pen zi kaj
ĉajlona.

²⁰ ĉhordäs o paj sigo anĉ-o žgjabo, naŝlis pale ke
xaing te inĉalavel paj, haj inĉaladäs anĉa saorä kä-
mile lesqe. ²¹ O manuŝ dikhlä pä laĉe haj ni phendäs
khanĉ, kaŝte zanel kana o RAJ dinä les baxt anĉa les-
qo phirimos.

²² Kana äl kämile ĉajlile te pen, o manuŝ liläs äk
anĝrusti sumnakasqi phari äk jepaŝ siklosqi, haj
duj bräcale phare deŝe siklenqe sumnakasqe. ²³ Haj
phendä:

— Kasqi ĉhej san? Rugiv tut te phenes! Si than an-
ĉa amenĉe anĉ-o kher ke dadesqo, te rakäras?

²⁴ Oj phendäs:

— Me sem e ĉhej le Betuelosqi, o ĉhavo le Milkaqo
haj le Nahorosqo.

²⁵ Haj maj phendäs maj angle:

— Si amen suluma haj kas but, haj si i than te
rakären.

²⁶ Kadav manuŝ dinäs koĉa haj bangilos angla o
RAJ ²⁷ phenindos:

— Binekuvintime te avel o RAJ, o Del mirä stäpī-
nosqo le Avraamosqo, kaj ni mukläs pi mila haj pö
pakämos kaĉar muro stäpīno. O RAJ andä man k-äl
phral mirä stäpīnosqe.

*24:22 Äk siklo si les kam 12 g.

²⁸ E ĉej naŝlis khere haj phendās angla-i fame-
lia pe daqi sã so kerdās. ²⁹ Le Rebeka maj sas lan ĉk
phral, haj lesqo anav sas Laban. Haj o Laban naŝ-
los avri angla o manuŝ kodova ke xaing. ³⁰ Dikh-
lāsas e angrusti haj ĉl brācale anθ-ĉl vast pe phāqe, haj
aŝundāsas so phendās e Rebeka:

— Kadā dinā manqe дума o manuŝ kodova.

Avilos k-o manuŝ kaj beŝelas le kāmilenĉa ke xa-
ing. ³¹ Haj phendās:

— Av orde, tu kaj san binekuvintime le RAJesθar!
Sosθe te beŝes avri? Laĉhardem o kher haj kerdem
than anθa-l kāmile.

³² O manuŝ ĉntrisajlos anθ-o kher. O Laban ĉhutās
te den tele pa-l kāmile, te den le kāmilen suluma haj
kas haj te anen paj te thoven ĉl pĉrne le manuŝāsqe,
haj i le manuŝānqe kaj sas leĉa. ³³ Pala kodoja dinā
les te xal. Haj o robo phendās:

— Ni xav zi kana ni phenava so si man
phenimasqo.

— De дума! — phendā lesqe o Laban. ³⁴ Haj ov
phendā:

— Me sem o robo le Avraamosqo. ³⁵ O RAJ pher-
dās binekuvintimaĉa mĉrā stāpĉnos, haj areslos but
barvalo. Dā les brakhā, buznā haj guruva, rupo haj
sumnakaj, robi haj roabe, kāmile haj xāra. ³⁶ E Sara,
e rromni mĉrā stāpĉnosqi kerdā lesqe k-ĉl phurimata
ĉk ĉhavo, haj lesqe dās ov sã so si les. ³⁷ Muro stāpĉ-
no ĉhutā man te solaxav: «Ta na les mĉrā ĉhavesqe
rromni anθa-l ĉheja le kanaanicenqe kaj beŝav anθ-
o lenqo them! ³⁸ Haj te zas anθ-o kher mĉrā dadesqo
haj i kā mĉrā manuŝ, othar te les lesqe rromni!»
³⁹ Me phendem mĉrā stāpĉnosqe: «Kana ni kamela e
rromni te avel pala ma?» ⁴⁰ Haj ov phendā manqe:
«O RAJ, kaj me phirav anglal lesθe, dela drom pe ĉn-
zeros tuĉa, si te del tut baxt anθā kō phirimos, haj
si te les mĉrā ĉhavesqe ĉk rromni kaθar mĉrā manuŝ
haj anθa o kher mĉrā dadesqo. ⁴¹ Va avesa deskārdo
kaθar mĉrĉi sovel, kana zasa kā mĉrā manuŝ haj naj
te den lan tuqe, si te avel deskārdo kaθar e sovel kaj
keres lan manqe.»

⁴² Me areslem ages ke xaing haj phendem: «RAJA,
o Del mĉrā stāpĉnosqo le Avraamosqo! Kana kamesa
te des man baxt pā kav drom kaj me zav, ⁴³ dikh, me
beŝav kathe ke xaing. Haj e ĉhej kaj va ĉnkalela paj
haj kaj si te phenav laqe: ‘Rugiv tut, de man ĉk ĉĉra
paj anθa ki garnical’, ⁴⁴ haj si te phenel manqe: ‘Pi
i tu, haj si te ĉnkalelav paj i ke kāmilenqe’, e ĉhej
kodoja te avel e rromni kaj o RAJ del lan anθa o ĉhavo
mĉrā stāpĉnosqo!»

⁴⁵ Zi kaj te termeniv te rugiv man anθā muro ilo,
dikh, ĉnklistis e Rebeka le garnicaĉa p-o dumo, mu-
klā pes ke xaing haj ĉnkalelā paj. Me phendem laqe:
«De man, rugiv tut, te pāv!» ⁴⁶ Oj sigo bangārdās e
garnica poa dumo haj phendās: «Pi haj si te dav i ke
kāmilen te pen.» Me pilem haj oj dinās i mĉrā kāmī-
len te pen. ⁴⁷ Me puŝlem lan: «Kasqi ĉhej san?» Haj oj
phendās: «Sem e ĉhej le Betuelosqi, o ĉhavo le Naho-
rosqo haj le Milkaqo.» ĉhutem laqe e angrusti anθ-o
nakh haj ĉl brācale p-ĉl vast. ⁴⁸ Pala kodoja dinem
koĉa haj bangilem angla o RAJ, haj binekuvintisar-
dem le RAJes, o Del mĉrā stāpĉnosqo le Avraamosqo,
haj dinā man o drom o ĉaĉo, te lav le ĉheja le phra-
lesqi mĉrā stāpĉnosqo anθa lesqo ĉhavo. ⁴⁹ Akanak
kana kamen te sikaven kā sen laĉhe haj pakāmaĉa
karing muro stāpĉno, phenen manqe! Kana ni, phe-
nen manqe pale, te zanav te zav anθā aver rig!

⁵⁰ O Laban haj o Betuel dine les anglal:

— Kadaj buki kaθar o RAJ avel, ame ni daŝtis te
phenas niĉ nasul niĉ miŝto. ⁵¹ Itali e Rebeka si an-
gla tuθe, le lan haj za, te avel rromni anθa o ĉhavo
ke stāpĉnosqo, sar phendās o RAJ!

⁵² Kana aŝundās o robo le Avraamosqo lenqi vorba,
bangilos ke phuv angla o RAJ. ⁵³ Haj o robo ĉnkalelā
bukā ruposqe, sumnakasqe haj hurjaimos, kaj dā len
le Rebekaqe, haj maj dinā sa kadā bukā laĉhe laqe
phrales haj laqe da.

⁵⁴ Pala kodoja xales haj piles, ov haj ĉl manuŝ kaj
sas leĉa, haj rakārdes. De texara kana uŝtiles, o robo
phendā:

— Muken man te zav palpale kā muro stāpĉno!

⁵⁵ O phral haj e dej le ĉhāqi phende:

— E ĉhej te maj aĉhol ĉk ĉĉra amenĉa, barem deŝ
ges! Pala kodoja daŝtil te telārel.

⁵⁶ Haj ov phendā lenqe:

— Ta na ĉnkāren man, kana o RAJ dinā man baxt pā
muro drom! Muken man te telārav te zav kā muro
stāpĉno!

⁵⁷ Atunĉ on phendes palpale:

— Te das muj le ĉheja haj te puĉhas lan!

⁵⁸ Dine muj le Rebeka haj phende laqe:

— Kames te zas kadal manuŝāĉa?

— Kamav — phendās oj.

⁵⁹ Mukles pe phā le Rebeka te telārel pe dojkaĉa,
le roboĉa le Avraamosqo haj lesqe manuŝānĉa. ⁶⁰ Bi-
nekuvintisarde le Rebeka haj phende laqe:

— O amari phej, te areses e dej mienqi,
deŝe mienqi,

haj ke ĉhave te aven opral
p-ĉl foruri pe duŝmanenqe!

⁶¹ E Rebeka uštilis pe roabença, inkleste p-äl kämile haj telärde pala kodova manuś. Kadä liläs o robo le Rebeka haj telärde.

⁶² O Isak boldinäjlosas kaθar e xaing Lahaj-Roi,^b kä beśelas anθ-o Them Negevo. ⁶³ Anθ-äk rät o Isak inklestoslas te avel korkoro te gindil p-o islazo, haj vazdäs pe jakha haj dikhläs kä avenas nište kämile. ⁶⁴ E Rebeka vazdäs i oj pe jakha haj dikhläs le Isakos, haj dinä pes tele sigo paj kämila. ⁶⁵ Haj phendäs le robosqe:

— Kon si o manuś kadava kaj avel angla amenθe p-o islazo?

O robo dinä lan anglal:

— Si muro stäpino.

Atunća oj liläs pi bazmava haj učhardili.

⁶⁶ O robo phendäs le Isakosqe saorä bukă kaj kerdä len. ⁶⁷ O Isak ingärdä le Rebeka anθ-o korto pe daqo, le Saraqo. Liläs le Rebeka dä rromni haj jubisardä lan. Kadä sas mingijme o Isak, kä xasardäs pe da.

Kolaver čhave le Avraamosqe

25 O Avraam maj liläs pesqe äk rromni kaj bucholas Ketura. ² Oj kerdäs lesqe le Zimranos, le Jokśanos, le Medanos, le Madianos, le Isbakos haj le Śuahos. ³ O Jokśano kerdäs le Sebas haj le Dedanos. Äl čhave le Dedanosqe sas äl aśurimi, äl letušimi haj äl leumimi. ⁴ Äl čhave le Madianosqe sas o Efa, o Efer, o Enoh, o Abida haj o Elda. Să kadala sas äl čhave le Keturage.

⁵ O Avraam dinäs să so les sas les k-o Isak. ⁶ Le čhaven kolavren kaj kerde len aver rromnä lesqe, o Avraam dinä len daruri, haj kabor ov sas zuvin-do, durärdä len paśa pō čhavo o Isak, kaθar inklel o kham, anθ-o Them Kedem.

O merimos le Avraamosqo

⁷ Äl ges le Avraamosqe kaj ov traisajlos sas äk śäl haj jeftadeśa haj panž bärś. ⁸ O Avraam dinä pō duxo haj mulos pala äk śukar phurimos, purano anθ-äl bärśa haj čajlo gesenθar, haj nakhlos paśa pe phure. ⁹ O Isak haj o Ismael, lesqe čhave, praxosarde les anθ-e peštera Makpela kaj si jekh angla avreθe le Mamreça, anθ-o islazo le Efronosqo o čhavo le Coharesqo, o hetito. ¹⁰ Kadava si o islazo kaj kindäsas les o Avraam kaθar äl čhave le Hetosqe. Othe sas praxome o Avraam haj lesqi rromni e Sara. ¹¹ Pala sosθe mulos

o Avraam, o Del binekuvintisardäs lesqe čhaves le Isakos. Ov beśelas paśaj xaing Lahaj-Roi.

Äl čhave le Ismaelosqe

¹² Kadala si äl bukă kaj kerdiles anθ-o njamo Ismael, o čhavo le Avraamosqo kaj kerdä les le Avraamosqe e eziptjanka Agar, e roaba le Saraqi. ¹³ Kadala si äl anava le čhavenqe le Ismaelosqe, sar sas amenqe phende: o Nebajot, o čhavo o maj baro le Ismaelosqo, o Kedar, o Adbeel, o Mibsam, ¹⁴ o Miśma, o Duma, o Masa, ¹⁵ o Hadad, o Tema, o Jetur, o Nafis haj o Kedma. ¹⁶ Kadala si äl čhave le Ismaelosqe; kadala si lenqe anava, lenqe gava haj lenqe śatre. On sas deśuduj bulibaśa, fiosavo bulibaśa pe njamoça. ¹⁷ Äl ges le Ismaelosqe kaj ov traisajlos sas äk śäl haj trändä haj jefta bärś. Ov dinäs pō duxo haj mulos, haj nakhlos paśa pe phure. ¹⁸ Äl čhave pala lesθe beśles maśkar o Havila haj o Śur, karing o esto kaθar o Ezipto, sar zas karing o Aśur. On lačhardile haj beśles dur kaθar kolaver čhave le Avraamosqe.

O Isak

(25:19—28:9)

O Esau haj o Jakov

¹⁹ Kadala si äl bukă kaj kerdiles anθ-o njamo Isak, o čhavo le Avraamosqo. O Avraam kerdäs le Isakos. ²⁰ Le Isakos sas les saranda bärś kana liläs dä rromni le Rebeka, e čhej le Betuelosqi, kaj sas anθa o njamo Aram, anθa o Padan-Aram, e phej le Labanosqi, o arameno. ²¹ O Isak rugisajlos le RAJesqe anθa pi rromni, kä ni kerelas čhave, haj o RAJ aśundä les. Lesqi rromni e Rebeka ačhilis khamni. ²² Äl čhave mardōnas anθa laqo pär, haj oj phendäs: „Sosθe kerdōl kadä mança?” Gelis te pučhel le RAJes. ²³ Haj o RAJ phendäs laqe:

— Duj njamuri si
anθä kō pär,
duj poporä si te despärcin pes
anθa kō pär.
Jekh anθa kadala njamuri
si te avel maj zuralo
dä sar koaver.

O maj baro si te služil le maj cijnesqe.

²⁴ Pherdiles äl gesa kana träbulas te kerel, haj čačes anθä laqo pär sas duj čhave. ²⁵ Kova anglal inklisto dä să lolo, lesqo trupo sas sar äk poštin pherdo

^b24:62 Ženeza 16:14

bal, haj kodolasqe ĉhutes lesqo anav Esau.* ²⁶ Pala kodoja ĭnklistos lesqo phral, kaj ĭnkĉrelas le vasteĉa kilkiĵesĉar le Esaos. Haj kodolasqe ĉhutes lesqo anav Jakov.† Le Isakos sas les ŝovardeŝ bĉrs kana kerdiles on.

O Esau bikinel pŝ drepto dĉ angluno

²⁷ Āl ĉhave kadala kerdile bare. O Esau areslos ĉk vinĉatori laĉho, ĉk manuŝ kaj beŝelas maj but p-o kĭmpo, dar o Jakov sas ĉk manuŝ gogĉver, kaj beŝelas khere anĉ-ĉl korturi. ²⁸ O Isak jubilas le Esaos, kĉ plaĉolas les lesqo vinĉamos; e Rebeka jubilas maj but le Jakovos.

²⁹ Āk data kana o Jakov kiravelas ĉk zumi, o Esau avilos poa kĭmpo khino mulo. ³⁰ Haj o Esau phendĉs le Jakovosqe:

— Rugiv tut, de ma te xav anĉa kadav xamos lolo, kĉ sem khino mulo.

Kodolasqe dinĉ pes lesqe o anav Edom.‡ ³¹ O Jakov phendĉs:

— Bikin manqe maj anglal kŝ drepto dĉ angluno!

³² O Esau boldĉ lesqe palpale:

— Dikh man, sem pĉ merimasĉe, sosĉe te avel man kadav drepto dĉ angluno?

³³ Haj o Jakov phendĉs:

— Xa manqe sovel maj anglal!

O Esau xalĉ lesqe sovel, haj kadĉ bikindĉs pŝ drepto dĉ angluno le Jakovosqe. ³⁴ Atunĉ o Jakov dinĉs le Esaos marno haj zumi lintjaqi. Ov xalĉs haj pilĉs. Pala kodoja uŝtilos haj telĉrdĉs.

Haj kadĉ ni ĭnkĉrdĉs o Esau ŝama kaĉar pŝ drepto dĉ angluno.

O Del phenel kĉ va binekuvintila le Isakos sar binekuvintisardĉs le Avraamos

26 Sas bokh anĉ-o them, aver bokh sar e angluni, kaj sas p-o timpo le Avraamosqo. O Isak gelos k-o Abimelek, o thagar le filisteenqo k-o Gerar. ² O RAJ sikadilos lesqe haj phendĉ lesqe:

— Na za anĉ-o Ezipto! Aĉho anĉ-o them kaj phenav tuqe te trais! ³ Beŝ sar strĉiino anĉĉ kadava them! Me si te avav tuĉa, haj si te binekuvintiv tut, kĉ saorĉ thana kadala si te dav len tuqe haj ke ĉhavenqe. Si te ĭnkĉrav mĭrĭ sovel kaj kerdem lan ke daŝesqe le Avraamosqe. ⁴ Si te butĉrav ke ĉhaven pala tuĉe, kadĉ sar ĉl stjale le ĉeresqe. Va dava ke ĉhavenqe saorĉ thana kala. Anĉĉ tuĉe si te aven bi-

nekuvintime saorĉ njamuri pa-i phuv,⁵ kĉ o Avraam aŝundĉs so me phendem, ĭnkĉrdĉs so manglem lesqe, haj pĉzisardĉs mĭrĉ porunĉ, mĭrĉ krisimata haj mĭrĉ sikaimata.

⁶ Kadĉ o Isak aĉhilos anĉ-o Gerar.

⁷ Kana ĉl manuŝ kodole thanesqe puĉenas les anĉa lesqi rromni, ov phendĉs:

— Si mĭrĭ phej.

Kĉ sas lesqe dar te phenel: „Si mĭrĭ rromni”, ta na mudaren les ĉl manuŝ kodole thanesqe anĉa-i kauza le Rebekaqi, kĉ sas ĉk zuvli ŝukar.

⁸ Pala so beŝles othe but timpo, kerdinĉjlos kĉ o Abimelek, o thagar le filisteenqo, dikhindos poa zamo, dikhlĉs le Isakos kaj khelelas pesqe pe rromnĉa le Rebekaĉa. ⁹ O Abimelek dinĉs drom te den muj le Isakos haj phendĉs lesqe:

— Si ki rromni, naj kadĉ? Sosĉe phendĉn kĉ si ki phej?

O Isak dinĉs les anglal:

— Phendem kadĉ ta na merak anĉa laqi kauza.

¹⁰ Haj o Abimelek phendĉs:

— So kerdĉn amenqe? So uŝuro daŝtisajlosas da jekh anĉa o poporo te sovel ke rromnĉa, haj andĉsas o bezex pĉ amenĉe.

¹¹ Atunĉa o Abimelek dinĉs kadaja porunka saorĉ poporosqe:

— Kon lela pes kaĉar o manuŝ kadava sau lesqe rromnĉar si te avel mudardo.

Sar pŝ dad, o Isak xalĉ pes le filisteenĉa anĉa-l xainga

¹² O Isak kerdĉs semĉnĉturi anĉ-o them kodova, haj kidĉs but rodo anĉ-o bĉrs kodova, kĉ o RAJ binekuvintisardĉs les. ¹³ Kadĉ o manuŝ kadava bravardilos, andĉ pesqe maj but bukĉ, zi kana areslos but bravallo. ¹⁴ Sas les but brakhĉ, buznĉ, guruva haj but robi. Kodolasqe le filisteenqe sas lenqe xoli pĉ lesĉe. ¹⁵ Āl filistĉ pherdes phuvĉĉa ĉl xainga save xanadĉsas len ĉl robi lesqe daŝesqe, le Avraamosqe, kana ov trailas. ¹⁶ O Abimelek phendĉs le Isakosqe:

— Telĉr amenĉar, kĉ areslĉn but maj zuralo dĉ sar amenĉe.

¹⁷ O Isak telĉrdĉs othar haj kerdĉs pi ŝatra anĉ-e Xar Gerar, haj beŝlos othe.

¹⁸ O Isak xanadĉs pale ĉl xainga le pajesqe kaj sas xanade anĉ-ĉl gesa lesqe daŝesqe, le Avraamosqe, save pherdĉsas len ĉl filistĉ pĉĉe mulos o Avraam.

***25:25** O anav Esau xakĉrdŝl „bal”. †**25:26** O anav Jakov xakĉrdŝl „kilkiĵ”.

‡**25:30** Edom xakĉrdŝl „lolo”.

Haj čhutās lenqe pale kodola anava save čhutāsas len lesqo dad.¹⁹ Āl robi le Isakosqe maj xanade anθ-e xar haj othe dines p-āk xaing paječa lačo.²⁰ Āl ćobaja anθa o Gerar xale pes le ćobaenča le Isakosqe: „O paj si amaro.” O Isak čhutās le xaingaqe o anav Esek,* kā xalesas pes leča.²¹ Pale xanades aver xaing, anθa-i kauza savjaqi pale xale pes, kodolasqe phen-de laqe Sitna.[†]²² Mukisajlos othar haj xanadās aver xaing, haj anθa-i laqi kauza ni maj xale pes. Dinā la o anav Rehobot,[‡] haj phendās „Kā o RAJ dinā amen āk than baro kašte aven amen ćhave anθ-o them.”²³ Othar gelos ke Ber-Śeba.²⁴ O RAJ sikadilos lesqe anθ-e rāt kodoja haj phendās lesqe:

— Me sem o Del ke dadesqo le Avraamosqo. Na dara kā me sem tuča, si te binekuvintiv tut haj si te butārav ke ćhaven anθa-i kauza mīrā robosqi le Avraamosqi.

²⁵ Othe o Isak vazdās āk altari haj dās muj k-o RAJ pā lesqo anav. Vazdās pō korto, haj sa othe āl robi le Isakosqe xanades āk xaing.

Sar pō dad, o Isak kerdās āk phanglimos le Abimelekoča

²⁶ O Abimelek avilos lesθe anθa o Gerar pe amaleča le Ahuzoča haj le Pikoloča, o maj baro lesqe armataqo.²⁷ O Isak phendās lenqe:

— Sosθe avilen manθe tume kaj ni dikhen man, haj kerden man te telārav tumenθar?

²⁸ On phendes:

— Dikhas ćačas kā o RAJ si tuča, kodolasqe phenas te avel āk sovel maškar amenθe haj tuθe, haj te keras āk phanglimos tuča,²⁹ kā naj te keres amenqe nić āk nasulimos, sar nić ame ni lilām amen tuθar, haj kerdām tuqe numa mištimos, haj muklām tut te telāres paćāča. Akanak san binekuvintime kaθar o RAJ.

³⁰ O Isak kerdās lenqe āk sinia haj xales haj piles.

³¹ Uštiles detexara anθa-i rāt haj kerdes āk phanglimos jekh avreča. O Isak nakhadā len mišto, haj on geles paćāča.³² Anθ-o ges kodova nište robi le Isakosqe aviles te den дума anθa-i xaing kaj xanavenas la, haj phendes lesqe:

— Dinām k-o paj!

³³ Haj ov čhutā laqe anav Śiba. Kodolasqe o foro bućhol Ber-Śeba[¶] zi anθ-o ges dā ages.

O Esau ĩnsurisajlos rromnānča strāiinja

³⁴ Kana sas les saranda bārś, o Esau lās dā rromnā le Judita, e ćhej le Beeresqi o hetito, haj le Basmata, e ćhej le Elonosqi o hetito.³⁵ On sas āk baro xolārimos anθa o Isak haj e Rebeka.

O Isak binekuvintil le Jakovos

27 Kana o Isak phurilos, haj lesqe jakha ma nas laće, kadā kā ni maj dikhelas, dinās muj pe ćhaves le maj bares le Esaos, haj phendes lesqe:

— Čhaveela!

Haj ov phendās:

— Italem.

² O Isak phendās:

— Dikh, me phurilem haj ni zanav o ges kana me merav.³ Akanak rugiv tut, le ke arme, o harko haj e tolba, za k-o kĳmpo haj astar manqe dajći!⁴ Ker manqe āk xamos lačo sar plaćol man, haj an les te xav, te binekuvintiv tut zi kana te merav.

⁵ E Rebeka ašundās so phenelas o Isak pe ćhavesqe, le Esaosqe. Haj o Esau gelos p-o kĳmpo te astarel dajći haj te anel.⁶ Pala kodoja e Rebeka phendās pe ćhavesqe le Jakovosqe:

— Dikh, ašundem ke dades dindos дума ke phralesqe, le Esaosqe:⁷ «An manqe so astares haj ker manqe āk xamos lačo te xav, haj si te binekuvintiv tut angla o RAJ maj anglal zi kaj te merav.»⁸ Akanak ašun muro ćhavo so phenav tuqe, haj ker so porunćiv tuqe.⁹ Za k-o kĳrdo haj le manqe duj jež laće, kašte kerav anθa lenθe ke dadesqe āk xamos lačo sar plaćol les.¹⁰ Tu si te ĳngāres les ke dadesqe te xal les, kašte binekuvintil tut maj anglal zi kaj te merel.

¹¹ O Jakov dinās anglal pe da le Rebeka:

— Dikh, muro phral o Esau si balalo, haj me ni sem.

¹² Daštil pes ka muro dad te ćhul o vast pā ma, haj si te avav āk xoxamno angla lesθe, haj anθ-o than le binekuvintimasqo kerav te avel pā ma e armaj.

¹³ Lesqi dej phendās lesqe:

— Ki armaj, muro ćhavo, te perel pā manθe! Numa ašun so me phenav haj za da an les manqe!

¹⁴ O Jakov gelos haj lilā len haj andā len pe daqe. Oj kerdās āk xamos lačo sar plaćolas lesqe dades.¹⁵ Āl coale kaj sas maj laće le Esaosqe, laqo ćhavo o maj baro, arakhadonas khere. E Rebeka lilā len haj ćhutā len p-o Jakov, laqo ćhavo o maj tārno.¹⁶ Ućhardā lesqe le morkhāča le ježenqi āl vast haj e kor kaj nas

***26:20** O anav Esek xakārdōl „xan pes”. †**26:21** E Sitna xakārdōl „xoli”, „marimos”, „xale pes”.

‡**26:22** Rehobot xakārdōl „āk than deskārdo”, „āk than baro”. ¶**26:33** Śiba xakārdōl „sovel”.

bal,¹⁷ haj dinās anθ-āl vast pe ĉhavesqe le Jakovosqe o xamos o laĉho haj o marno kaj kerdās les.

¹⁸ Ov avilos kā pō dad haj phendās:

— Dad!e!

Haj ov phendās:

— Italem, savo san tu, muro ĉhavo?

¹⁹ O Jakov dinās anglal pe dades:

— Me sem o Esau, kō ĉhavo o angluno. Kerdem so phendān manqe. Uŝti, rugiv tut, beŝ da xa anθa so me astardem, kaŝte binekuvintis man!

²⁰ O Isak phendās pe ĉhavesqe:

— Sar arakhlān les kadā dā sigo, muro ĉhavo?

O Jakov dinā les anglal:

— O RAJ, o Del kiro, ĭnkaldā les angla manθe.

²¹ O Isak phendās le Jakovosqe:

— Paŝo te ĉhav o vast pā tuθe, muro ĉhavo, te zana kana san ĉaĉes muro ĉhavo o Esau sau ni!

²² O Jakov paŝilos paŝa pō dad o Isak, kaj ĉhutās o vast pā lesθe haj phendās:

— O glaso si o glaso le Jakovosqe, dar āl vast si āl vast le Esaosqe.

²³ Ni prinzandā les, kā lesqe vast sas balale, sar āl vast lesqe phralesqe, o Esau, haj binekuvintisardā les.²⁴ Phendās:

— ĉaĉes tu san muro ĉhavo o Esau?

O Jakov phendās:

— Me sem.

²⁵ O Isak phendās:

— An manqe te xav anθa kō astarimos, kaŝte binekuvintiv tut.

O Jakov andā lesqe, haj ov xalās, andā lesqe i mol haj pilās.²⁶ Lesqo dad o Isak phendās lesqe:

— Paŝo haj ĉumide man, muro ĉhavo!

²⁷ O Jakov paŝilos haj ĉumidā les. Kana o Isak xakārdās o khanglimos lesqe coalenqo, binekuvintisardās les:

— Dikh, o khandimos mīrā ĉhavesqe si sar āk khandimos āk kīmpoŝo kaj binekuvintisardā les o RAJ.

²⁸ Te del tut o Del roua anθa o ĉeri,

haj pravarimos anθa-i phuv,

giv haj mol but.

²⁹ Te služin tuqe āl manuŝ,

haj āl poporā te bangōn angla tuθe!

Te aves o stāpino ke njamosqo,

haj āl ĉhave ke daqe te bangōn angla tuθe!

Dino armaja

te avel orkon dela tut armaja,

haj binekuvintime

te avel orkon va binekuvintila tut!

³⁰ Kana o Isak termenisardāsas te binekuvintil le Jakovos, haj doar telārdāsas o Jakov kaθar pō dad o Isak, lesqo phral, o Esau, boldinājlos kaθar o astarimos.³¹ Kerdās i ov āk xamos laĉho, haj ĭngārdā les pe dadesqe. Phendās pe dadesqe:

— Dad!e, uŝti haj xa anθa muro astarimos, kaŝte binekuvintis man!

³² Lesqo dad, o Isak, phendās lesqe:

— Kon san tu?

Ov dā les anglal:

— Me sem kō ĉhavo o angluno, o Esau.

³³ O Isak izdraja but zurales haj phendās lesqe:

— Kon si kodova kaj astardās haj andā manqe? Me xalem anθa sā, anglal zi kaj te aves tu, haj binekuvintisardem les. ĉaĉes si te avel binekuvintime.

³⁴ Kana o Esau aŝundās āl vorbe pe dadesqe, ĭnkaldā cipimata pherde kerkimos, haj phendās pe dadesqe:

— Binekuvintisar man i man dad!e!

³⁵ O Isak phendās:

— Kō phral avilos atharimaĉa haj lilās ki binekuvintarā.

³⁶ O Esau phendās:

— Da, na anθa khanĉesθe ĉhutes lesqo anav Jakov? Kā thardā man duvar. Lilā manqe muro drepto dā angluno, haj akanak lilā i mīrī binekuvintarā!

Atunĉa puŝlās:

— Ni ĭnkārdān niĉ āk binekuvintarā anθa manθe?

³⁷ O Isak dinās anglal le Esaos:

— Dikh, kerdem les stāpino pā tuθe, haj dinem les ka služitōrā saorā phralen lesqe, dinem les giv haj mol nevi. Haj anθa tuθe, muro ĉhavo, so daŝtiv te maj kerav?

³⁸ O Esau phendās pe dadesqe:

— Dad!e, naj tut dekīt āk binekuvintarā? Binekuvintisar man i man dad!e!

Haj o Esau vazdās o glaso haj rujas.³⁹ Lesqo dad o Isak dinā les anglal:

— Dikh!

Kō kher si te avel dur

kaθar o pravarimos le phuāqo,

haj kaθar e roua le ĉeresqi opral.

⁴⁰ Si te trais anθa ki sabia,

haj si te služis ke phralesqe.

Dar kana va vazdesa tut,

si te ĉhines lesqo žugo pa ki kor.

*27:36 Jakov maj xakārdōl „tharimos”.

⁴¹ O Esau astardās xoli p-o Jakov, anθa-i kauza le binekuvintarāqi lesqe dadesqi. Phenelas anθā pō ilo:
— Āl gesa āl kale le rovimasqe pala muro dad si pašā, haj pala kodoja si te mudarav mīrā phrales le Jakovos.

O Jakov telārel te arakhel pesqe rromni

⁴² Kana phendes le Rebekaqe āl dume le Esaosqe, laqe čhavesqe o maj baro, atunća dās drom pala o Jakov, laqo čhavo maj tārno, haj phendās lesqe:

— Dikh, kō phral, o Esau, mīngiil pes kā si te mudarel tut. ⁴³ Akanak muro čhavo, ašun manθar! Naš kā muro phral o Laban anθ-o Harano, ⁴⁴ haj ačo lesθe āk čira timpo, zi kana inklela e xoli ke phralesqi! ⁴⁵ Kana nakhela o nasulimos ke phralesqo haj bistrela so kerdān lesqe, si te dav drom te del tut muj. Sosθe te xasarav tumen i le dujen anθ-āk ges?

⁴⁶ E Rebeka phendās le Isakosqe:

— Čajlilem viaca anθa-i kauza le rromnānqi hetito. Kana sa kadā o Jakov lela āk rromni hetito, anθa-l čheja kadal themosqe, ni kamav te maj traiv!

28 O Isak dinā muj le Jakovos, binekuvintisardā les, haj dinā les e porunka kadaja:

— Ta na les tuqe rromni anθa-l čheja anθa o Kanaano! ² Sigo za k-o Padan-Aram, anθ-o kher le Betuelosqo, o dad ke daqo, haj le tuqe othar āk rromni anθa-l čheja le Labanosqe, o phral ke daqo! ³ O Del o Maj Zuralo te binekuvintil tut, te kerel tut te aven tut čhave, te butārel tut, kašte areses maj but poporā! ⁴ Te del tut e binekuvintarā le Avraamosqi tuqe haj i ke čhavenqe pala tuθe haj te avel kiro o them kaj bešes akanak sar strāiino, o them kaj dinā les le Avraamosqe!

⁵ O Isak dinā drom le Jakovos. Ov gelos k-o Padan-Aram, k-o Laban, o čhavo le Betuelosqo o arameno, o phral le Rebekaqe, e dej le Jakovosqi haj le Esaosqi.

⁶ O Esau xakārdās kā o Isak binekuvintisardās le Jakovos, haj dinā les drom k-o Padan-Aram te lel pesqe rromni othar, haj kā binekuvintindos les dinā les e porunka kadaja: „Ta na les tuqe rromni anθ-āl čheja anθa o Kanaano!” ⁷ Haj xakārdās kā o Jakov ašundās kaθar pō dad haj pi dej haj telārdās k-o Padan-Aram. ⁸ O Esau kadā xakārdās kā āl čheja le kanaaniceqe ni plačolas lesqe dades le Isakos. ⁹ Gelos k-o Ismael haj maj lilā pesqe dā rromni, pašā āl rromnā kaj maj sas les: le Mahalata, e phej le Nebajotosqi, e čhej le Ismaelosqi, o čhavo le Avraamosqi.

O Jakov

(28:10–36:43)

O RAJ kerdās phanglimos le Jakovoča

¹⁰ O Jakov telārdās anθa-i Ber-Šeba haj zalas karing o Harano. ¹¹ Areslos anθ-āk than haj ačhilos p-e rāt, kā pelosas o kham. Lilās āk bar othar, čhutā les tala o šāro haj sutos anθā kodova than. ¹² Dikhlās suno: Ita, āk skara čhutini p-e phuv haj laqo šāro areselas zi k-o čeri. Āl iinzerā le Devlesqe uštenas haj denas pes tele p-e skara kodoja. ¹³ O RAJ bešelas opre pā la haj phenelas:

— Me sem o RAJ, o Del ke dadesqo le Avraamosqo, haj o Del le Isakosqo. E phuv pā savi san suto si te dav la tuqe haj ke čhavenqe pala tuθe. ¹⁴ Ke čhave si te aven kadā dā but, sar si o kišaj p-e phuv, haj si te barōs anθā saorā riga. Anθā tuθe haj anθā ke čhave si te aven binekuvintime saorā njamuri pa-i phuv. ¹⁵ Dikh, me sem tuča. Si te pāziv tut anθā orso than kaθar phiresa, si te anav tut palpale anθ-o them kadava, kā naj te mukav tut, zi kana ni kerava so phendem tuqe.

¹⁶ O Jakov uštilos anθa o suno haj phendās:

— Čaćes o RAJ si anθ-o than kadava, haj me ni zanglem.

¹⁷ Sas lesqe dar haj phendās:

— Kabor dā darano si o than kadava, kathe si o kher le Devlesqo, kathe si e poarta le čerurenqi!

¹⁸ Uštilos de texara anθa-i rāt, lilās o bar kaj čhutāsas les tala o šāro haj čhutā les sar stīlpo animasqo gogi, haj čhordās untdelemno p-o bar. ¹⁹ Čhutās kodole thanesqe o anav Betel,* dar maj anglal o foro bučholas Luz. ²⁰ O Jakov xalās sovel le Devlesqe:

— Kana o Del avela manča haj pāzila man pā muro drom kaj zav, kana dela man marno te xav haj coale te hurārov, ²¹ kašte boldav man pačāča anθ-o kher mīrā dadesqo, atunća o RAJ si te avel muro Del. ²² Haj o bar kadava kaj čhudem les sar stīlpo animasqo gogi, si te avel o kher le Devlesqo haj si te dav tut le dešenqi rig anθa sā so des man.

O Jakov anθ-o Haran

29 O Jakov telārdās k-o drom haj gelos anθ-o them kolenqo kaj bešen karing inklel o kham. ² Dikhlās p-o kimpo āk xaing, haj pašā laθe sas trin kīrduri brakhānqe haj buznānqe kaj bešenas

*28:19 Betel xakārdōl „o kher le Devlesqo”.

haj azukärenas, kä ke xaing kadaja äl manus denas paj pe kirduri. O bar p-o muj le xaingaço sas baro.
³ Kana saorä kirduri kidinas pes othe, denas rigaøe o bar poa muj le xaingaço, denas paj le brakhän haj le buznän haj pale çhunas o bar p-o muj le xaingaço.

⁴ O Jakov phendäs lenqe:

— Phralalle, kaøar sen?

— Anøa o Haran, — dine les anglal on. ⁵ Ov phendä lenqe:

— Zanen le Labanos, o nepoto le Nahorosço?

— Prinžanas les, — dine les angla on. ⁶ Ov phendäs lenqe:

— Si sastevesto?

— Sastevesto, — dine les anglal on. — Haj dikh, e Rahela, lesqi çhej, avel le brakhänça haj le buznänça.

⁷ Ov phendäs:

— Dikh, o kham si inkä opre haj si prea sigo te kiden le animalen: den paj le brakhän haj buznän, haj ingären len pale te xan!

⁸ On dine les anglal:

— Ni daštis zi kana ni kidena pes saorä kirduri. Atunc del pes rigaøe o bar poa muj le xaingaço haj daça paj le brakhän haj le buznän.

⁹ Kana delas lenqe ov дума, avilis e Rahela le brakhänça haj le buznänça pe dadesqe, kä oj dikhelas lenøar. ¹⁰ Kana dikhläs o Jakov le Rahela, e çhej le Labanosqi, lesqo kak, haj le brakhän haj le buznän lesqe kakesço le Labanosço, pašilos, dinäs rigaøe o bar poa muj le xaingaço, haj dinäs paj le brakhän haj le buznän pe kakesço le Labanosço. ¹¹ Pala kodoja o Jakov çumidäs le Rahela haj inćeposajlos te rovel zurales. ¹² O Jakov phendäs le Rahelaqe kä si njamo laqe dadeça, kä si o çhavo le Rebeqaço. E Rahela našlis haj phendäs pe dadesqe. ¹³ Sar ašundäs o Labano anøa o Jakov, o çhavo lesqe phäço, našlos angla lesøe, lä les anø-e angali, çumidä les haj andä les khere. O Jakov phendäs le Labanosqe saorä bukä.

¹⁴ O Laban phendäs lesqe:

— Čačes tu san muro kokalo haj muro mas.

O Laban tharel le Jakovos

Pala so o Jakov bešlos äk çhon k-o Laban, ¹⁵ o Laban phendä lesqe:

— Kä san muro njamo, te služis manqe pä khamni? Phen manqe so pokin kames!

¹⁶ Le Labanos sas les duj çheja: e çhej e maj bari buçholas Lea, haj e maj cijni Rahela. ¹⁷ E Lea sas lan

jakha šukar,* dar e Rahela sas šukar k-o trupo haj i k-o muj. ¹⁸ O Jakov jubilas le Rahela haj phendäs:

— Si te služiv tuqe jefta bärš anøa-i Rahela, ki çhej e maj cijni.

¹⁹ O Laban dinä les anglal:

— Maj mišto si te dav la tuqe dä sar te dav lan kä aver. Ačho manøe!

²⁰ Kadä o Jakov služisardäs jefta bärš anøa-i Rahela haj falä les kä sas kiteva ges, anøa-i kauza kä jubilas la.

²¹ Pala kodoja o Jakov phendäs le Labanosqe:

— De man le çheja, kä pherdilos muro timpo, kašte lav la dä rromni.

²² O Laban kidäs saorä manušan le thanesqe haj kerdäs äk abäv. ²³ Dar erät liläs pe çheja le Lea, haj ingärdä lan k-o Jakov, savo suto laça. ²⁴ Haj o Laban dinä pe çheja le Lea, pe roaba le Zilpa. ²⁵ Le dujenço ges detexara, ita kä sas e Lea! Atunc o Jakov phendäs le Labanosqe:

— So kerdän manqe? Ni služisardem tuqe anøa-i Rahela? Sosøe thardän man?

²⁶ O Laban dinä les anglal:

— Anø-o than kadava ni del pes e çhej e täрни angla-i çhej kerdi angluni. ²⁷ Phandav o kurko kada-laça, haj si te dav tut i kolavrä anøa-i služba kaj maj keresa lan manøe aver jefta bärš.

²⁸ O Jakov kerdäs kadä, phandadäs o kurko le Leaça. Pala kodoja o Laban dinä les dä rromni pe çheja le Rahela. ²⁹ O Laban dinäs pe çheja le Rahela, pe roaba le Bilha. ³⁰ O Jakov sutos i le Rahelaça. Le Rahela jubilas lan maj but dä sar le Lea, haj maj služisardäs k-o Laban aver jefta bärš.

O Del binekuvintil le Jakovos çhavença

³¹ Kana o RAJ dikhläs kä e Lea nas jubime, kerdä lan te avel lan çhave, dar le Rahela nas lan çhave. ³² E Lea ačhilis khamni haj kerdäs äk çhavo, savesqe çhutäs o anav Ruben,[†] „Kä,” phendäs oj, „o Del dikhläs muro xolärimos, haj akanak muro rrom si te jubil man.” ³³ Ačhilis pale khamni haj kana kerdäs äk çhavo, phendäs: „O RAJ ašundäs kä ni sem jubime, haj dinä man i kales.” Kodolasqe çhutäs lesqo anav Simeon.[‡] ³⁴ Pale ačhilis khamni, haj kana kerdäs äk çhavo, phendäs: „Dakanara muro rrom pašol paša ma, kä kerdem lesqe trin çhave.” Kodolasqe çhutäs lesqo anav Levi.[¶] ³⁵ Ačhilis pale khamni haj kana kerdäs äk çhavo, phendäs: „Dä data kadaja va läudi-

***29:17** O originalo naj klaro, sar sas laqe jakha. [†]**29:32** O anav Ruben xakärdöl „Dikh, äk çhavo!”

[‡]**29:33** Simeon xakärdöl „ašunimos”. [¶]**29:34** Levi xakärdöl „pašol”.

va le RAJes.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Juda.* Haj oprisajlis te maj kerel čhave.

30 Kana dikhläs e Rahela kä ni kerel čhave le Jakovosqe, sas laqe xoli pä laqi phej haj phendäs le Jakovosqe:

— De man čhave sau merav!

² O Jakov xoläjlos pe Rahela:

— Sem me anθ-o than le Devlesqo, kaj ni mukläs tut te avel tut čhave?

³ Oj phendäs:

— Dikh mīrī roaba, e Bilha: za haj sov laça, haj si te lav le čhaven kaj kerel len! Kadä daštiva te avel man čhave laθar.

⁴ Haj dinä les dä rromni pe roaba, le Bilha, haj o Jakov sutos laça. ⁵ E Bilha ačhilis khamni haj kerdäs le Jakovosqe äk čhavo. ⁶ E Rahela phendäs: „Kerdä manqe o Del ćacimos, ašundäs muro glaso haj dinä man äk čhavo.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Dan.†

⁷ E Bilha, e roaba le Rahelaqi, ačhilis pale khamni, haj kerdäs le Jakovosqe le dujenqo čhavo. ⁸ E Rahela phendäs: „Mardilem phares kontra mīrā phäqi haj oj ačhilis mardi.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Nef-tali.‡

⁹ Kana dikhläs e Lea kä ni maj kerel čhave, liläs le Zilpa, pe roaba, haj dinä lan le Jakovosqe dä rromni. ¹⁰ E Zilpa, e roabe le Leaqi, kerdäs le Jakovosqe äk čhavo. ¹¹ „Sas man baxt!”- phendäs e Lea. Kodolasqe čhutäs lesqo anav Gado.¶

¹² E Zilpa, e roaba le Leaqi, kerdäs le dujenqo čhavo le Jakovosqe. ¹³ Phendäs e Lea: „So ferícime sem, kä äl rromnä si te phenen manqe ferícime!” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Ašer.§

¹⁴ P-e vremä kana sečerilas pes o giv, o Ruben in-klistos äk data haj arakhläs mandragonja p-o kīmpo. Andinäs len pe daqe, le Leaqe. Atunća e Rahela phendäs laqe:

— De man, rugiv tut, anθa-l mandragonja* ke čhavesqe!

¹⁵ Haj oj boldäs laqe:

— Ni aresel tut kä lilän mīrā rromes, kames te les i äl mandragonja mīrā čhavesqe?

E Rahela phendäs:

— Mišto! Si te sovel tuça anθä kadaja rät, anθa-l mandragonja ke čhavesqe.

¹⁶ Erät, kana boldelas pes o Jakov kaθar o kīmpo, e Lea in-klistis angla lesθe haj phendäs:

— Manθe si te aves, kä kindem tut le mandrago-nenća mīrā čhavesqe.

Haj anθä kodoja rät sutos laça. ¹⁷ O Del ašundäs le Lea, savi ačhilis khamni haj kerdäs le Jakovosqe le panzenqo čhavo. ¹⁸ E Lea phendäs: „Pokindäs man-qe but o Del, kä dinem mīrā rromes mīrā roaba.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Isahar.†

¹⁹ E Lea ačhilis pale khamni haj kerdäs le šovenqo čhavo le Jakovosqe. ²⁰ E Lea phendäs: „Šukar daro dinä man o Del! Dakanara muro rrom si te avel la-čho manća, kä kerdem lesqe šov čhave.” Kodolasqe čhutäs lesqo anav Zabulon.‡ ²¹ Pala kodoja kerdäs äk čhej, saäqe čhutäs o anav Dina.

²² O Del andä pesqe gogi kaθar e Rahela, ašun-dä lan haj muklā lan te avel lan čhave. ²³ Oj ačhilis khamni haj kerdäs äk čhavo, haj phendäs: „O Del liläs muro lažavo!” ²⁴ Haj čhutäs lesqo anav Josif¶ phenindos: „O Del te maj del man äk čhavo!”

O bravalimos le Jakovosqo

²⁵ Pala so e Rahela kerdäs le Josifos, o Jakov phendäs le Labanosqe:

— Muk man te telärav, kašte zav manqe khere, an-θä muro them. ²⁶ De man le rromnän haj le čhaven anθa save kerdem tuqe buki, haj si te telärav, kä za-nes kabor dä but kerdem tuqe buki.

²⁷ Dar o Laban phendäs lesqe:

— Akanak kana sem lačho angla tuθe, maj beš! Dikhlem kaj rodem anθa-l semnä kä o RAJ bineku-vintisardä man anθa kiri kauza. ²⁸ Phen manqe ki pokin haj si te dav la tuqe!

²⁹ O Jakov dinä les anglal:

— Žanes so buki kerdem tuqe, sar butiles ke ani-malä manća, ³⁰ kä o cira kaj sas tut ži kaj te avav me, butilos but, haj o RAJ binekuvintisardäs tut orkaj za-vas me. Akanak, kana si te kerav buki i anθa muro kher?

³¹ O Laban pušlās:

— So te dav tut?

Haj o Jakov dinä les anglal:

— Ta na des man khanć! Kana kereso so si te phe-nav tuqe, si te phiravav ke brakhän haj ke buznän

***29:35** Juda xakärdöl „O RAJ te avel läudime”. †**30:6** Dan xakärdöl „kerdäs ćacimos”.

‡**30:8** Nef-tali xakärdöl „muro mardimos”. ¶**30:11** Anθ-e čhib orizinalo Gado xakärdöl „baxt”.

§**30:13** Ašer xakärdöl „ferícime”. ***30:14** Pakānas pes kä äl mandragonja ažutin le rromnän te ačhon khamnä. †**30:18** Isahar xakärdöl „but pokinimos”.

‡**30:20** Zabulon xakärdöl „barimos, slävimos”. ¶**30:24** Josif xakärdöl „maj butärel”.

i maj angle haj si te p̄ziv len. ³² Ages si te nakhav anθa k̄o k̄irdo, si te čhav rigaθe anθa-l brakh̄a orso mielo melalo haj pestrico haj orsavo mielo si kolorime, haj anθa-l buzn̄a s̄a so si pestrico haj melalo. Kadaja te avel muro pokinimos. ³³ Kad̄a si te dikh̄ol pes muro ćacimos: dakanara angle, kana avesa si te dikhes muro pokinimos, s̄a so ni va avela melale haj pestrice maškar Ąl buzn̄a haj kolorime maškar Ąl meja, te aven ginde sar ćordane.

³⁴ O Laban phend̄as:

— Mišto! Te avel kad̄a sar phend̄an!

³⁵ Anθ̄a kodov ges, o Laban ćhut̄as rigaθe le capen kaj sas dungaça haj kaj sas pestric̄a, saor̄a buzn̄a melale haj pestrice (saor̄a kola kaj sas len parnimos p̄a lenθe), haj saor̄a meja kaj sas kolorime. Din̄a len anθ-Ąl vast pe čhavenqe. ³⁶ Pala kodoja durilos trin ges kaθar o Jakov, haj o Jakov phiravelas kolaver brakh̄a haj buzn̄a le Labanosqe.

³⁷ O Jakov lil̄as raja zeli ploposqe, migdalosqe haj platanosqe, uźard̄a pa lenθe kotora koaženqe, kerindos te dikh̄ol o parnimos kaj sas p-Ąl raja. ³⁸ Pala kodoja ćhut̄as Ąl raja kaj uźard̄asas len koaźaθar anθ-Ąl źgjaburi kaj ćhulas pes o paj anθa-l animal̄a, anglal Ąl brakh̄a haj Ąl buzn̄a kana avenas te pen paj. Ąl berbeća uštaenas le brakh̄an kana on avenas te pen paj. ³⁹ Ąl brakh̄a haj Ąl buzn̄a aćhonas khamn̄a dikhindos p-Ąl raja haj kerenas meja dungaça, melale haj pestrico. ⁴⁰ O Jakov lil̄as kadalen meēn haj ĩnk̄ard̄as o resto le k̄irdosqe le berbećenća haj le capenća dungaça haj kolorime anθa o k̄irdo le Labanosqe. Haj kad̄a kerd̄as aver felo k̄irdosqe, savo ni ćhut̄a les anθ-Ąk than le brakh̄anća haj le buzn̄anća le Labanosqe. ⁴¹ Kana le brakh̄anqe haj le buzn̄anqe Ąl maj laćh̄a avelas lenqo timpo, o Jakov ćhulas Ąl raja anθ-Ąl źgjaburi, angla Ąl brakh̄a haj Ąl buzn̄a, ka on te aćhon khamn̄a anglal Ąl raja. ⁴² Kana Ąl brakh̄a haj Ąl buzn̄a sas slabo, ni ćhulas Ąl raja. Kad̄a k̄a kola kaj sas slabo sas anθa o Laban, haj Ąl laćh̄a anθa o Jakov. ⁴³ Kad̄a bravardilos but maj but, sas les but brakh̄a, buzn̄a, roabe, robi, k̄amile haj x̄ara.

O tel̄arimos le Jakovosqe anθ-o Kanaan

31 O Jakov aśund̄as le čhaven le Labanosqe, save phenenas:

— O Jakov lil̄as s̄a so sas amare dadesqe haj le bravalimaça amare dadesqe kid̄as ov saoro bravalimos kadava!

² O Jakov dikhl̄as k̄a o Laban ni maj jubisard̄a les sar anglal. ³ Atunća o RAJ phend̄as le Jakovosqe:

— Bolde tut anθ-o them ke phurenqo, k̄a ke njamuri, haj me si te avav tuça.

⁴ O Jakov din̄a drom haj d̄a muj le Rahela haj i le Lea p-o k̄impo k̄a lesqo k̄irdo. ⁵ Ov phend̄a lenqe:

— Dikhav k̄a tumaro dad ni maj jubil man sar anglal, dar o Del m̄ir̄a dadesqe sas manća. ⁶ Tume zanen k̄a me kerdem buki tumare dadesqe saor̄a zuralimaça muro. ⁷ Dar tumaro dad thard̄a man, deś drom parubd̄as m̄ir̄i pokin, dar o Del ni mukl̄a les te kerel manqe nasul. ⁸ Kana ov phenelas: «Ąl meja haj Ąl jeź Ąl melale te aven ki pokin,» saor̄a brakh̄a haj buzn̄a kerenas meja haj jeź melale. Haj kana phenelas: «Ąl meja haj jeź dungaça te avel ki pokin,» saor̄a brakh̄a haj buzn̄a kerenas meja haj jeź dungaça. ⁹ Kad̄a lil̄a o Del saor̄a animalen tumare dadesqe haj din̄a len manqe. ¹⁰ Kana avelas o timpo te aćhol khamn̄a Ąl buzn̄a, vazdem Ąl jakha anθ-o suno haj dikhlem k̄a Ąl capi kaj xutenas p-Ąl buzn̄a sas dungaça, melale haj kotorale.

¹¹ Haj o ĩnzero le Devlesqe phend̄a manqe anθ-o suno: «Jakovle!» «Ītalem,» dinem anglal me. ¹² Ov phend̄as: «Vazde Ąl jakha haj dikh: saor̄a capi kaj xuten p-Ąl buzn̄a si dungaça, melale haj kotorale, k̄a dikhlem s̄a so kerd̄a tuqe o Laban. ¹³ Me sem o Del kaj dikhl̄an man anθ-o Betel, kaj makhl̄an o st̄ilpo le animasqe gogi, kaj xal̄an manqe o sovel. Akanak ušti haj ĩnkli anθa kadava them, bolde tut palpale anθ-o them ke njamosqe!»

¹⁴ E Rahela haj e Lea dines anglal:

— Maj si amen amen rig anθ-Ąl buk̄a anθa o kher amare dadesqe? ¹⁵ Ni s̄am ame dikhle lesθar sar str̄aiinja, k̄a bikind̄a amen haj xal̄as i amaro preco? ¹⁶ Ćac̄es saoro bravalimos kaj lil̄a les o Del kaθar amaro dad si amaro haj amare čhavenqo. Deć ker s̄a so phend̄a tuqe o Del!

¹⁷ O Jakov ušt̄ilos haj ćhut̄as le čhaven haj pe rromn̄an p-Ąl k̄amile. ¹⁸ M̄inisard̄a saor̄a animalen haj s̄a lenqo bravalimos kaj kid̄a les: Ąl animal̄a kaj kid̄a len anθ-o Padan-Aram; haj tel̄ard̄as k̄a p̄o dad, o Isak anθ-o Them Kanaan. ¹⁹ Kana o Laban gelosas te tunzil pe brakh̄an haj pe buzn̄an, e Rahela ćord̄as Ąl idol̄a pe dadesqe, ²⁰ haj o Jakov thard̄as le Labanos arameno, k̄a ni phend̄a lesqe k̄a si te naśal. ²¹ Kad̄a naślos soća sas les, haj nakhlos o Paj o Eufrato, haj gelos karing Ąl Plaja le Galaadosqe.

O Laban 3al pala o Jakov

²² Anθ̄a le trinenqo ges phend̄in̄ajlos le Labanosqe k̄a o Jakov naślos. ²³ O Laban lil̄as peća pe njamos, haj gelos pala lesθe drom jefta gesenqo haj areslos les

k-äl Plaja le Galaadosqe. ²⁴ Dar o Del sikadilos e rät anθ-o suno le Labanosqe, o arameno, haj phendäs lesqe:

— Ta na kumva phenes le Jakovosqe dajci te daraes les!

²⁵ O Laban gelos k-o Jakov. (O Jakov čhutäsas pö korto p-o plaj, haj o Laban čhutäsas pö korto pe phralenča p-äl Plaja le Galaadosqe.) ²⁶ O Laban phendäs le Jakovosqe:

— So kerdän? Thardän man, haj lilän mirä čheän sar lel pes äl roabe anθ-o rözboj? ²⁷ Sosθe našlän ćorjal haj thardän man? Te phendänas manqe, me muklemas tut te teläres bukuräça haj gilänča anθ-o ašunimos le tamburinaço haj le harfaço. ²⁸ Ni muklän man nič te ćumidav mirä nepocen haj mirä čheän. Sar äk dilo kerdän! ²⁹ Sem destul dä zuralo kašte kerav tumenqe nasul, dar o Del tumare dadesqo phendä manqe anθ-e rät kaj nakhlis: «Ta na phenes le Jakovosqe dajci te daraes les.» ³⁰ Dar akanak telärdän, kä si tuqe mila kaθar o kher ke dadesqo. Dar sosθe ćordän mirä devlen?

³¹ O Jakov dinä anglal:

— Darajlem kä kames te les ke ćean palpale manθar. ³² Dar ta na trail kodova kaj arakhesa ke devlen! Angla amare phral, dikh so si manθe anθa kire haj le le tuqe!

O Jakov ni zanelas kä e Rahela ćordäsas len. ³³ O Laban ni arakhlä khañc anθ-o korto le Jakovosqe, anθ-o korto le Leaço haj anθ-o korto le duje roabenço. Pala o korto le Leaço gelos anθ-o korto le Rahelaço. ³⁴ E Rahela liläsas äl idolä, haj čhutäsas len anθ-o šarand kaj čhul pes p-e kämila haj bešlisas opral. O Laban rodäs anθä saoro korto, dar ni arakhläs khañc. ³⁵ E Rahela phendäs pe dadesqe:

— Muro raj, ta na xoläos kana ni daštiva te uštäv angla tuθe, kä avilo manqe sar le zuvlänqe.

Rodä anθä sä, dar ni arakhläs äl idolä. ³⁶ O Jakov xoläjlos haj xalä pes le Labanoça. Phendäs:

— Savi si miri doš, savo si muro bezex, da aves manqe dä hak? ³⁷ Rodän saorä bukä mirä, haj so bukä arakhlän anθa kö kher? Čhu len kathe angla mirä njamuri haj ke njamuri, kašte keren on kris maškar amenθe! ³⁸ Dikh, bešlem tuθe biš bärš. Ke brakhä haj ke buznä ni čhudes, haj ni xalem berbečä anθa kö kirdo. ³⁹ Kana sas äl animalä čhingärde, ni andem tuqe khere. Me pokindem len tuqe. Mangesas manqe palpale so ćordolas manqe o ges sau e rät.

⁴⁰ O ges meravas tatimasθar, haj e rät meravas šilesθar. Našälas manqe e lindri anθa-l jakha. ⁴¹ Kadä sas anθä biš bärš so bešlem tumenča. Kerdem tuqe buki dešuštar bärš anθa ke duj čheja, haj šov bärš anθa ke brakhä haj ke buznä, haj deš drom parubdän miri pokin. ⁴² Kana o Del mirä dadesqo, o Del le Avraamosqe, kodova savesθar daral o Isak, na fi sas manča, dinänas muro drom akanak bi khañcesqo. Dar o Del dikhläs miri dukh haj o khinimos mirä vastenço, haj arakhi erät dinäs e kris.

⁴³ O Laban dinä anglal le Jakovos:

— Äl čheja kadala si mirä čheja, äl čhave kala si mirä čhave. Äl brakhä haj äl buznä kadala si mirä brakhä haj mirä buznä, haj sä so dikhes si muro. Dar ni maj daštiv te kerav khañc anθa mirä čheja haj anθa lenqe čhave, kaj kerde len. ⁴⁴ Av te keras äk phanglimos, haj ov te avel sar äk martori maškar amenθe.

⁴⁵ O Jakov liläs äk bar haj vazdä les sar äk stilpo animasqo gogi. ⁴⁶ Phendäs pe phralenqe:

— Kiden bar!

On kides bar haj kerdes äk grämada haj xales othe pašaj grämada. ⁴⁷ O Laban čhutäs laço anav Jegar-Sahaduta,* haj o Jakov čhutä laço anav Galed. ⁴⁸ O Laban phendäs:

— E grämada kadaja te avel ages märturia maškar amenθe!

Kodolasqe čhutä laço anav Grämada Animasqi Gogi. ⁴⁹ Maj bučhol i Micpa,† kä o Laban phendäs:

— O RAJ te dikhel opral pä ma haj opral pä tu kana telärasa kaθar. ⁵⁰ Kana keresa nasul mirä čheänqe ori maj leça aver rromnä pala mirä čheja, dikh mišto kä na äk manuš va avela amenča, haj o Del si te avel martori maškar manθe haj tuθe!

⁵¹ O Laban maj phendäs le Jakovosqe:

— Dikh e grämada kadaja haj o stilpo kadava, savo vazdem les maškar manθe haj tuθe! ⁵² E grämada kadaja te avel martora haj o stilpo kadava te avel martori, kä nič me naj te nakhav tuθe pa-i grämada kadaja, haj nič tu naj te nakhes manθe pa-i grämada kadaja, haj poa stilpo kadava, te kerasa amenqe nasul. ⁵³ O Del le Avraamosqe haj o del le Nahorosqe te keren kris maškar amenθe, äl devla lenqe dadesqe!

O Jakov xalä sovel pä kodova savesθar daralas o Isak. ⁵⁴ O Jakov andinäs äk žertfa te kerel äk sinia sfinto p-o plaj haj dinä muj pe phralen te xan. On xales haj ačhiles saorä rät p-o plaj. ⁵⁵ O Laban ušti-

***31:47** Jegar-Sahaduta anθ-e čhib e aramajka haj Galed anθ-e čhib ebrajko xakärdön „grämada animasqi gogi”. †**31:49** Micpa xakärdöl „turno dikhimasqo, fuišoro”.

los de texara anθa-i rät, ćumidäs pe nepocen haj pe ċheän haj binekuvintisardä len. Pala kodoja telärdäs haj boldinäjlos khere.

O ĩmpäkimos maškar o Jakov haj o Esau

32 O Jakov telärdäs k-o drom, haj malade les äl ĩnzerä le Devlesqe. ² Kana dikhlä len o Jakov, phendäs:

— Kadaja si e šatra le Devlesqi.

Kodolasqe ċhutä kodole thanesqe o anav Mahanaim.*

³ O Jakov dinäs drom angle nište manuś kä pō phral, o Esau, anθ-o Them Seir, anθ-o Cinuto le Edomosqo. ⁴ Haj phendä lenqe:

— Ita so te phenen mirä rajesqe le Esaosqe: «Kadä del дума kō robo o Jakov: ‘Bešlem k-o Laban, haj ačhilem lesθe zi akanak: ⁵ si man guruva, xära, brakhä, buznä, robi haj roabe. Haj dav drom te phenel e buki kadaja mirä rajesqe, te avav lačho angla tuθe.’»

⁶ Äl manuś boldinäjles palpale k-o Jakov haj phende lesqe:

— Geläm kä kō phral, o Esau, haj ov avel angla tuθe štare šalença manuś.

⁷ O Jakov kadä dä zurales darajlos kä izdralas. Xuladäs anθä duj šatre le manuśän kaj sas les, äl brakhä, äl buznä, äl guruva haj äl kämile, ⁸ haj phendäs:

— Kana avela o Esau p-äk šatra haj marela lan, e šatra kaj ačhol daštil te xastral.

⁹ O Jakov rugisajlos:

— O Del mirä dadesqo, le Avraamosqo, o Del mirä dadesqo, le Isakosqo! Tu, Dev!a san kaj phendän manqe: «Bolde tut anθä kō them haj ke njamosθe, haj si te kerav te zal tuqe mišto!» ¹⁰ Me sem prea ċijno anθa saorī mila haj saoro pakāmos kaj sikadän les ke robosqe anθa-i kauza ke phanglimasqi, kä nakhlem o Jordano kadava numa mirä rovläça, haj dikh kä akanak kerav duj šatre. ¹¹ Xastra man, rugiv tut, anθa o vast mirä phralesqo, anθa o vast le Esaosqo! Kä darav lesθar, ta na avel te atäkil man: man, le deän haj le čhaven. ¹² Tu phendän: «Me si te kerav te zal tuqe mišto. Si te kerav ke čhaven pala tuθe kadä sar o kišaj le bare pajesqo, kaj ni daštil te avel gindo.»

¹³ O Jakov nakhadäs e rät anθ-o than kodova. Liläs anθa so sas les leça daro anθa pō phral, o Esau: ¹⁴ Duj šäla buznä haj biś capi, duj šäla brakhä haj biś berbečä, ¹⁵ trända kämile kaj denas thud pe minžen-

ça, saranda gurumnä haj deś taurä, biś xärnä haj deś xärora. ¹⁶ Dinä len pe robenqe, kirdo kirdoça deosebime, haj porunćisardäs pe robenqe:

— Nakhen angla man haj muken than maškar fiosavo kirdo!

¹⁷ Dinäs le robos anglal e porunka kaja:

— Kana va malavela tut muro phral o Esau, haj pučhela tut: «Kasqo san? Kaj zas? Haj kasqe si äl animalä kala angla tuθe?» ¹⁸ Te des les anglal: «Ke robosqe le Jakvosqe, si äk daro drom mirä rajesqe, le Esaosqe. Kjar o Jakov avel pala amenθe.»

¹⁹ Dinäs sa kodoja porunka kolesqe le dujenqo, kolesqe le trinenqo haj saoränqe kaj ĩngärenas äl kirduri:

— Kadä te den дума le Esaosqe kana malavena les! ²⁰ Te phenen: «Dikh, kō robo o Jakov avel i ov pala amenθe.»

Kä phenelas pesqe ov: „Si te potoliv les le daroça kadava, kaj zal angla ma. Pala kodoja, kana dikhava les muj anθä mosθe, daštil te primil man mištimaça.” ²¹ Kadä o daro nakhlos anglal, haj ov ačhilos anθ-e šatra kodoj rät. ²² Sa anθ-e rät kodoja uštilos, liläs pe dujen rromnän, i le dujen roaben haj i pe dešujekhen čhaven, haj nakhlos anθa o Paj le Jabokosqo. ²³ Lilä len haj nakhadä len o paj. Maj nakhadäs sä so sas les.

O anav le Jakvosqo parubdo

²⁴ O Jakov ačhilos korkoro. Atunc mardilos leça äk manuś zi kana kerdinäjlos ges. ²⁵ Kana o manuś dikhläs kä ni daštil te peravel le Jakvos, dinäs dab lesqo šoldo, kadä kä sućisardä o šoldo le Jakvosqo, mardindos pes leça. ²⁶ Haj phendäs lesqe:

— Muk man te telärav kä kerdinäjlos ges!

Dar o Jakov phendäs:

— Ni mukav tut te teläres zi kana ni binekuvintisa man.

²⁷ Ov phendäs lesqe:

— Sar si kō anav?

— Jakov, — dinä les ov anglal.

²⁸ Ov phendäs:

— Kō anav naj te maj avel Jakov, haj si Israel,[†] kä mardilän le Devleça haj le manuśänça haj ni pelän.

²⁹ O Jakov pušlä les:

— Phen manqe, rugiv tut, kō anav!

Ov dinä les anglal:

— Sosθe manges muro anav?

***32:2** Mahanaim xakärdöl „duj šatre”. [†]**32:28** Israel xakärdöl „mardilos le Devleça”.

Haj binekuvintisardă les othe. ³⁰ O Jakov čhutăs o anav kodole thanesqe Peniel.*

— Kă, — phendăs ov, — me dikhlem le Devles muj anθă mosθe haj sa xastrajlem viacaça.

³¹ Īnklelas o kham kana nakhlos o paj k-o Peniel. Haj o Jakov phirelas banges anθa-i kauza le pĭrnesqi.

³² Ita sosθar, zi anθ-o ges dă ages, āl israelică ni xan e vĭna kaθar o śoldo, kă o Del dinăs dab o śoldo le Jakovosqo p-e vĭna.

O Jakov maladōl le Esaoça

33 O Jakov vazdăs pe jakha opre haj dikhłăs le Esaos kaj avelas śtare śalença manuś. Atunc xuladăs le čhaven maśkar e Lea, e Rahela haj āl duj roabe. ² Čhutăs anglal le roaben pe čhavença, pala kodoja le Lea pe čhavença, haj palal le Rahela le Josifoça. ³ Ov gelos angla lenθe, haj bangilos ke phuv jefta drom, zi kana areslos kă pō phral. ⁴ O Esau naślos angla lesθe, lilă les anθ-e angali xuklindos kă lesqi kor, ćumidă les haj rujes. ⁵ Kana o Esau dikhłăs le rromnăn haj le čhaven, phendăs:

— Kon si kodola?

Haj o Jakov dinăs anglal:

— Si āl čhave kaj o Del dină len anθă pō lačimos ke robosqe.

⁶ Āl roabe paśiles pe čhavença haj bangiles. ⁷ Sa kadă paśiles e Lea pe čhavença haj bangiles. Maj palal paśiles o Josif haj e Rahela haj bangiles. ⁸ O Esau phendăs:

— Sosθe dinăn drom saoră turme kodola kaj maladem len?

Haj o Jakov dinăs anglal:

— Te avav lačo angla muro raj.

⁹ O Esau phendăs:

— Man aresel man kabor si man. Īnkăr, phrala, so si kirol!

¹⁰ Haj o Jakov dinăs les anglal:

— Na, rugiv tut, kana sem lačo angla tuθe, le kadav daro anθa muro vast! Kă kana tut dikhlem tut, sas sar kana dikhlemas o muj le Devlesqo, haj tu primisardă man miśtimaça. ¹¹ Kadă le muro daro kaj sas tuqe andino, kă o Del anθă pō lačimos dină man but, haj si man saorănθar.

Kadă ĩnkărdilos lesθar, haj o Esau lilăs. ¹² O Esau phendăs:

— Hajda te telăras haj te zas p-o drom! Me si te zav anglal.

¹³ O Jakov dină les anglal:

— Muro raj dikhel kă āl čhave si ćijne, haj si man brakhă, buznă haj gurumnă kaj den ćući. Kana khi-năresa len āk ges k-o drom, saoră turma si te merel.

¹⁴ Muro raj te zal angla pō robo, haj me si te avav pohalja palal, k-o pĭrno le turmaça haj k-o pĭrno le čhavença, zi kana aresav kă muro raj anθ-o Seir.

¹⁵ O Esau phendăs:

— Kamav te mukav tuça āk rig anθa mĭră manuś.

Haj o Jakov dinăs anglal:

— Sosθe? Aresel man kă sem lačo angla muro raj.

¹⁶ Anθă kodova ges o Esau telărdăs palpale k-o Seir.

¹⁷ Dar o Jakov telărdăs k-o Sukot, haj vazdăs pesqe āk kher, haj kerdăs pesqe koverz anθa-l animală. Kodolasqe dină pes o anav Sukot[†] kodole thanesqe.

O Jakov pale anθ-o Kanaan

¹⁸ Kana avilos palpale anθa o Padan-Aram, o Jakov areslos miśto anθ-o foro Sihem, anθ-o Them Kanaan, haj kerdăs pi śatra paśa o foro. ¹⁹ E rig le kĭmposqi pă savo čhutăs pō korto, kindă les kaθar āl čhave le Hamorosqe, o dad le Sihemosqo, āk śalaça rupo.

²⁰ Haj othe vazdăs āk altari savesqe čhutăs o anav El Elohe Israel.[‡]

Āl phral le Dinaqe răzbunin pes pala so o Sihem asaja pesqe laθar

34 E Dina, e čhej kaj kerdăsas lan e Lea le Jakovosqe, ĩnklistis te maladol le čheănça le themosqe. ² O Sihem, o čhavo le thagaresqo Hamor o hetito, dikhłă lan. Lilă lan haj asaja pesqe laθar. ³ Dar paśilos saoră ileça kaθar e Dina, e čhej le Jakovosqi. Jubisardă le čheja haj dinăs дума śukar le čhaça.

⁴ Haj o Sihem phendăs pe dadesqe, la Hamorosqe:

— Te les manqe dă rromni kal čheja!

⁵ Kana o Jakov aśundăs kă maxrisardăs lesqe čheja, le Dina, lesqe čhave sas p-o islazo le animalença. O Jakov ni kerdăs khanć zi kana on boldinăjles. ⁶ O Hamor, o dad le Sihemosqo, gelos k-o Jakov te del дума leça. ⁷ Āl čhave le Jakovosqe boldinăjlesas kaθar o islazo, kana aśundes anθa-i Dina. Nasul xolăjles haj liles jag kă o Sihem kerdăsas āk baro nasulimos le Israelosqe, kă sutos le čhaça le Jakovosqi. Kadă dajći ni trăbulas te kerdōl nić āk data. ⁸ Dar o Hamor dină lenqe дума kadă:

— Muro čhavo, o Sihem, paśilos saoră ileça kaθar tumari čhej. Rugiv tumen, den lan lesqe dă rromni!

***32:30** Peniel xakărdōl „o muj le Devlesqo”. †**33:17** Sukot xakărdōl „koverz”.

‡**33:20** El Elohe Israel xakărdōl „O Del si o Del le Israelosqo”.

⁹ Kerdõn xanamika amença! Den amen tumare cheñ haj tume len amarãñ! ¹⁰ Bešen amença: o them si angla tumenþe, daštín te bešen anþä lesþe, te phiraven tumare turme haj te kinen phuv kaj kamen.

¹¹ O Sihem phendäs le dadesqe haj le phralenqe le Dinaqe:

— Te arakhav mištimos tumenþe haj si te dav tumen so mangen manqe. ¹² Mangen manqe äk pokin bari anþa-i mirjasa, haj kabor dā but daruri, haj si te dav sã so phenen manqe, numa den man le cheja dā rromni!

¹³ Pentrukä o Sihem kerdäs maxrime lenqe phã le Dina, äľ čhave le Jakovosqe xoxades le Sihemos haj lesqe dades le Hamoros:

— ¹⁴ Si äk buki kaj ni daštís te keras, te das amare phã äk manuśäsqe kaj naj čhindo tele, kã si äk lazavo anþa amenþe. ¹⁵ Īmpäkis amen tumença numa kana kerdõna i tume sar amenþe: saorä murś anþa tumenþe te čhinen pes tele. ¹⁶ Atunća va daça tumen amare cheñ, haj laça anþa amenþe tumarñ, si te beśas tumença haj va kerasa anþ-äk than äk poporo. ¹⁷ Dar kana ni aśunena te čhinen tumen tele, las amare pheã haj si te telãras.

¹⁸ Lenqe vorbe plaćujas le Hamoros haj lesqe čaves le Sihemos. ¹⁹ Le tãrnesqe nić ni nakhlo lesqe anþa o śãro ta na kerel e buki kadaja, kã jubilas le cheja le Jakovosqi, kã ov sas maj dikhlo anþ-o kher pe dadesqo. ²⁰ O Hamor haj pō čhavo Sihem geles ke poarta le forosqi, haj dine дума kadã le manuśänqe anþa o foro:

— ²¹ Äľ manuś aven paćãça amenþe. Te mukas len te bešen anþ-o them haj te phiraven pe turme. O them si baro anþa lenþe. Ame si te las dā rromñã lenqe cheñ, haj ame das len dā rromñã amarãñ. ²² Dar äľ manuś kadala kamen te bešen anþ-äk than amença, te avas äk poporo, numa kana saorä rrom anþa amenþe si te čhinen pes tele, sar si i on čhinde tele. ²³ Naj kadã kã lenqe turme, lenqo bravalimos, haj saorä animalã si te aven atunća amare? Te keras numa so mangen on, kašte bešen amenþe!

²⁴ Saorä manuś le forosqe aśunde kaþar o Hamor haj kaþar lesqo čhavo Sihem, haj saorä rrom sas čhinde tele. ²⁵ Le trinenqo ges kana sas lenqe pharo, duj čhave anþa le Jakovosqe, o Simeon haj o Levi, äľ phral le Dinaqe, liles pe säbi, dines pesþe o foro, savo pakãlas kã si les paćã, haj mudardes saorä rromen. ²⁶ Mudardes le sabiaça le Hamoros haj i lesqe čhaves le Sihemos, liles le Dina anþa o kher le Sihemosqo haj telãrdes. ²⁷ Äľ čhave le Jakovosqe liles äľ bukã le mulenqe haj nangãrdes o foro, kã max-

risardes lenqe phã. ²⁸ Lile lenqe brakhñ, buznñ, guruven haj xãren, sã so sas anþ-o foro haj i p-o kimpõ, ²⁹ lile saorä bravalimata, lile sar robi lenqe čhaven haj lenqe rromññ, haj lile sã so arakhadolas anþ-äl khera. ³⁰ Atunća o Jakov phendäs le Simeonosqe haj le Levesqe:

— Tume xalen man, te avav dikhlo nasul kaþar äľ manuś le themosqe, äľ kanaanicã haj äľ ferezicã! Si man cira manuś, haj on si te kiden pes anþa ma, si te maren man haj si te merav me haj muro kher.

³¹ On dine les anglal:

— Pakãjas kã amari phej si lesqi kurva?

O Jakov risajlos k-o Betel

35 O Del phendäs le Jakovosqe: — Uśti, za k-o Betel, beś othe haj vazde othe äk altari le Devlesqe, savo sikadilos tuqe kana naśãsas kaþar kō phral o Esau!

² O Jakov phendäs pe famelãqe haj saoränqe kaj sas leça:

— Īnkalaven le devlen strãiino anþa tumaro maśkar, kerdõn uže haj paruen tumare coale! ³ Uśten te zas k-o Betel! Othe si te vazdav äk altari le Devlesqe kaj aśundã man kana sas manqe pharo, haj sas mança kaþar phirdem.

⁴ On dine le Jakovos saorä devla strãiino kaj sas len haj äľ toarþe kaj sas len anþ-äl kan. O Jakov praxosardã len tala o stežari kaj si paśa o Sihem. ⁵ Pala kodoja telãrdes. E dar le Devlesqi gelis anþ-äl foruri paśal, kadã kã ni geles pala äľ čhave le Jakovosqe. ⁶ O Jakov haj saorä manuś kaj sas leça aresles k-o Luz, savo si o Betel, anþ-o Them Kanaan. ⁷ Vazdäs äk altari othe haj čhutäs o anav kodole thanesqe: O Del le Betelosqo, kã othe sikadilos lesqe o Del, kana naśãlas kaþar pō phral. ⁸ E Debora, e dojka le Rebeqaqi, mulis haj sas praxome maj tele kaþar o Betel, tala o stežari. Haj phende lesqe: O stežari le apsjango. ⁹ O Del sikadilos pale le Jakovosqe, pãće boldinãjlos anþa o Padan-Aram, haj binekuvintisardã les. ¹⁰ O Del phendäs lesqe:

— Kō anav si Jakov, dar naj te maj bućhos Jakov, haj kō anav si te avel Israel.

Haj kadã čhutäs lesqo anav Israel. ¹¹ O Del phendäs lesqe:

— Me sem o Del o Maj Zuralo. Te keres čhave haj te butõs! Äk njamo haj maj but njamuri si te kerdõn anþa tuþe, haj si te aves o dad thagarenqo. ¹² Tuqe si te dav o them savo dinem les le Avraamosqe haj le Isakosqe. Si te dav kadav them ke čhavenqe pala tuþe.

¹³ O Del vazdinājlos lesθar, anθa o than kaj dinā lesqe дума. ¹⁴ O Jakov vazdās āk stīlpo animasqo gogi anθ-o than kaj dināsas lesqe дума o Del, āk stīlpo barāsqo animasqo gogi, haj čhordās mol haj untdelemno opral pā lesθe anθa o Del. ¹⁵ O Jakov čhutās anav le thanesqe kaj dinā lesqe дума o Del: Betel.

E Rahela merel

¹⁶ Pala kodoja telārde anθa o Betel. Haj ni aresles ke Efrata, kana le Rahelaqe avile laqe āl dukha le kerimasqe. Sas lan āk kerimos pharo. ¹⁷ Anθ-o timpo kana sas āl dukha maj phare le kerimasqe, e moaša phendā laqe:

— Na dara, kā sa čhavo si!

¹⁸ Haj kana oj delas pō sufleto (kā mulis), čhutās lesqo anav Ben-Oni. Dar lesqo dad phendā lesqe Benjamin.* ¹⁹ E Rahela mulis haj sas praxome p-o drom karing e Efrata, savo si o Betleem. ²⁰ O Jakov vazdās āk stīlpo animasqo gogi pā laqo than le praxomasqo. I ages bučhol: O stīlpo poa than le praxomasqo le Rahelaqo. ²¹ O Israel telārdās haj kerdās pō korto ĩnkāltar kaθar e Migdal-Eder. ²² Kana o Israel bešelas anθ-o than kadava, o Ruben gelos haj sutos le Bilhaça, e roaba kaj sas e rromni lesqe dadesqi. Haj o Israel ašundās.

Āl čhave le Jakovosqe

Le Jakovos sas les dešuduj čhave. ²³ Āl čhave le Leaqe: o Ruben, o čhavo o angluno le Jakovosqo, o Simeon, o Levi, o Juda, o Isahar haj o Zabulon. ²⁴ Āl čhave le Rahelaqe: O Josif haj o Benjamin. ²⁵ Āl čhave le Bilhaqe, e roaba le Rahelaqi: o Dan haj o Neftali. ²⁶ Āl čhave le Zilpaqe, e roaba le Leaqi: o Gado haj o Ašer. Kadala sas āl čhave le Jakovosqe kaj kerdinājle lesqe anθ-o Padan-Aram.

O merimos le Isakosqo

²⁷ O Jakov areslos kā pō dad o Isak, k-o Mamre, k-o Kirjat-Arba, kaj si o Hebron, kaj bešles sar strāiini o Avraam haj o Isak. ²⁸ Kadikita ges sas le Isakos: āk šāl haj oxtodeša bārš. ²⁹ O Isak dinās pō duxo haj mulos haj nakhlos paša pe phure, phuro haj čajlo gesenθar. O Esau haj o Jakov, lesqe čhave, praxosarde les.

O njamo le Esaosqo

36 Kadala si āl bukā kaj kerdiles anθ-o njamo Esau, kaj si o Edom. ² O Esau lilā pesqe rrom-

nā anθ-āl čheja le kanaanicenqe: le Ada, e čhej le hetitosqi Elon, le Oholibama, e čhej le Anasqi, e nepoata le hevitosqi Cibeon, ³ haj le Basmata, e čhej le Ismaelosqi, e pšej le Nebajotosqi. ⁴ E Ada kerdā le Esaosqe le Elifazos, haj e Basmata kerdās le Reuelos. ⁵ E Oholibama kerdās le Jeušos, le Jaelamos haj le Kores. Kadala si āl čhave le Esaosqe, kaj kerdinājles lesqe anθ-o Them Kanaan. ⁶ O Esau lilās pe rromnān, pe čhaven haj pe čheān, saorā manušan anθa pō kher, āl turme, saorā animalā haj sā lenqo bravalimos kaj kidā les anθ-o Them Kanaan, haj gelos anθā aver them, rigaθe kaθar pō phral o Jakov. ⁷ Kā len sas len but bravalimos, haj kodolasqe ni daštinas te bešen anθ-āk than: o them kaj on bešenas ni maj areselas len, kā sas len but animalā. ⁸ O Esau lačhar-dilos p-āl Plaja le Seirosqe. O Esau, savo si o Edom.

Āl čhave le Esaosqe anθ-o Seir

⁹ Kadala si āl bukā kaj kerdiles anθ-o njamo Esau, o dad le edomicenqo, p-āl Plaja le Seirosqe. ¹⁰ Āl anava le čhavenqe le Esaosqe sas: Elifaz, o čhavo le Adaqo, e rromni le Esaosqi; haj o Reuel, o čhavo le Basmataqo, e rromni le Esaosqi. ¹¹ Āl čhave le Elifazosqe sas o Teman, o Omar, o Cefo, o Gaetam haj o Kenaz. ¹² E Timna sas e roaba kaj sas e rromni le Elifazosqi, o čhavo le Esaosqo. Oj kerdās le Elifazosqe le Amalekos. Kadala sas āl nepoci le Adaqe, e rromni le Esaosqi. ¹³ Āl čhave le Reuelosqe sas: o Nahat, o Zerah, o Šama haj o Miza. Kadala sas āl nepoci le Basmataqe, e rromni le Esaosqi. ¹⁴ Āl čhave le Oholibamaqe, e čhej le Anasqi, e nepoata le Cibeonosqi, e rromni le Esaosqi sas o Jeuš, o Jaelam haj o Kore, save oj kerdās len le Esaosqe. ¹⁵ Kadala si āl fameli le čhavenqe le Esaosqe: O Elifaz, o čhavo o angluno le Esaosqo, sas o maj phuro le famelēnqo Teman, Omar, Cefo, Kenaz, ¹⁶ Kore, Gaetam haj Amalek. Kadala fameli anθ-o Them Edom si āl čhave le Elifazosqe, o čhavo le Adaqo. ¹⁷ Kadala si āl čhave le Reuelosqe, o čhavo le Esaosqo: āl fameli Nahat, Zerah, Šama haj Miza. Kadala fameli anθ-o Them Edom si āl čhave le Reuelosqe, o čhavo le Basmataqo, e rromni le Esaosqi. ¹⁸ Kadala si āl čhave le Oholibamaqe, e rromni le Esaosqi: āl fameli Jeuš, Jaelam haj Kore. Kadala fameli si āl čhave le Oholibamaqe, e čhej le Anasqi, e rromni le Esaosqi. ¹⁹ Kadala sas āl čhave le Esaosqe, savo si o Edom, haj kadala si lenqe fameli.

***35:18** O anav Ben-Oni xakārdōl „o čhavo mirā dukhenqo”. O anav Benjamin xakārdōl „o čhavo kaj si muro vast o čáčo” (savo si maj baxtalo, maj jubime haj maj zuralo).

Äl xanamika le Esaosqe

²⁰ Äl ĉhave le Seirosqe o horito, kaj beŝenas anθ-o them, sas o Lotan, o Ŝobal, o Cibeon, o Ana, ²¹ o Diŝon, o Ecer haj o Diŝan. Kadala si äĵ fameli le horicenqe, äĵ ĉhave le Seirosqe anθ-o Them Edom. ²² Äĵ ĉhave le Lotanosqe sas o Hori haj o Hemam. (E phej le Lotanosqi sas e Timna.) ²³ Äĵ ĉhave le Ŝobalosqe sas o Alvan, o Manahat, o Ebal, o Ŝefo haj o Onam. ²⁴ Äĵ ĉhave le Cibeonosqe sas o Aja haj o Ana. O Ana sas kova kaj arakhläs äĵ izvorä äĵ tate anθ-e mulani, kana sas le xärenqa pe dadesqe le Cibeonosqe. ²⁵ Äĵ ĉhave le Anasqe sas o Diŝon haj e Oholibama, e ĉhej le Anasqi. ²⁶ Äĵ ĉhave le Diŝonosqe sas o Hemdan, o Eŝban, o Itran haj o Keran. ²⁷ Äĵ ĉhave le Ecerosqe sas o Bilhan, o Zaavan haj o Akan. ²⁸ Äĵ ĉhave le Diŝanosqe sas o Uc haj o Aran. ²⁹ Äĵ fameli le horicenqe si äĵ fameli le Lotanosqe, le Ŝobalosqe, le Cibeonosqe, le Anasqe, ³⁰ le Diŝonosqe, le Ecerosqe haj le Diŝanosqe. Kadala si äĵ fameli le horicenqe anθ-o Them Seir.

Äĵ thagara le Edomosqe

³¹ Kadala sas äĵ thagara anθ-o Them Edom zi kaj te avel äĵ thagar p-äl israeliĉä. ³² O Bela, o ĉhavo le Beorosqe, sas thagar p-o Edom, haj o anav lesqe forosqe sas Dinhaba. ³³ O Bela mulos, haj anθä lesqe than sas thagar o Jobab, o ĉhavo le Zerahasqe anθa-i Bocra. ³⁴ O Jobab mulos haj anθä lesqe than sas thagar o Huŝam, anθa o them le temanicenqe. ³⁵ O Huŝam mulos, haj anθä lesqe than sas thagar o Hadad, o ĉhavo le Bedadesqe. Ov sas kaj mardäs le Madianos anθ-o Them Moab. O anav lesqe forosqe sas Avit. ³⁶ O Hadad mulos, haj anθä lesqe than sas thagar o Samla anθa-i Masreka. ³⁷ O Samla mulos, haj anθä lesqe than sas thagar o Ŝaul anθa o Rehobot p-o paj. ³⁸ O Ŝaul mulos haj anθä lesqe than sas thagar o Baal-Hanan, o ĉhavo le Akborosqe. ³⁹ O Baal-Hanan, o ĉhavo le Akborosqe mulos, haj anθä lesqe than sas thagar o Hadar. O anav lesqe forosqe sas Pau. O anav lesqe rromnäqo sas Mehetabeel, e ĉhej le Matredaki, e ĉhej le Mezahabosqi. ⁴⁰ Fiosavi famelia le Esaosqi sas kerdi anθa lenqe njamuri haj lenqe thana buĉonas pala lenqe fameli. Kadala si äĵ anava lenqe famelënqe: äĵ fameli Timna, Alva, Jetet, ⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon, ⁴² Kenaz, Teman, Mibcar, ⁴³ Magdiel haj Iram. Kadala si äĵ fameli le Edomosqe — savo sas o Esau, o dad le edomicenqe — pala lenqe gava, anθä lenqe them.

O Josif

(37:1–50:26)

Äĵ sune le Josifosqe

37 O Jakov beŝlos anθ-o Them Kanaan, kaj beŝlosas sar äĵ sträiino lesqe dad. ² Kadala si äĵ bukä kaj kerdiles anθ-o njamo Jakov. O Josif kana sas les deŝiefta bärŝ, sas ĉobano pe phralenqa. Äzutilas le ĉhaven le Bilhaqe haj le ĉhaven le Zilpaqe, äĵ rromnä lesqe dadesqe. O Josif anelas lenqe dadesqe veŝti nasul anθa sosθe kerenas lesqe phral. ³ O Israel jubilas maj but le Josifos dä sar kolavre ĉhaven lesqe, kä kerdäsas les k-äl phurimata. Haj kerdä lesqe äĵ hajna pestrico. ⁴ Lesqe phral dikhles kä lenqe dad jubil les maj but dä sar saorä phralen lesqe haj urisarde les, kadä kä ni daŝtinas te phenen lesqe niĉ äĵ vorba laĉi. ⁵ O Josif dikhläs äĵ suno haj phendä les pe phralenqe, haj urisarde les maj but. ⁶ Ov phendä lenqe:

— Aŝunen so suno dikhlem! ⁷ Ame sämas k-o phandimos le snopenqe anθ-o maŝkar le kimposqe, haj dikh, muro snopo uŝtilos haj beŝlos anθä pürnenθe. Haj tumare snopi bangiles angla lesθe.

⁸ Lesqe phral phende lesqe:

— Kames te aves amaro thagar? Pakäs ĉaĉes kä si te aves amaro stäpino?

Haj urisarde les i maj but, anθa-i kauza lesqe sunenqi haj lesqe vorbenqi. ⁹ Ov maj dikhläs aver suno haj phendä les pe phralenqe:

— Aŝunen! Maj dikhlem äĵ suno! O kham, o ĉhonot haj deŝujekh stjale bangönas angla manθe.

¹⁰ Phendä les pe dadesqe haj pe phralenqe. Lesqe dad xalä pes leqa:

— So kames te phenes kadal suneqa? Ta na gündis kä si te avas me, ki dej haj ke phral te bangöŝ zi ke phuv angla tuθe?

¹¹ Lesqe phralenqe sas lenqe xoli pä lesθe, dar lesqe dad inkärdä gogi äĵ bukä kadala.

Äĵ phral le Josifosqe bikinen les

¹² Lesqe phral geles k-o Sihem, kaŝte päŝtin le brakhän haj le buznän pe dadesqe. ¹³ O Israel phendäs le Josifosqe:

— Ke phral päŝtin o kirdo k-o Sihem. Kamav te zas lenθe.

— Miŝto — phendäs ov.

¹⁴ O Israel phendäs:

— Rugiv tut, za haj dikh kana ke phral si mišto haj kana äl brakhă haj äl buznă si mišto, haj an manqe vešti lenθar!

Dină les drom anθa-i Xar le Hebronosqi.

O Josif areslos k-o Sihem. ¹⁵ Kana rătăcilas p-o kimpō, arakhlă les äk manuś. O manuś puślă les:

— So rodes?

— ¹⁶ Rodav mîră phralen — dină anglal o Josif. — Rugiv tut, phen manqe kaj păştin on le brakhăn!

¹⁷ Haj o manuś kodova phendăs:

— Telărdes kaθar. Kă aśundem len phenindos: «Haj te zas k-o Dotan!»

O Josif gelos pala pe phral haj arakhlă len k-o Dotan. ¹⁸ On dikhle les dural haj zi kaj te pašol lenθe, xotărısajles sar te tharen les te mudaren les. ¹⁹ On phendes jekh avresqe:

— Dikh, kon avel! O thagar le sunenqo! ²⁰ Aven akanak te mudaras les haj te čhudas les anθă jekh anθa-l xainga kadala! Si te phenas kă xală les äk animalo sălbatiko, haj si te dikhas so si te avel lesqe sunenča!

²¹ O Ruben aśundăs haj xastradăs les anθa lenqe vast phenindos:

— Ta na mudaras les!

²² O Ruben phendă lenqe:

— Ta na čhoren rat! Maj mišto čhuden les anθ-e xaing kadaja anθ-e mulani, dar na čhun o vast pă lesθe!

Kă kamnos te xastravel les anθa lenqe vast haj te îngărel les palpale kă lesqo dad. ²³ Kana areslos o Josif kă pe phral, kadala nangărde les anθa-l lesqi hajna, e hajna e pestrico kaj sas pă lesθe. ²⁴ Lile les haj čhude les anθ-e xaing. E xaing kadaja sas nangi, nas paj anθă laθe.

²⁵ Pala kodoja beśles te xan. Vazdindos äl jakha, dikhles äk kîrdo ismaelicienqo kaj avenas anθa o Galaad. Lenqe kămile sas inkărkime tămîjaça, balsamoça haj smirnaça, save îngărenas len anθ-o Ezipto.

²⁶ Atunća o Juda phendăs pe phralenqe:

— So si amen limasqo kana mudarasa amare phrales haj garavasa lesqo rat? ²⁷ Maj mišto te bikinas les le ismaelicienqe, haj ta na čhas o vast pă lesθe, kă si amaro phral, si amaro rat.

Haj lesqe phral phendes:

— Mišto.

²⁸ Kana nakhenas äl negustoră anθa o Madiano, cîrdes haj inkalades le Josifos avri anθa-i xaing, haj

bikinde les pă biś rupă le ismaelicienqe, kaj îngărde les anθ-o Ezipto.

²⁹ Kana o Ruben boldinăjlos ke xaing haj dikhlăs kă o Josif ma nas othe, čhindăs pe coale, ³⁰ boldinăjlos kă pe phral haj phendăs:

— Ma naj o čhavo! Akanak so te kerav?

³¹ Atunća on liles e hajna le Josifosqi, čhendes äk capo, haj čhutes e hajna anθ-o rat. ³² İngărdes pe dadesqe e hajna e pestrico haj phendes:

— Dikh so arakhlăm! Dikh kana si e hajna ke čhavesqi sau ni!

³³ O Jakov prinzandă lan haj phendăs:

— Si e hajna mîră čhavesqi! Äk animalo sălbatiko xală les. O Josif sas kerdo kotora!

³⁴ Čhindăs pe coale, haj hurădilos anθă gonesθe, haj žălisardăs but vremă pe čhaves. ³⁵ Saoră čhave haj čheja lesqe rodenas te mîngiın les, dar ov ni kamelas te avel mîngijme, dar phenelas:

— Rovindos si te zav kă muro čhavo anθ-o kher le mulenqo.

Kadă žălisardă les lesqo dad. ³⁶ Äl madianică bikinde les anθ-o Ezipto k-o Potifar, äk oficeri le faraosqo, o maj baro le străžerenqo.

O Juda haj e Tamar

38 Anθ-e vremă kodoja, o Juda telărdăs kaθar pe phral haj oprisajlos anθa pō drom haj ačhilos kă äk manuś anθa o Adulam, kaj bučholas Hira. ² Othe o Juda dikhlăs le čheja le Śuaski, äk kanaanitosqi; lilă lan dă rromni haj suto laça. ³ Oj ačhilis khamni haj kerdăs äk čhavo, savesqe ov čhutăs o anav Er. ⁴ Pale ačhilis khamni haj kerdăs äk čhavo savesqe oj čhutăs o anav Onan. ⁵ Pale kerdăs äk čhavo, savesqe oj čhutăs o anav Śela. Kerdă les anθ-o Kezib. ⁶ O Juda lilă pe čhavesqe le anglunesqe le Erosqe äk rromni p-o anav Tamar. ⁷ O Er, o čhavo o angluno le Judasqo, sas nasul angla o RAJ, haj o RAJ mudardă les. ⁸ Atunća o Juda phendăs le Onanosqe:

— Za ke rromni ke phralesqi te avel les čhave ke phrales!*

⁹ O Onan, zanindos kă o čhavo kadava naj te avel lesqo, čhorelas pi sāmînca p-e phuv kabor drom sovelas le rromnăça pe phralesqi, ta na del čhave pe phrales. ¹⁰ So kerelas ov sas nasul angla o RAJ, haj i les mudardă les. ¹¹ Atunća o Juda phendă pe borăqe le Tamaraqe:

***38:8** Anθ-o timpo kadal paramiçaqo čáci, kadă sas äl obićeă: kana merelas kō phral haj nas les čhave, lesas lesqe rromnă (ke kumnata) te keres čhave ke phralesqe anθă lesqo than. Deuteronomo 25:5

— Ačo phivli anθ-o kher ke dadesqo zi kana va barōla muro čhavo o Šela!

Kä gündisajlo kä i o Šela si te merel sar lesqe phral. E Tamar gelis haj bešlis anθ-o kher pe dadesqo.

¹² Nakhlos but timpo haj e čhej le Šuaski, e rromni le Judasqi, mulis. Pala so nakhles äl gesa le žalāqe, o Juda uštilos ke Timna, kolenθe kaj tunzinas lesqe brakhän haj lesqe buznän, ov haj lesqo amal, o Hira anθa o Adulam. ¹³ Phendinājlos le Tamaraqe:

— Dikh, kō sokro uštel ke Timna, kašte tunzil le brakhän haj le buznän.

¹⁴ Atunća oj čhudäs pe coale le phivlimasqe, učardilis äk bazmavaça haj hurädilis, haj bešlis ke poarta le Enaimosqi kaj si p-o drom karing e Timna; kä dikhelas kä o Šela kerdilosas baro, haj oj ni sas lesqe dini dä rromni. ¹⁵ O Juda dikhlä lan haj gündisajlos kä si äk kurva, kä učardäsas pō muj. ¹⁶ Oprisajlos laθe anθa pō drom haj phendäs:

— Muk man te sovav tuça!

Kä ni prinžandä lan kä sas lesqi bori. Oj phendäs:

— So des man te soves mança?

¹⁷ Ov dinä lan anglal:

— Si te dav tuqe drom äk jedo anθa muro kirdo.

Oj phendäs:

— Numa kana mukesa manqe gažo zi kana des les drom.

¹⁸ Ov dinä lan anglal:

— So gažo te dav tut?

Oj phendäs:

— Kō sizilo pe dorjaça haj e rovli kaj si tut anθ-o vast.

Ov dinä len laqe. Pala kodoja sutos laça, haj oj ačhilis khamni lesθar. ¹⁹ Oj uštilis haj telärdäs. Čhudäs e bazmava haj hurädilis pale anθ-äl coale le phivlimasqe. ²⁰ O Juda dinäs drom le jedos pä pō amal anθa o Adulam, kašte inkalavel o gažo anθa-l vast le rromnäqe. Dar ov ni arakhlä lan. ²¹ Pušlās le manušan le thanesqe:

— Kaj si e kurva kaj bešelas kathe k-o Enaim, p-o drom?

On dine les anglal:

— Nas nič äk kurva kathe.

²² Ov boldinājlos k-o Juda haj phendä lesqe:

— Ni arakhlem lan, haj i äl manuš le thanesqe phendes: «Nas nič äk kurva kathe.»

²³ O Juda phendäs:

— Te inkärel so lilās, numa ta na kerdös lažavesqe. Dikh, dinem drom o jedo kadava, haj ni arakhlän lan.

²⁴ Kam pala trin čhon phendinājlos le Judasqe:

— E Tamar, ki bori kurvisardäs haj dikh, ačhilis khamni päče kurvisardäs.

Haj o Juda phendäs:

— Inkalaven lan avri te avel phabardi!

²⁵ Kana ingärenas lan, oj dinä drom te phenen laqe sokrosqe:

— Kaθar o manuš kasqe si äl bukă kadala, ačhilem me khamni. Dikh, rugiv tut, kasqo si o sizilo kadava, e dori kadaja haj kadaja rovli?

²⁶ O Juda prinžandä len haj phendäs:

— Si maj čáci dä sar manθe, kä ni dinem lan dä rromni mirä čhavesqe le Šelasqe.

Dä atunć ni maj sutos laça. ²⁷ Kana avilis laqi vreme te kerel, dikh, anθä laqo pär sas duj čhave. ²⁸ Anθ-o timpo le kerimasqo, jekh inkaladäs o vast anglal. E moaša lilās lesqo vast haj phanglās les äk thaveça lolo, phenindos:

— Kadava inklistos anglal.

²⁹ Dar kana ov cirdelas o vast palpale, inklistos lesqo phral. Atunć e moaša phendäs:

— So pharaimos kerdän!

Kodolasqe lesqo anav sas čhutino Perc.* ³⁰ Palal inklistos lesqo phral, saves sas les o thav lolo k-o vast, haj lesqo anav sas čhutino Zerah.

O Josif anθ-o kher le Potifarosqo

39 O Josif sas ingärdo anθ-o Ezipto. O Potifar, äk oficeri le faraonosqo, o maj baro le sträžerenqo, äk eziptjano, kindä les kaθar äl ismaelică kaj andesas les othe. ² O RAJ sas le Josifoça, kadä kä sä žalas lesqe mišto. Ov bešelas anθ-o kher pe stäpīnosqo, o eziptjano. ³ Lesqo stäpīno dikhlās kä o RAJ si leça, haj kä o RAJ kerel te žal lesqe mišto anθä sä so kerel ov. ⁴ O Josif sas lačo angla pō stäpīno, kaj lilä les te sluzil lesqe. Čhutä les o baro pe kheresqo haj dinä les anθä lesqo vast sä so sas les. ⁵ Kana o Potifar čhutä les o baro pä pō kher, haj pä sä so sas les, o RAJ binekuvintisardäs o kher le eziptjanosqo, anθa-i kauza le Josifosqi. E binekuvintarä le RAJesqi sas pä sä so sas les les, kaj sas khere sau k-o kīmpo. ⁶ O eziptjano muklās p-äl vast le Josifosqe sä so sas les, haj les ni maj träbulas te maj xal les e griža, numa le xamasqi kaj xalas les.†

***38:29** O anav Perc xakärdöl pharaimos.

†**39:6** Anθ-o orizinalo daštil te xakärdöl duj bukă. 1: Xalas les e griža numa anθa pesθe. 2: Xalas les e griža lesqe xamasqi, kä le Josifos nas les voja te kerel xamos le ezipteenqe.

O Josif sas šukar k-o korpo haj mündro k-o muj.
⁷ Pala äk vremă, e rromni lesqe stăpînosqi čhutăs äł jakha p-o Josif haj phendăs:

— Sov mança!

⁸ Ov ni kamnos haj phendă laqe:

— Dikh kă muro stăpîno ni phiravel grîza khanćes-
 0ar an0a o kher, haj dină man p-o vast să so si les.

⁹ Ov naj maj baro dă sar man0e an0ă kadav kher, haj ni oprisardă manqe khanć, numa tut, kă san lesqi rromni. Sar daštiv me te kerav äk nasulimos kadă dă baro haj te kerav bezex kontra le Devlesqi?

¹⁰ Makar kă oj an0ă fiosavo ges delas duma le Josifosqe, ov ni kamnos te sovel haj te avel laça. ¹¹ An0-
 äk ges, kana gelos an0-o kher te kerel pi buki haj kana nas othe nić jekh an0a-l manuś le kheresqe, ¹² oj astardă les hajna0ar, phenindos lesqe:

— Sov mança!

Dar ov muklă laqe e hajna an0-o vast haj naślos avri an0a o kher. ¹³ Kana dikhlăs oj kă muklăsas laqe e hajna an0-o vast haj naślosas avri, ¹⁴ dinăs muj le manuśän an0a o kher haj phendă lenqe:

— Dikhen, andă amenqe äk evreo te băškälil amen! Kadav evreo avilos man0e kašte sovel mança, dar me zbărisardem an0-o muj o baro. ¹⁵ Kana aśundăs kă vazdav o glaso haj dav muj, muklăs pi hajna paśa man0e haj naślos avri.

¹⁶ Haj ĩnkărdăs e hajna le Josifosqi paśa pes0e zi kana avilos khere lesqe stăpîno. ¹⁷ Atunc phendă lesqe sa kodoj paramić:

— O robo kadava, o evreo, saves andăn les amenqe, avilos man0e te băškälil man. ¹⁸ Kana zbărisardem haj dinem muj, muklăs pi hajna paśa man0e haj naślos avri.

¹⁹ Kana o stăpîno le Josifosqe aśundăs äł vorbe pe rromnăqe: „Dikh so kerdă manqe k0 robo!”, xolăjlos nasul. ²⁰ Lilăs le Josifos haj čhudă les an0-o phandaimos, an0-o than kaj sas äł phandade le thagaresqe.

O Josif an0-o phandaimos

An0-o timpo so o Josif beśelas othe an0-o phandaimos, ²¹ o RAJ sas leça haj sikadă lesqe pi mila kaj ačhol. Kerdă les te avel lačho angla o maj baro le phandaimasqe. ²² Haj o maj baro le phandaimasqe dină les pä lesqe vast saoră phandaden kaj sas an0-o phandaimos. Haj khanć ni kerd0las othe, numa prin les0e. ²³ O maj baro le phandaimasqe ni maj xalas les e grîza khanćesqi an0a so sas le Josifos an0-o vast, kă sas o RAJ leça. O RAJ kerelas te zal lesqe miśto an0ă să so kerelas ov.

Duj an0a-l phandade si len po-k suno

40 Pala äk vremă, o paharniko haj o brutari le thagaresqe an0-o Ezipto kerde nasulimos pe stăpînosqe. ² O faraono xolăjlos p-äl duj služit0ră pi-re: p-o maj baro le paharnićenqe, haj p-o maj baro le brutarenqe. ³ Čhută len te aven păzime an0-o kher le maj baresqe le străzerenqe, an0-o phandaimos kaj sas o Josif phandado. ⁴ O maj baro le străzerenqe čhutăs le Josifos te služil lenqe.

Pala so beśles maj but vremă phandade ⁵ (o paharniko haj o brutari le thagaresqe le Eziptosqe, save sas phandade an0-o phandaimos), dikhles an0-
 äk răt äł duj po-k suno, haj fiosavo suno sas les aver tălmăćirja. ⁶ O Josif, kana avilos de texara len0e, dikhlăs pä len0e. Haj dikhlă len xolăme. ⁷ Puślăs le služitoren le faraonosqe, save sas leça phandade an0-o phandaimos lesqe stăpînosqe:

— Sos0e sen xolăme ages?

⁸ On dine les anglal:

— Dikhlăm äk suno haj naj koniva te tălmăćil les.

O Josif phendă lenqe:

— Ni zanen kă e tălmăćirja si ka0ar o Del? Phenen manqe so suno dikhlen!

⁹ O maj baro le paharnićenqe phendă le Josifosqe p0 suno:

— An0ă muro suno me dikhlem äk vica angla man0e. ¹⁰ E vica kadaja sas lan trin mlădică. Pala kodoja dinăs äł frunze, kerdăs lulugă haj e drakh pakilis. ¹¹ O paharo le faraonosqe sas an0ă muro vast. Me lilem äł drakha, ĩnkărdem len an0-o paharo le faraonosqe, haj čhudem o paharo an0-o vast le faraonosqe.

¹² O Josif phendă lesqe:

— E tălmăćirja ke sunesqi si kadă: Äł trin mlădice si trin ges. ¹³ Pa trin ges o faraono si te vazdel k0 šăro sar sas, si te čhul tut pale an0ă ki služba haj si te čhus pale o paharo an0-o vast le faraonosqe, sar keresas maj anglal, kana sanas lesqe paharniko. ¹⁴ Dar te anes tuqe gogi i man0ar kana avesa k-o miśtimos, haj rugiv tut te sikaves manqe miśtimos! Čhu äk vorba lači an0a man0e k-o faraono haj ĩnkal man an0a o kher kadava! ¹⁵ Kă semas lilo silaça an0a o them le evreenqe, haj kjar kathe ni kerdem khanć te avav čhutino an0ă kadaj xaing.

¹⁶ O maj baro le brutarenqe, dikhindos kă o Josif dinăs äk tălmăćirja lači, phendăs:

— Dikhlem i me äk suno. Pä muro šăro sas trin kośuri marnesqe. ¹⁷ An0-o kośo opral sas saoră feluri

marnesqe haj guglimasqe kerde anθa o faraono. Dar äl ćiriklă xanas len anθa o košo kaj sas pä muro šáro.

¹⁸ O Josif dinăs anglal:

— E tälmăćirja ke sunesqi si kadă: Äl trin koşuri si trin ges. ¹⁹ Pala trin ges, o faraono si te vazdel kő šáro tuθar, si te ćhul tut p-äk kašt haj kő mas si te xan les äl ćiriklă.

²⁰ Anθă le trinenqo ges sas o ges le faraonosqo. Ov dinăs äk sinia anθa saoră sluźitoră pire. Vazdăs o šáro le maj baresqo le paharnićenqo sar sas haj ćhutăs o šáro le maj baresqo le brutarenqo angla pe sluźitoră. ²¹ Le maj bares le paharnićenqo ćhută les pale anθă lesqi buki dă paharniko, haj ov ćhutăs pale o paharo anθ-o vast le faraonosqo, ²² dar le maj bares le brutarenqo spinzurisardă les, sar phendăs o Josif pala lenqo suno. ²³ Dar o maj baro le paharnićenqo ni maj andă pesqe gogi k-o Josif. Bistardă les.

Äl sune le faraonosqe

41 Pala duj bärś, o faraono dikhlăs suno kă beśelas paša o Paj o Nilo, ² kana jefta gurumnă şukar haj pravardă ĩnkliste anθa o Nilo haj inćeposajles te xan maşkar äl tresti. ³ Pala lenθe maj ĩnkliste anθa o Nilo aver jefta gurumnă, zungală haj sană, haj oprisajles paša lenθe p-e rig le Nilosqi. ⁴ Äl gurumnă zungală haj sană xales kolen jefta gurumnă şukar haj pravardă. Haj o faraono uştilos anθa-i lindri. ⁵ Pale sutos haj dikhlăs pale suno. Jefta spićă givesqe pravarde haj laće bariles p-äk sulum. ⁶ Haj pala lenθe ĩnkliste aver jefta spićă sane haj phabarde kaθar e braval tati. ⁷ Äl spićă äl sane xales kolen jefta spićă pravarde haj pherde. O faraono uştilos haj dinăs pi săma kă sas äk suno. ⁸ Detexara, o faraono xolăjlos haj dină drom te aven saoră vrăźitoră haj saoră manuś gogăça le Eziptosqe. Phendă lenqe pe sune, dar koniva ni daştisajlos te tälmăćil len le faraonosqe.

⁹ Atunća o maj baro le paharnićenqo phendăs le faraonosqe:

— Ages anav manqe gogi kaθar mĳră doša. ¹⁰ O faraono xolăjlosas pä pe sluźitoră, haj ćhudăsas amen anθ-o phandaimos, anθ-o kher le maj baresqo le străzerenqo, man haj le maj bares le brutarenqo. ¹¹ Ame dikhlăm po-k suno anθ-äk răt, haj fiosavo suno sas les lesqi tälmăćirja. ¹² Sas othe amença äk evreo tărno, robo k-o maj baro le străzerenqo. Phendăm lesqe amare sune, haj ov tälmăćisardăs amare sune. ¹³ Äl bukă kerdiles sar ov phendăs. Me semas ćhutino pale anθă mĳri buki, haj o maj baro kolenqo kaj keren marno sas spinzurime.

O Josif tälmăćil äl sune le faraonosqe

¹⁴ O faraono dină drom te anen le Josifos. ĩnkalade les sigo anθa-i xaing le phandaimasqi. Pala so o Josif ranglă pes haj parubdă pe coale, gelos k-o faraono.

¹⁵ O faraono phendăs le Josifosqe:

— Dikhlem äk suno, dar koniva ni daştil te tälmăćil les. Dar aśundem kă tu sar aśunesa äk suno, i tälmăćis les.

¹⁶ O Josif dinăs anglal le faraonos:

— Na manθar, haj kaθar o Del si o dimos anglal te avel paćă le faraonos.

¹⁷ O faraono phendăs atunc le Josifosqe:

— Anθă muro suno me beśavas p-o malo le Nilosqo, ¹⁸ kana jefta gurumnă pravardă haj şukar ĩnkliste anθa o Nilo haj inćeposajles te xan maşkar äl tresti. ¹⁹ Pala lenθe maj ĩnkliste aver jefta gurumnă şukă, zungală haj sanardă. Ni maj dikhlem aver kadă dă zungală anθă saoro Them le Eziptosqo. ²⁰ Äl gurumnă kaj sas sană haj zungală xales le jefta gurumnă kaj ĩnkliste anglal. ²¹ Xale len haj ni prinzandōlas kă geles anθă lenqo pär, ba sas sa kadă dă zungală sar anglal. Haj uştilem.

²² Maj dikhlem äk suno: jefta spićă givesqe pherde haj laće bariles p-äk sulum. ²³ Pala lenθe ĩnkliste aver jefta spićă şuke, sane haj phabarde kaθar e braval tati. ²⁴ Äl spićă äl sane xales äl jefta spićă laće. Kana phendem äl bukă kadala le vrăźitorenqe, koniva ni daştisajlos te tälmăćil len manqe.

²⁵ O Josif phendăs le faraonosqe:

— Äl sune le faraonosqe xakărdōl anθ-äk buki. O Del sikadăs le faraonosqe so si te kerel. ²⁶ Äl jefta gurumnă laćă si jefta bärś, haj kola jefta spićă laće si jefta bärś: äl sune xakărdōn anθă äk buki. ²⁷ Äl jefta gurumnă sanardă haj zungală, kaj ĩnklistes pala kola anglune, xakărdōl jefta bärś, haj äl jefta spićă nange, phabarde kaθar e braval tati, si te avel sa jefta bärś bokhaqe. ²⁸ Kadă, pala sar phendem le faraonosqe, o Del sikadăs le faraonosqe so si te kerel. ²⁹ Dikh, si te avel jefta bärś pherde xamos pä saoro Them le Eziptosqo. ³⁰ Pala lenθe va avena jefta bärś bokhaqe, kadă kă si te bistrel pes saoră pherimos kadava anθ-o Them le Eziptosqo haj e bokh va ćorarela o them. ³¹ E bokh kadaja kaj si te avel si kadă dă bari kă naj te maj anen pesqe gogi kaθar o pherimos le xamasqo anθ-o them. ³² O faraono dikhlăs o suno duj drom, kă e buki kadaja si hotărĳme kaθar o Del, haj o Del si te kerel lan sigo.

³³ Akanak, o faraono te arakhel äk manuś kaj prinzanel but haj si gogăça te ćhul les anθ-o šáro le

Themosqo le Eziptosqo. ³⁴ O faraono te čhul manuś anθ-o them save aśunen kaθar kadav manuś, kašte kiden le panzenqi rig anθa-l roade le Eziptosqe anθ-o timpo le jefta bārśenqo kaj si pherde xamos. ³⁵ Te kiden saoro xamos anθ-āl bārśa kadala lače kaj si te aven, haj talaj komanda le faraonosqi te keren grāmezi givesqe anθ-āl foruri, haj te pāzin len. ³⁶ O xamos kadava si te avel o xamos le themosqo anθa-l jefta bārś le bokhaqe save si te aven anθ-o Them le Eziptosqo, kašte na xasaol o them bokhaθar.

O Josif aresel baro

³⁷ Kadaja plaćujas le faraonos haj saorā služitoren lesqe. ³⁸ O faraono phendās pe služitorenqe:

— Daštisas ame te arakhas āk manuś sar kadava, saves te avel anθā lesθe o Duxo le Devlesqo?

³⁹ O faraono phendās le Josifosqe:

— Kā o Del sikadā tuqe saorā bukā kadala, naj koniva kaj prinzanel kadā dā but haj si gogāça sar tuθe.

⁴⁰ Kerav tut maj baro pā muro kher, haj saoro poporo muro va kerena so tu phenes. Numa me si te avav maj baro tuθar kā me sem o thagar.

⁴¹ O faraono phendās le Josifosqe:

— Akanak kerav tut stāpino pā saoro Them le Eziptosqo.

⁴² O faraono ĩnkaldās pi angrusti anθa o naj haj čhutā lan anθ-o naj le Josifosqo, xuradā les coalença sane inosqe haj čhutā lesqe āk lanco sumnakasqo ke kor. ⁴³ Vazdā les anθ-o urdon sar le dujenqo manuś anθ-o them haj denas muj angla lesθe:

— Anθā koćande!

Kadā areslos ov o maj baro pā saoro Them le Eziptosqo. ⁴⁴ Haj maj phendās le Josifosqe:

— Me sem o faraono. Dar bi kiro koniva naj te vazdel o vast, nić o pīrno anθā saoro Them le Eziptosqo.

⁴⁵ O faraono čhutās le Josifosqe o anav Cafnat-Paneax, haj dinā les dā rromni le Asnata, e čhej le Poti-Ferasqi, o raśaj le forosqo On. Kadā kerdilos o Josif raj p-o Them le Eziptosqo.

⁴⁶ Le Josifos sas les trānda bārś kana beślos angla o faraono, o thagar le Eziptosqo. Atunća telārdās kaθar o faraono haj phirdās anθā saoro Them le Eziptosqo. ⁴⁷ Anθ-o timpo le jefta bārśenqo pherde, e phuv dinās xamos but. ⁴⁸ O Josif kidās saoro xamos anθa kadala jefta bārś anθ-o Them le Eziptosqo. Čhutās o xamos anθ-āl foruri, čhutindos anθā fiosavo foro o xamos poa kimpō pašal. ⁴⁹ O Josif kidās

kadā dā but giv sar o kiśaj le bare pajesqo, kā ni maj ramosardes, kā ni maj daštilas pes te sokotin.

⁵⁰ Angla āl bārśa le bokhaqe, e Asnat, e čhej le Poti-Ferasqi, o raśaj le forosqo On, kerdā le Josifosqe duj čhave. ⁵¹ O Josif čhutās le anglune čhavesqe o anav Manase,* kā phendās ov:

— O Del kerdā man te bistrav saorā xolārimata mīrā haj saoro kher mīrā dadesqo.

⁵² Kolesqe le dujenqo čhutās lesqo anav Efraim,†

— Kāć — ov phendās — o Del dinā man čhave anθ-o them kaj me suferisardem.

⁵³ Āl jefta bārś pherde xamos anθ-o Them le Eziptosqo nakhles, ⁵⁴ haj ĩnceposajles āl jefta bārś le bokhaqe, kadā sar phendās o Josif. Anθā saorā thema sas bokh, dar anθā saoro Them le Eziptosqo sas xamos. ⁵⁵ Kana bokhajlos saoro Them le Eziptosqo, o poporo dine muj k-o faraono anθa xamasθe. O faraono phendās saorā ezipteēnqe:

— Žan k-o Josif haj keren so va phenela ov!

⁵⁶ Kana e bokh sas pā saorā phuv, o Josif putardās saorā thana xamaça te bikinel giv le ezipteēnqe. E bokh sas bari kjar anθ-o Them le Eziptosqo, ⁵⁷ dar pa saorā phuv zanas anθ-o Ezipto te kinen giv kaθar o Josif, kā pā saorā phuv sas bokh bari.

Āl phral le Josifosqe žan anθ-o Ezipto

42 Kana o Jakov aśundās kā anθ-o Ezipto si giv, phendās pe čhavenqe:

— Sosθe dikhen tumen jekh pā avresθe? ² Dikh, aśundem kā si giv anθ-o Ezipto. Žan haj kinen giv othar ta na meras, haj te trais!

³ Kadā deś phral le Josifosqe geles anθ-o Ezipto kašte kinen giv. ⁴ Dar o Benjamin, o phral le Josifosqo, nas dino drom lença, kā o Jakov darajlos ta na kerdōl lesqe dajći nasul. ⁵ Āl čhave le Israelosqe aresles anθ-āk than avrença kaj zanas te kinen giv, kāć anθ-o Kanaan sas bokh. ⁶ O Josif sas o baro le themosqo, ov bikinelas giv kā saoro poporo pa-i phuv. Āl phral le Josifosqe aviles haj bangiles le moça ke phuv angla lesθe. ⁷ O Josif, sar dikhlās pe phralen, prinzandā len, haj kerdilos kā si lenqe strāiino. Dinā lenqe duma zurales:

— Kaθar aven?

On dine les anglal:

— Anθa o Them Kanaan kašte kinas xamos.

⁸ Ov prinzandās pe phralen, dar on ni prinzande les.

***41:51** Manase xakārdōl anθ-e čhib ebrajko: „kova kaj kerel man te bistrav”.

†**41:52** Efraim xakārdōl anθ-e čhib ebrajko: „dinā man čhave”.

⁹ O Josif andă pesqe gogi anθa-l sune kaj sas anθa lenθe haj phendă lenqe:

— Tume sen iskoade: avilen numa te dikhen äl thana sane le themosqe!

¹⁰ On dines anglal:

— Na, muro raj, ke robi aviles te kinen xamos!

¹¹ Ame sã sãm äl čhave sa äk manuśäsqe, sãm manuś gogăver, ke robi naj iskoade.

¹² Ov phendă lenqe:

— Ba ni, avilen te dikhen äl thana sane le themosqe!

¹³ On dines anglal:

— Ame, ke robi, sãm deśuduj phral, äl čhave sa äk manuśäsqe, anθa o Them Kanaan. O maj tärno si ages amare dadeça, haj jekh ma naj.

¹⁴ O Josif phendă lenqe:

— Si sar phendem tumenqe me: sen iskoade! ¹⁵ Ita, kadă si te zanav kana sen čaće: p-e viaca le faraonosqi kã naj te telären kaθar zi kana ni avela tumaro phral o tärno. ¹⁶ Den drom jekhes anθa tumenθe te anel tumare phrales, haj tume ačhon phandade! Tumare vorbe si te aven čhutine ke proba, kana sen čaće. Kana ni, p-e viaca le faraonosqi, kã sen iskoade!

¹⁷ Haj čhutăs saorän trin ges anθ-o phandaimos.

¹⁸ Le trinenqo ges o Josif phendă lenqe:

— Kana kerena e buki kadaja, mukav tumen te tra-in, kã darav kaθar o Del: ¹⁹ Kana sen manuś čaće, te ačhol jekh anθa tumenθe phandado, haj kolaver te telären, len giv ta na suferin tumare fameli bokhaθar! ²⁰ Anen manqe tumare phrales le tärnes, kašte zanglon pes tumare vorbe, haj ta na meren!

Kadă kerdes. ²¹ Haj phendes jekh avresqe:

— Čaćes sãm pedepsime anθa sosθe kerdãm amare phralesqe, kã dikhlãm lesqo kino kana rugilas amen, haj ni aśundãm les. Kodolasqe avilos pä amenθe o kino kadava.

²² O Ruben dinăs anglal:

— Ni phenavas tumenqe me ta na keren nasul le čhavesqe? Dar ni aśunden. Akanak trãbul te pokinas anθa lesqo rat.

²³ On ni zanenas kã o Josif xakărelas len, kã delas дума lença prin äk tälmać. ²⁴ O Josif boldinäjlos le zejança lenθe haj rujas. Pala kodoja boldinäjlos pale haj dină lenqe дума, haj lilăs anθa lenθe le Simeonos haj phanglä les angla lenθe.

Äl phral le Josifosqe bolden pes

²⁵ O Josif porunċisardăs te pherdön lenqe gone giveçqa, te čhun o rupo fiosavesqo anθä lesqo gono, haj te den len xamos anθa o drom. Haj kadă kerdilos. ²⁶ On

čhutes pö giv p-äl xära haj telärdes. ²⁷ Kana beśles e rät, jekh anθa lenθe putardăs pö gono te del xamos le xäres. Dikhläs o rupo anθ-o muj le gonesqo, ²⁸ haj phendăs pe phralenqe:

— Muro rupo dină les manqe palpale, italo anθä muro gono!

Atunća sas lenqe dar haj phendes jekh avresqe izdrandos:

— So kerdă amenqe o Del?

²⁹ Kana boldinäjles kã lenqo dad, o Jakov, anθ-o Them Kanaan, phende lesqe sã so kerdinäjlos pes lenqe:

— ³⁰ O manuś kodova, kaj si o raj le themosqo, dină amenqe дума zurales haj lilăs ame sar iskoade.

³¹ Ame phendãm lesqe: «Sãm manuś gogăver, ni sãm iskoade. ³² Sãm deśuduj phral, äl čhave kaθar äk dad. Jekh ma naj, haj o maj tärno si akanak amare dadeça anθ-o Them Kanaan.»

³³ O manuś kodova, savo si o raj le themosqo, phendăs amenqe: «Dikh sar prin-zanav kana sen manuś gogăver! Muken manqe jekh anθa tumenθe, len xamos anθa tumare fameli, telären,

³⁴ haj anen manqe tumare phrales le tärnes! Kadă si te zanav kã ni sen iskoade, haj sen manuś čaće. Pala kodoja si te dav tumen palpale tumare phrales haj daštın te keren kinimata anθ-o them.»

³⁵ Kana nangärdes pe gone, dikh kã o gonoro le rupoça fiosavesqo sas anθä lesqo gono! Kana on haj lenqo dad dikhles äl gonorä le rupoça, darajles.

³⁶ Lenqo dad, o Jakov, phendăs lenqe:

— Muklen man bi čhavenqo! O Josif ma naj, o Simeon ma naj, haj kamen te len i le Benjaminos. Sã aviles pä muro śäro!

³⁷ O Ruben phendăs pe dadesqe:

— Te mudares mirä dujen čhaven, kana ni anava palpale le Benjaminos! De les anθä muro vast, haj si te anav les tuqe palpale.

³⁸ O Jakov phendăs:

— Muro čhavo naj te zal tumença, kã lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajćı nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kã mirä bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

— Muro čhavo naj te zal tumença, kã lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajćı nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kã mirä bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

³⁸ O Jakov phendăs:

— Muro čhavo naj te zal tumença, kã lesqo phral mulos, haj ov ačhilos korkoro. Kana kerdöla lesqe dajćı nasul pä kadav drom, kadă dä but si te xolären man kã mirä bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.

Äl phral le Josifosqe pale zan anθ-o Ezipto

43 E bokh sas bari anθ-o them. ² Kana xales saoro giv kaj andesas les anθa o Ezipto, lenqo dad phendăs lenqe:

— Zan pale haj kinen amenqe äk ċıra xamasqo!

³ O Juda dină les anglal:

— O manuś kodova phendă amenqe te xakăras: «Ta na maladon mança zi kana tumaro phral naj te avel tumença!»⁴ Dec kana kames te des drom amare phrales amença, si te zas haj si te kinas tuqe xamos.⁵ Dar kana ni kamesa te des les drom, naj te zas, kă o manuś kodova phendă amenqe: «Ta na maladon mança zi kana tumaro phral naj te avel tumença!»

⁶ O Israel phendăs atunc:

— Sosqe kerden manqe âk nasulimos kadă, phenindos kodole manuśasqe kă maj si tumen âk phral?

⁷ On dines anglal:

— O manuś kodova puślă amen mišto antheta amenqe haj amaro njamo: «Maj trail tumaro dad? Maj si tumen dak phral?» Haj ame dinăm les anglal kă lesqe pučhimata. Sar daštisas ame te zanas kă si te phenel: «Anen tumare phrales?»

⁸ O Juda phendăs le Israelosqe, pe dadesqe:

— De drom le čhavorrăs mança, kašte telăras sigo, kašte trais haj ta na meras, ame, tu haj amare čhave cijne.⁹ Me čhav man gažo antheta lesqe. Manθar te manges les palpale! Kana ni anava les tuqe palpale, haj ni čhava les angla tuqe, te avav došalo angla tuqe saoră viaca miri!¹⁰ Ta na beślămas, duj drom gelămas haj avilămas zi akanak.

¹¹ O Israel, lenqo dad, phendă lenqe:

— Kana si kadă, keren kadă: len tumenqe anθ-âl gone dajci antheta maj lače roade le themosqe, kašte ingăren âk daro le manuśasqe kodolesqe: âk cira balsamo haj âk cira abgin, tămija haj smirna, fistiqo haj migdale.¹² Len tumença duvar maj but rupo! Ingăren palpale o rupo kaj čhutes les tumenqe anθ-o muj le gonenqo! Daštil pes kă sas âk grešala.¹³ Len i tumare phrales haj bolden tumen sigo k-o manuś kodova!¹⁴ O Del o Maj Zuralo te kerel tumen te avel tumen nakhimos angla o manuś kodova! Haj te mukel te boldel pes tumença kolavres phrales tumares haj i le Benjamins! Haj me, kana trăbula te ačhov bi čhavenqo, atunca te ačhov!

¹⁵ Liles o daro, liles peça duvar maj but rupo haj i le Benjamins, geles sigo anθ-o Ezipto, haj sikadiles angla o Josif.¹⁶ Kana o Josif dikhlăs le Benjamins lença, phendăs le manuśasqe kaj sas čhutino baro pă lesqo kher:

— Ingăr kal manuśan anθ-o kher, čhin âk animalo haj ker xamos kă âl manuś kadala si te xan mança k-o mașkar le gesesqo.

¹⁷ O manuś kodova kerdăs so poruncisardăs lesqe o Josif haj ingărdăs le manuśan k-o kher le Josifosqo.¹⁸ On darajles kana ingărdă len k-o kher le Josifosqo haj phendes:

— Ingărel amen kathe antheta-i kauza le ruposqi kaj sas čhutino anθă amare gone e data kaj nakhlis, kamen te peren pă amenqe haj te inkăren amen kašte len amen robi haj te čhun o vast pă amare xăra.

¹⁹ Pașile paša o manuś kaj sas čhutino baro po kher le Josifosqo haj phende lesqe k-o udar le kheresqo:

— ²⁰ Jertisar amen, raja, ame maj sămas âk data kathe, kašte kinas xamos.²¹ Pala kodoja, kana opri-sajlăm e răt, deskărdăm amare gone haj dikhl! O rupo fiosavesqo sas anθ-o muj le gonesqo, saoro rupo amaro! Akanak andăm les palpale.²² Andăm i aver rupo, kašte kinas xamos. Ni zanas kon čhutăs o rupo anθă amare gone.

²³ Ov dină len anglal:

— Aven gogăver! Na daran! O Del tumaro, o Del tumare dadesqo dină tumen âk komoara anθ-âl gone. Me primisardem tumaro rupo.

Haj andină lenqe le Simeonos.²⁴ O manuś ingărdă len anθ-o kher le Josifosqo, dină len paj te thoven pe pirne haj dinăs xamos lenqe xăren.²⁵ On pregătisardes o daro zi kaj te avel o Josif, k-o mașkar le gesesqo, kă așundesas kă si te xan leça.²⁶ Kana areslos o Josif khere, andine lesqe âl daruri anθ-o kher. Bangiles angla lesqe zi ke phuv.²⁷ Ov puślă len sastimasθar, haj maj phendăs:

— Tumaro dad o phuro, antheta savo dinen дума, si sastevesto? Maj trail?

²⁸ On dines anglal:

— Kă robo, amaro dad, trail haj si sastevesto.

Dine koča haj bangiles.²⁹ O Josif vazdăs âl jakha haj dikhlăs pe phrales le Benjamins, o čhavo lesqe daqo, haj phendăs:

— Kadava si tumaro phral o tărno antheta savo phen-den manqe?

Haj phendă lesqe:

— O Del te avel lačo tuça, muro čhavo!

³⁰ O Josif inklistos sigo, kă phabolas lesqo ilo antheta lesqo phral haj avelas lesqe te rovel. Gelos anθ-âk hodaja haj othe rujas.³¹ Pala so thodă pes poa muj, inklistos, zurajlos haj phendăs:

— Anen te xas!

³² Andes le Josifosqe rigaqe, lesqe phralenqe rigaqe haj le ezipteenqe kaj xanas leça rigaqe, kă âl ezipteă ni daštinas te xan le evreença, kă e buki kadaja antheta lenqe sas zungalimos.³³ Âl phral le Josifosqe sas čhutine ke sinia angla lesqe, kaθar o maj baro zi k-o maj tărno. Haj dikhenas pes jekh pă aver mirimaça.³⁴ O Josif čhutăs te den len antheta o xamos kaj sas angla lesqe fiosaves po-k kotor, dar o Benja-

min primisardăs panz drom maj but dä sar kolaver. Piles haj matiles anθ-äk than leça.

E proba e paluni

44 O Josif poruncisardăs le manuśăsqe kaj sas čhutino baro pä lesqo kher:

– Pher xamaça äl gone le rromenqe, kabor dařtin te ingären, haj čhus fiosavesqe lesqo rupo anθ-o muj lesqe gonesqo! ² Te čhus i muro paharo, o paharo le ruposqo, anθ-o muj le gonesqo le maj tärnesqo, anθ-äk than le rupoça anθa lesqo giv!

O manuś kerdăs sar phendăs lesqe o Josif. ³ De texara anθa-i rät dines o drom le manusänqo pe xärença. ⁴ Dar ni durilesas anθa o foro kana o Josif phendăs le manuśăsqe kaj sas pä lesqo kher:

– 3a pala äl manuś kodola, haj kana aresesa len, te phenes lenqe: «Sosθe pokinden o miřtimos le nasulimaça? ⁵ Ni zanen kä si o paharo anθa savo pel muro raj? Haj anθä savo drabarel? So kerden, kerden nasul!»

⁶ Ov areslo len haj phendä lenqe äl vorbe kadala. ⁷ On dine les anglal:

– Rai!a, sosθe des duma kadaja? Ni dařtin ke robi te keren kadä dajci! ⁸ Zanes kä andäm tuqe anθa o Them Kanaan o rupo kaj arakhläm les anθ-o muj amare gonenqo. Sar te čoras rupo sau sumnakaj anθa o kher ke rajesqo? ⁹ Te merel kodova anθa ke robi kasθe arakhadola o paharo, haj ame te avas robi amare rajesqe!

¹⁰ Ov phendăs:

– Te avel sar phenden, numa kä kolesθe kaj arakhadol o paharo te avel muro robo, haj tume sen čáce!

¹¹ Sigo fiosavo dinăs tele pö gono p-e phuv haj fiosavo putardăs les. ¹² O manuś rodä len kaθar o maj baro haj termenisardăs le maj cigneça. Haj o paharo sas arakhado anθ-o gono le Benjaminsqo. ¹³ On čhendes pe coale, čhutes fiosavo pä pö xär haj boldinäjles anθ-o foro.

¹⁴ Kana o Juda haj lesqe phral aresles k-o kher le Josifosqo, ov inkä sas othe. Haj čhudinäjles ke phuv angla lesθe. ¹⁵ O Josif phendä lenqe:

– So kerden? Ni zanen kä äk manuś sar manθe dařtil te drabarel?

¹⁶ O Juda dinăs anglal:

– So te maj phenas amare rajesqe? So te das anglal? Sar dařtis te sikavas kä säm čáce? O Del sikadăs e doś ke robenqe. Sä m robi amare rajesqe: ame haj kodova kasθe arakhadilos o paharo.

¹⁷ Dar o Josif phendăs:

– Ni dařtiv te kerav kadä dajci! O manuś savesθe arakhadilos o paharo si te avel muro robo, dar tume dařtin te zan palpale pačäça kä tumaro dad.

¹⁸ Atunca o Juda pařilos paša o Josif haj phendä lesqe:

– Rugiv tut, muro raj, muk ke robos te phenel äk vorba mිරä rajesqe, haj ta na xoläos pä kö robo, kä tu san sar o faraono! ¹⁹ Muro raj puřlăs pe roben, phenindos: «Si tumen äk dad sau phral?» ²⁰ Ame dinäm anglal amare rajes: «Si amen äk dad phuro haj äk phral tärno, kerdo kä lesqe phurimata. Lesqo phral mulos haj ov ačhilos korkoro kaθar lesqi dej, haj lesqo dad jubil les.» ²¹ Tu phendän ke robenqe: «Anen les manθe te dikhav les mිරä jakhença!»

²² Ame dinäm anglal amare rajes: «O čhavo ni dařtil te mukel pe dades. Kana mukela les, lesqo dad si te merel.» ²³ Tu phendän ke robenqe: «Kana ni va avela i tumaro phral anθ-äk than tumença, ta na maj aven manθe!» ²⁴ Kana geläm kä muro dad, kö robo, phendäm lesqe so phendăs muro raj. ²⁵ Amaro dad phendăs: «3an pale te kinen amenqe äk čira xamasqo.» ²⁶ Ame dinäm les anglal: «Ni dařtis te zas. Numa kana amaro phral o tärno si te avel amença, si te zas, käc ni dařtis te zas angla o manuś kodova, numa kana amaro phral o tärno si te avel amença.» ²⁷ Kö robo, amaro dad, phendăs amenqe: «Tume zanen kä mිරi rromni kerdä manqe duj čhave. ²⁸ Jekh inklisto manθar haj sas kerdo kotora, haj ni maj dikhlem les zi ages. ²⁹ Kana maj lena manqe i kadales, haj kerdöla lesqe dak nasulimos, kadä dä but si te xolären man kä mිරä bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo.»

³⁰ Akanak te zava bi le čhavesqo kä kö robo, muro dad, e viaca savesqi si phangli kaθar e viaca le čhavesqi, ³¹ ov si te merel kana va dikhela kä o čhavo naj amença. Kadä dä but si te xoläras ke robos, amare dades, kä lesqe bal äl parne si te zan anθ-o kher le mulenqo. ³² Käc kö robo čhutăs pes gažo anθa o čhavo haj phendăs mිරä dadesqe: «Kana ni anava les palpale tuθe, dořalo te avav so traiva.» ³³ Rugiv tut, muk ke robos te ačhol anθ-o than le čhavesqo ka robo mිරä rajesqe, haj o čhavo te zal palpale pe phralença! ³⁴ Sar dařtiv te zav kä muro dad, kana o čhavo naj mança? Ni kamav te dikhav o xolärimos mිරä dadesqo!

O Josif kerdöl prinzando pe phralenqe

45 O Josif ni maj dařtisajlos te maj inkärel anθä pesθe angla sä pe sluzitorä. Dinä muj:

– Den ku sä avri!

Haj ni maj ačhilos konik le Josifoča kana kerdă pes prinzando pe phralenqe. ² Înčeposajlos anθ-ăk roimos kadă dă zurales kă ašunde les ăl ezipteă. Ašundăs i o kher le faraonosqo anθa sosθe kerdilos. ³ O Josif phendăs pe phralenqe:

— Me sem o Josif! Maj trail muro dad?

Dar lesqe phral ni daštisajles te den les anglal kă ačhiles barăsqe anθa lesqi kauza. ⁴ O Josif phendăs pe phralenqe:

— Paşon paşa manθe!

Haj on paşiles. Ov phendăs:

— Me sem tumaro phral, o Josif, saves bikinden les te avel îngărdo anθ-o Ezipto. ⁵ Akanak, ta na avel tumenqe xoli haj te xolăon kă bikinden man, kăc kaşte xastravav tumari viaca dină man drom o Del angla tumenθe! ⁶ Dikh, si duj bărś dă kana si bokh anθ-o them, haj inkă panz bărś naj te avel arătura haj naj te kidel pes giv. ⁷ O Del dină man drom angla tumenθe te kerel te maj ačhon p-e phuv haj te train anθa-k baro xastraimos. ⁸ Kadă kă na tume dinen man drom kathe, haj o Del. Ov kerdă man sar ăk dad le faraonosqe, raj pă să lesqo kher haj o maj baro pă saoro Them le Eziptosqo. ⁹ Źan sigo kă muro dad haj phenen lesqe: «Kadă phenel kő čhavo o Josif: ‘O Del čhută man raj pă să Ezipto. Haj manθe kabor daštis dă sigo! ¹⁰ Si te beşes anθ-o cinuto Goşen haj si te aven paşa manθe tu, ke čhave haj ăl čhave ke čhavenqe, ke brakhă, ke buznă haj ke guruva haj să so si kiro. ¹¹ Othe si te dav tut te xas, pentrukă si te maj avel inkă panz bărś bokhaqe, kaşte na čoraon tu, ki famelia haj să so si kire.’ » ¹² Dikhen tumare jakhença, haj i muro phral o Benjamin dikhel pe jakhença kă me, o Josif, dav tumenqe duma. ¹³ Phenen mîră dadesqe kabor dă mišto sem dikhlo anθ-o Ezipto haj să so dikhlen, haj anen les kathe kabor daştin dă sigo!

¹⁴ Xuklos ke kor pe phralesqi le Benjaminsqi haj rujas, haj o Benjamin rujas i ov pă lesqi kor. ¹⁵ Čumidăs saoră phralen piren, roindos. Pala kodoja lesqe phral beşles dă vorbă leça.

Ăl čhave le Jakvosqe rin pes kă pő dad

¹⁶ Kana ašundilos e vestja anθ-o kher le faraonosqo kă aviles ăl phral le Josifosqe, e buki kadaja plaćujas le faraonos haj lesqe manuşăn. ¹⁷ O faraono phendăs le Josifosqe:

— Phen ke phralenqe: «Kadă te keren: Čhun pă tumare animală haj telären anθ-o Them Kanaan! ¹⁸ Anen tumare dades haj tumare fameli manθe! Me si te dav tumen o maj lačho than anθ-o Them le

Eziptosqo, haj si te xan o lačhimos le themosqo.» ¹⁹ Phen lenqe i kadaja: «Kadă te keren! Len tumenqe anθa o Them le Eziptosqo urdona anθa tumare čhave haj anθa tumare rromnă! Anen kadă i tumare dades haj aven! ²⁰ Ta na fal tumen nasul anθa sosθe si te muken, kăc să so si maj lačho anθ-o Them le Eziptosqo si te avel tumaro!»

²¹ Ăl čhave le Israelosqe kerdes kadă. O Josif dină len urdona, sar phendăs o faraono. Dină len i xamos anθa o drom. ²² Dină len saorăn po-k rîndo coalenqe, dar le Benjamins dină les trin šăla siklă ruposqe haj panz rînduri coalenqe. ²³ Pe dadesqe dinăs drom deş xăra pherde soça si maj lačho anθ-o Ezipto haj deş xărnă pherde giveça, marneça haj xamaça, kaşte avel lesqe dades p-o drom. ²⁴ Pala kodoja dinăs o drom pe phralenqe. Kana telărde, phendăs lenqe:

— Ta na xan tumen p-o drom!

²⁵ On inkliste anθa o Ezipto haj aresle anθ-o Them Kanaan kă lenqo dad, o Jakov. ²⁶ Phende lesqe:

— O Josif si zuvindo haj kjar si baro pă saoro Them le Eziptosqo.

Dar o ilo le Jakvosqo kovlilos kă ni pakălas so phenen. ²⁷ Dar kana phende lesqe să so phendăsas lenqe o Josif, haj dikhlăs ăl urdona save dinăsas len drom o Josif kaşte anen les, o duxo lenqe dadesqo o Jakov strămosajlos. ²⁸ Haj o Israel phendăs:

— Aresel! Muro čhavo o Josif maj trail! Źav te dikhav les anglal zi kaj te merav.

E famelia le Jakvosqi aresel haj lačhardöl anθ-o Ezipto

46 O Israel telărdăs ku să so sas les. Areslos anθ-e Ber-Şeba haj anelas zertfe te del ăk sinia angla o Del pesqe dadesqo, le Isakosqo. ² O Del phendă le Israelosqe anθ-ăl dikhimata anθ-e răt:

— Jakov!e, Jakov!e!

O Israel dină les anglal:

— Italem!

³ Haj o Del phendăs:

— Me sem o Del, o Del ke dadesqo. Na dara te zas anθ-o Ezipto, kă othe si te kerav tut te areses ăk njamo baro! ⁴ Me si te zav tuça anθ-o Ezipto, haj me si te anav tut pale othar, haj o Josif si te phandavel ke jakha.

⁵ O Jakov telărdăs anθa-i Ber-Şeba. Ăl čhave le Israelosqe čhutes pe dades, le Jakvos, pe čhaven haj pe rromnăn anθ-ăl urdona save dinăsas len drom o faraono te anen len. ⁶ Haj liles pe animală haj pő bravalimos kaj kides les anθ-o Them Kanaan. Haj o Jakov areslos anθ-o Ezipto saoră famelăça piri. ⁷ Li-

lās peça anθ-o Ezipto pe čhaven haj le čhaven lesqe čhavenqe, pe čheñ haj le čheñ lesqe čhavenqe: sa-orä famelia piri.

Äl čhave le Israelosqe

⁸ Kadala si ä! anava le čhavenqe le Israelosqe, save geles anθ-o Ezipto: o Jakov haj lesqe čhave.

O angluno kerdo le Jakovosqe: o Ruben. ⁹ Ä! čhave le Rubenosqe: o Enoh, o Palu, o Hecron haj o Karmi. ¹⁰ Ä! čhave le Simeonosqe: o Jemuel, o Jamin, o Ohad, o Jakin haj o Coxar; haj o Šaul, o čhavo le kanaanicjaqo. ¹¹ Ä! čhave le Levesqe: o Geršon, o Kehat haj o Merari. ¹² Ä! čhave le Judasqe: o Er, o Onan, o Šela, o Perc haj o Zarah. Dar o Er haj o Onan mules anθ-o Them le Kanaanosqo. Ä! čhave le Percosqe sas: o Hecron haj o Hamul. ¹³ Ä! čhave le Isaharosqe: o Tola, o Puva, o Jov haj o Šimron. ¹⁴ Ä! čhave le Zabulunosqe: o Serec, o Elon haj o Jahlel. ¹⁵ Kadala sas ä! čhave kaj e Lea kerdä len le Jakovosqe anθ-o Padan-Aram, haj i pe čheja, le Dina. Kadala čhave haj čheja lesqe sas sä trändä haj trin.

¹⁶ Ä! čhave le Gadosqe: o Cifeon, o Hagi, o Šuni, o Ecbon, o Eri, o Arodi haj o Areli. ¹⁷ Ä! čhave le Ašerosqe: o Imna, o Išva, o Išvi haj o Beria; haj e Serah, lenqi phej. Ä! čhave le Beriasqe: o Heber haj o Malkiel. ¹⁸ Kadala sas ä! čhave le Zilpaqe, savi dinšas lan o Laban pe čhäqe le Leaqe, kadalen kerdä len oj le Jakovosqe: ku sä dešúsov.

¹⁹ Ä! čhave le Rahelaqe, e rromni le Jakovosqi: o Josif haj o Benjamin. ²⁰ Le Josifosqe kerdinäjles anθ-o Them le Eziptosqo o Manase haj o Efraim. Kerdä len e Asnat, e čhej le Poti-Ferasqi, o rašaj le forosqo On. ²¹ Ä! čhave le Benjaminosqe: o Bela, o Beker, o Ašbel, o Gera, o Naman, o Ehi, o Roš, o Mupim, o Hupim haj o Ard. ²² Kadala sas ä! čhave le Rahelaqe, save kerdä len le Jakovosqe: ku sä dešústar.

²³ O čhavo le Danosqo: o Hušim. ²⁴ Ä! čhave le Neftalesqe: o Jahcel, o Guni, o Jecer haj o Šilem. ²⁵ Kadala sas ä! čhave le Bilhaqe, savi dinšas lan o Laban pe čhäqe le Rahelaqe. Kadala kerdä len oj le Jakovosqe. Ku sä jefta. ²⁶ Ä! manuš kaj geles le Jakovoça anθ-o Ezipto, kaj sas kerde lesθar sas ku sä šovardeš haj šov, bi le rromnänqo le čhavenqe le Jakovosqe. ²⁷ O Josif sas les duj čhave, save kerdinäjles anθ-o Ezipto. Saorä manuš anθa o kher le Jakovosqo kaj geles anθ-o Ezipto sas jeftadeša.

O Jakov aresel anθ-o Ezipto

²⁸ O Jakov dinš drom le Judas angle k-o Josif kašte phenel lesqe te zal angla lenθe anθ-o Gošen. Kana

aresles anθ-o cinuto Gošen, ²⁹ o Josif čhutäs le grasten kä pš urdon haj gelos anθ-o Gošen, te maladöl pe dadeça, le Israeloça. Kana maladiles, xuklos kä lesqi kor haj rujas but vremä pä lesθe. ³⁰ O Israel phendäs le Josifosqe:

— Akanak daštiv te merav, kä dikhlem tut, haj kä san zuvindo.

³¹ O Josif phendäs pe phralenqe haj le kheresqe pe dadesqo:

— Šav te dav дума le faraonoça haj te phenav lesqe: «Mirà phral haj o kher mirä dadesqo, save sas anθ-o Them Kanaan, aviles manθe. ³² Ä! manuš kadala si pästorä haj barären animalä. Andines pe brakhän, pe buznän haj pe guruven, haj sä so si lenqo.»

³³ Kana va dela tumen muj o faraono haj va pučhela tumen: «Savi si tumari buki?» ³⁴ Tume te den anglal: «Ke robi barärdes animalä dä kana sämas pärne zi akanak, sar amare dada.» Kana phenena kadä, daštiv te bešen anθ-o cinuto Gošen, käc anθa-l ezipteä si äk zungalimos saorä pästorä.

Ä! phral le Josifosqe haj o Jakov angla o faraono

47 O Josif gelos haj phendäs le faraonosqe: — Mirä phral haj muro dad aresles anθa o Them Kanaan le brakhänça, le buznänça haj le guruvença, haj sä soça si len. Si anθ-o cinuto Gošen.

² Liläs panz anθa pe phral haj sikadä len le faraonosqe. ³ O faraono pušlās le phralen le Josifosqe:

— Savi si tumari buki?

On dine les anglal:

— Ke robi si pästorä, sar sas i amare dada.

⁴ Maj phendes le faraonosqe:

— Ame aviläm te bešas äk timpo kathe anθ-o them kä ma naj čar anθa-l brakhä haj anθa-l buznä ke robenqe, kä e bokh si bari anθ-o Them Kanaan. Kadä rugiv tut te mukes ke roben te bešen anθ-o cinuto Gošen!

⁵ O faraono phendäs le Josifosqe:

— Kö dad haj ke phral aviles tuθe. ⁶ O Them le Eziptosqo si angla tuθe. Čhu ke dades haj ke phralen anθ-o than o maj lačo le themosqo! Te bešen anθ-o cinuto Gošen! Haj kana arakhesa maškar lenθe manuš kaj xakärdön, čhu len te aven ä! bare mirä turmenqe!

⁷ O Josif andinš pe dades le Jakovos haj sikadä les le faraonosqe. O Jakov binekuvintisardäs le faranos, ⁸ haj o faraono pušlās le Jakovos:

— Kabor bärš si tut?

⁹ O Jakov dinš anglal le faranos:

— Āl ges mīrā kaj me phirdem zi akanak p-e phuv si āk śāl haj trānda bārś. Āl ges mīrā viacaqe sas cīra haj phare haj ni aresles āl ges mīrā phurenqe, kabor phirdes on p-e phuv.

¹⁰ O Jakov binekuvintisardās le faraonos haj telārdās lesθar. ¹¹ O Josif čhutās pe dades haj pe phralen haj dinā len phuv anθ-o Them le Eziptosqo, anθ-o than o maj lačo le themosqo, anθ-o cinuto le Ramsesesqo, sar poruncīsardās o faraono. ¹² O Josif dinās xamos pe dades, pe phralen, haj saorā kheres lesqe dadesqo, pala o numāro le čhavenqo.

Āl ezipteā bikinen pes bokhaθar

¹³ Ma nas xamos pā saorī phuv, kā e bokh sas but phari. Āl manuś anθa o Them le Eziptosqo haj anθa o Them Kanaan nasfajle anθa-i kauza le bokhaqi.

¹⁴ O Josif kidās saorā love kaj sas anθ-o Them le Eziptosqo haj anθ-o Them Kanaan, anθ-o than le givesqo savo kinas les āl manuś, haj ĩngārdās āl love anθ-o kher le faraonosqo. ¹⁵ Kana ma nas love anθ-o Them le Eziptosqo haj anθ-o Them Kanaan, saorā ezipteā aviles k-o Josif haj phendes:

— De amen xamos! Sosθe te meras angla tuθe? Kāc ma naj amen love!

¹⁶ O Josif phendās:

— Anen tumare animalen, haj si te dav tumen xamos anθ-o than tumare animalenqo, kana ma naj tumen love.

¹⁷ Andines pe animalen k-o Josif, haj o Josif dinā len xamos p-āl grast, p-āl brakhā, p-āl buznā, p-āl guruva haj p-āl xāra. Kadā dinā len xamos anθ-o bārś kodova anθa saorā animalā lenqe. ¹⁸ Pala so nakhlos o bārś kodova, aviles k-o Josif anθ-o bārś koaver haj phendes lesqe:

— Naštis te garavas amare rajesqe o fapto kā ma naj love, haj kā āl animalā akanak si kā amaro raj. Ni maj ačhol dekīt amare trupuri haj amare phuja te das len amare rajesqe. ¹⁹ Sosθe te meras, ame haj amari phuv tala ke jakha? Kin amen haj amari phuv anθa xamasθe! Ame haj amari phuv si te avas āl robi le faraonosqe. De amen giv kašte trais haj te na meras haj e phuv ta na ačhol mulani!

²⁰ O Josif kindās anθa o faraono saorā phuv le Eziptosqi, pentrukā āl ezipteā bikindes fiosavo pō than, kā e bokh sas phari, haj kadā areslos o them le faraonosqo. ²¹ Le poporos kerdā les robo, kaθar āk śāro zi kā koaver śāro le Eziptosqo. ²² Numa āl phuja le raśaēnqe ni kindā len, kā āl raśaja priminas xamos

kaθar o faraono, haj xanas o xamos kaj delas len o faraono. Kodolasqe on ni bikindes pe phuja.

²³ O Josif phendās le poporosqe:

— Ages kindem tumen tumare phujenča anθa o faraono. Ita, dav tumen giv, semānin e phuv! ²⁴ Ke vremā le roadenqi va dena āk rig le faraonos, haj śtar riga si te ačhon tumenqe kašte sāmānin āl thana, haj te xan kolenča kaj si anθā tumare khera haj i tumare čhavenča.

²⁵ On phendes:

— Tu xastradān amari viaca! Arakhlām mištimos angla amaro raj, haj si te avas āl robi le faraonosqe.

²⁶ O Josif kerdās anθa kadaja āk kris p-e phuv le Eziptosqi zi anθ-o ges dā ages, pala savi e rig le panzenqi si le faraonosqi. Numa āl phuja le raśaēnqe nas le faraonosqe.

O merimos le Jakvosqo pašol

²⁷ E famelia le Israelosqi beślis anθ-o Them le Eziptosqo anθ-o cinuto Gośen. Len sas len phuv haj sas len čhave haj butiles but. ²⁸ O Jakov traisajlos deśief-ta bārś anθ-o Them le Eziptosqo. Āl ges le Jakvosqe kaj ov traisajlos sas āk śāl haj saranda haj jefta bārś. ²⁹ Kana pašilos o Israel te merel, dinā muj pe čhaves le Josifos haj phendā lesqe:

— Te arakhava mištimos angla tuθe, rugiv tut, čhu kō vast pā kō ilo* haj kadā sikav manqe kā si te aves lačo haj pakāmača karing manθe! Rugiv tut, ta na praxos man anθ-o Ezipto! ³⁰ Kana sovava sar mīrā phure, ĩnkal man anθa o Ezipto haj praxosar man anθā lenqo than le praxomasqo!

O Josif dinā les anglal:

— Si te kerav sar phendān.

³¹ O Jakov phendā lesqe:

— Xa manqe sovel!

Haj o Josif xalā lesqe sovel. Pala kodoja o Israel rugisajlos haj bangilos k-o śāro le patosqo.

O Jakov binekuvintil le čhaven le Josifosqe

48 Pala kodoja phendinājlos le Josifosqe:
— Kō dad si nasfalo!

Atunc o Josif lilās peča pe duje čhaven, o Manase haj o Efraim. ² Phendinājlos le Jakvosqe:

— Ita kō čhavo o Josif avilos tuθe.

O Israel kidās pō zuralimos haj vazdinājlos anθ-o pato. ³ Phendā le Josifosqe:

— O Del o Maj Zuralo sikadilos manqe anθ-o Luz, anθ-o Them Kanaan, haj binekuvintisardā man.

*47:29 Anθ-o orizinalo „čhu kō vast pā kō ilo” si „čhu kō vast tala muro śoldo”.

⁴ Phendă manqe: «Si te kerav tut te aven tut čhave, haj si te butărav tut, kašte arenes maj but poporă. Ke čhavenqe pala tuθe si te dav o them kadava te avel lenqo vešniko.» ⁵ Akanak, ke duj čhave kaj kerdinăj-les tuqe anθ-o Them le Eziptosqo zi kaj me te avav tuθe anθ-o Ezipto, si te aven miră čhave. O Efraim haj o Manase si te aven miră čhave, sar si o Ruben haj o Simeon. ⁶ Dar äl čhave kaj si te kerdön pala lenθe si te aven ke čhave. Len si te avel len rig anθ-e phuv kaj va perela lenqe phralenqe le maj barenqe. ⁷ Pentrukă atunć kana avavas anθa o Padan, vaj, e Rahela mulis anθ-o Them Kanaan, zi kaj te aresav ke Efrata. Praxosardem lan othe, p-o drom karing e Efrata, savo si o Betleem.

⁸ Kana o Israel dikhlăs le čhaven le Josifosqe, pušlăs:

— Kon si kadala?

⁹ O Josif dinăs anglal pe dades:

— Si miră čhave, save dină len manqe o Del kathe. O Israel phendăs:

— Rugiv tut te anes len manθe, kašte binekuvintiv len!

¹⁰ Äl jakha le Israelosqe sas nasfale anθa-i kauza le phurimasqi, kadă kă ni maj daštilas te dikhel. O Josif ingărdă len paša lesθe, haj ov ćumidă len haj lă len anθ-e angali. ¹¹ O Israel phendăs le Josifosqe:

— Ni pakăvas kă si te maj dikhav kő muj, haj dikh kă o Del muklă man te dikhav i ke čhaven!

¹² O Josif dină len rigaθe pašal pırne pe dadesqe haj bangilos le moça ke phuv angla lesθe. ¹³ Pala kodoja o Josif lilă le dujen, le Efraimos le vasteça le ćaćeça ke stıngo le Israelosqi, haj le Manases le vasteça le stıngoça ke ćaće le Israelosqi, haj andă len paša lesθe. ¹⁴ Dar o Israel ĩntinzosardăs pő vast o ćaće haj čhută les p-o šăro le Efraimosqo, savo sas o maj tărno, haj o vast o stıngo čhută les p-o šăro le Manasesqo. Haj kadă kerdă trušul pe vast, kjar kă o Manase sas kerdo anglal. ¹⁵ Binekuvintisardăs le Josifos haj phendă lesqe:

— O Del angla savo phirdes miră phure, o Avraam haj o Isak,

o Del kaj sas manqe păstori saorĭ viaca,

¹⁶ o ĩnzero kaj pale kindă man anθa orso nasulimos, te binekuvintil kal čhaven!

On te phiraven muro anav

haj o anav miră phurenqo, o Avraam haj o Isak, haj te butön but maj but p-e phuv!

¹⁷ Le Josifosqe ni pelos lesqe mišto kana dikhlăs kă lesqo dad čhul pő vast o ćaće p-o šăro le Efraimosqo. Haj astardăs o vast pe dadesqo, kašte lel les poa

šăro le Efraimosqo, haj te čhul les pä le Manasesqo.

¹⁸ Phendăs pe dadesqe:

— Na kadă, dadle, kăc kava si kerdo maj anglal. Čhu kő vast o ćaće pä lesqo šăro!

¹⁹ Lesqo dad ni kamnos haj phendăs:

— Žanav, muro čhavo. I ov si te arenel äk poporo, i ov si te avel baro. Orsar lesqo phral o maj ćijno si te arenel maj baro dă sar lesθe, haj anθa lesθe si te aven maj but njamuri.

²⁰ Ov binekuvintisardă len anθ-o ges kodova:

— Kő anav si te phenen les äl israelică kana va binekuvintina, phenindos: «O Del te kerel tut sa kadă sar le Efraimos haj sar le Manases!»

Kadă čhutăs le Efraimos angla o Manase.

²¹ O Israel phendăs le Josifosqe:

— Ita kă p-äk ćira timpo si te merav. Dar o Del si te avel tumença haj si te ĩngărel tumen palpale anθ-o them tumare phurenqo. ²² Dav tut äk kotor maj but dă sar ke phralen, o cinuto Sihem, savo lilem les kaθar äl emorică miră sabiaça haj miră arkoça.

Äl palune vorbe le Jakvosqe pe čhavença

49 O Jakov dinăs muj pe čhaven haj phendăs: — Kiden tumen haj si te phenav tumenqe so si te kerdöl tumenqe anθ-äl gesa kaj si te aven!

² Kiden tumen haj ašunen, äl čhave le Jakvosqe! Ašunen tumare dades, le Israelos!

³ Tu Ruben, muro čhavo kerdo angluno, mirĭ vloga

haj e roada e angluni

miră zuralimasqi,

o angluno anθ-e mĭndria

haj o angluno anθ-o zuralimos,

⁴ Ćhordos sar äl paja

— tu naj te maj aves o angluno!

Kăc uštilăn anθ-o pato ke dadesqo haj maxrisardăn les.

Uštilos anθă muro pato!

⁵ O Simeon haj o Levi si phral.

Lenqe čhură keren nasul.

⁶ Muro sufleto, na kide tut kă lenqo sfato!

Muro ilo, na kide tut lença!

Kă anθă lenqo xolărimos mudardes manuś, haj kă plaćujas len

ćhındes äl vine le guruvenqe.

⁷ Dino armaja te avel lenqo xolărimos,

kă si zuralo,

haj lenqi xoli,

kă si bi paqi.

Si te xulavav len anθ-o Jakov

- haj si te durĉrav len jekh avresĉar
anĉ-o Israel.
- ⁸ Juda, si te aves läudime kaĉar ke phral,
kä si te mares ke duĉmaen.
Äl ĉhave ke dadesqe si te bangöñ angla tuĉe.
⁹ O Juda si äk pujo leosqo.
Boldinäjlan kaĉar o mudarimos, muro ĉhavo!
Bangĉrel pe koĉa, sovel sar äk leo.
Kon si te vazdel äk leo kaj sovel?
- ¹⁰ E rovli le zuralimasqi
naj te duröl anĉa o Juda,
niĉ e rovli le thagaresqi
maĉkar lesqe pırne,
zi kana si te avel kodova kasqi si e rovli,
haj lesĉar si te aĉunen äl poporä.
- ¹¹ O Juda phandel pe xäres ke vica,
haj kaĉar e maj laĉhi vica
le pujos pe xärnäqo.
Thovel pi hajna anĉ-e mol
haj pi mantaua anĉ-o rat le drakhaqo.
- ¹² Lesqe jakha si lole kaĉar e mol
haj lesqe dand parne kaĉar o thud.
- ¹³ O Zabulon va beĉela paĉa o baro paj.
Äl koräbi va ĉirdena pes othe,
haj lesqo than si te ĉintzol pes karing o Sidon.
- ¹⁴ O Isahar si äk xär zuralo
kaj sovel p-o islazo.*
- ¹⁵ Dikhläs kä si äk than laĉho odihnimasqo
haj kä e phuv si laĉhi,
kadä kä bangĉrel pö dumo tala o pharimos
haj va kerela buki sar äk robo.
- ¹⁶ O Dan va krisila pe poporos
sar jekh anĉa-l njamuri le Israelosqe.
- ¹⁷ O Dan si te avel äk sap p-o drom,
äk vipera p-e poteka,
dandarel o pırno le grastesqo
haj kerel te perel pä zejanĉe
o manuĉ poa grast.
- ¹⁸ Azükĉrav te xastraves man, RAJA!
- ¹⁹ P-o Gado si te aven but manuĉ ĉhuränĉa,
dar ov si te lel pes pala lenĉe.
- ²⁰ O xamos le Aĉerosqo si te avel laĉho:
ov si te del xamata gogle le thagaren.
- ²¹ O Neftali si äk ĉerboajka slobodo.
Ov phenel vorbe ŉugar.
- ²² O Josif si äk xär sälbatico,
äk xär sälbatico paĉa äk izvoro pajeĉa,
äk kuro sälbatico p-o plaj.†
- ²³ Äl duĉmaja kerkärde les,
ĉhudes säzeci urasa.
- ²⁴ Dar lesqo arko aĉhilos zuralo,
haj ov sas kerdo te xakĉrel le vastenĉa
kaĉar äl vast le Zuralesqe le Jakovosqo.
Kadä kerdilos ov o pästori
haj o bar le Israelosqo‡
- ²⁵ kaĉar o Del ke dadesqo
savo va azutila tut,
kaĉar kova o Maj Zuralo
savo si te binekuvintil tut
khameĉa haj brıĉindeĉa opral
haj pajeĉa anĉa-l izvorä telal,
haj i le binekuvintimaĉa le ĉuĉanqo
haj le pıntekosqo.
- ²⁶ Äl binekuvintimata ke dadesqe
si maj bare dä sar äl binekuvintimata
le plaenqe veĉniko¶
- haj si maj bare dä sar äl laĉhimata
le plaenqe kaj si dä kana si lumä:
on te aven p-o ŉäro le Josifosqo,
opre p-o ŉäro le rajesqo pe phralenqo.
- ²⁷ O Benjamin si äk ruv kaj mudarel
haj kerel kotora.
De texara xal so astardäs,
haj e rät xulael so liläs kaĉar äl duĉmaja.
- ²⁸ Kadala si sä äl deĉuduj njamuri le Israelos-
qe, haj kadä dinä lenqe дума lenqo dad kana bi-
nekuvintisardä len. Binekuvintisardäs fiosaves pe
binekuvıntaräĉa.

O merimos le Jakovosqo

- ²⁹ Pala kodoja dinä len e porunka kadaja:
— Me si te nakhav paĉa mırä phure. Te praxon
man anĉ-äk than mırä phurenĉa, anĉ-e peĉtera kaj
si anĉ-o islazo le Efronosqo o hetito,³⁰ anĉ-e peĉtera
kaj si anĉ-o islazo Makpela kaj si jekh angla avresĉe
le Mamreĉa, anĉ-o Them Kanaan, savi kindä lan o

***49:14** Anĉ-o orizinalo naj klaro haj daĉtil pes te xakärdöl: „kaj sovel maĉkar äl stıne”, „kaj bangöl tala pharimata”, sau „kaj sovel paĉa äl jaga”.

†**49:22** Anĉ-o orizinalo naj klaro. Daĉtilas te xakärdöl: „O Josif si äk kreanga dafinosqi roditori, äk kreanga pomosqi roditori paĉa äk xaing. Lesqe krenz barön opre poa zido.” ‡**49:24** O orizinalo naj klaro. Daĉtilas te xakärdöl: „kaĉar kova kaj si o Pästori, o Bar le Israelosqo”. ¶**49:26** Anĉ-o orizinalo naj klaro. Daĉtilas te xakärdöl: „Äl binekuvintimata ke dadesqe si maj bare dä sar äl binekuvintimata mırä phurenqe.”

Avraam le islazoča kaθar o hetito Efron ka than anθa praxomasθe.³¹ Othe praxosardes le Avraamos haj le Sara, lesqi rromni, othe praxosardes le Isakos haj le Rebeka, lesqi rromni, haj othe praxosardem i me le Lea.³² O islazo haj e peštera kaj si othe sas kinde kaθar äl čhave le Hetosqe.

³³ Kana termenisardäs o Jakov te del porunc pe čhaven, cirdäs pe pirne anθ-o pato, dinä pö duxo haj nakhlos paša pe phure.

50 O Josif bangilos k-o muj pe dadesqo, ruja les haj čumidä les.² Poruncisardäs le doktorenqe kaj kerenas buki anθa lesθe te imbälsämin lesqe dades, haj äl doktorä imbälsämisardes le Israelos.³ Träbuisardä len saranda gesa, kä kadikita dä but träbular anθa o imbälsämimos. Äl ezipteä rujes les jeftadeša gesa.⁴ Pala so nakhles äl gesa le roimasqe, o Josif phendäs le sluzitorenqe le faraonosqe:

— Akanak kana sem lačo angla tumenθe, rugiv tumen te phenen le faraonosqe:⁵ «Muro dad čhutä man te xav sovel, phenindos: ‘Dikh, pašol te merav! Te praxos man anθ-o than le praxomasqo savo xanadem les manqe anθ-o Them Kanaan!’ Rugiv tut te mukes man te zav othe te praxov mirä dades, haj pala kodoja si te avav palpale!»

⁶ O faraono dinäs anglal:

— 3a haj praxosar ke dades pala-i sovel kaj čhutä tut te xas lan!

⁷ O Josif gelos te praxol pe dades. Anθ-äk than leča geles saorä sluzitorä le faraonosqe, kaj sas äl bare lesqe kheresqe, haj saorä barimata le Eziptosqe,⁸ saoro kher le Josifosqo, lesqe phral haj o kher lesqe dadesqo. Ni mukles anθ-o cinuto Gošen, numa le čhavorrän, äl brakhä, äl buznä haj äl guruva.⁹ Anθ-äk than le Josifoča maj sas urdona haj manuš p-äl grast, kadä kä sas but manuš.¹⁰ Kana aresles ke Aria le Atadosqi, kaj si paša o Jordano, kerdes baro roimos dukhača. O Josif inkärdäs jefta ges äk žalä anθ-o anav pe dadesqo.¹¹ Äl kanaanicä kaj bešles othe dikhles e žalä kadaja ke Aria le Atadosqi haj phendes:

— Ita äk žalä bari maškar äl ezipteä!

Kodolasqe dinä pes kodole thanesqe o anav Abel-Micraim.* Ov si paša o Jordano.

¹² Kadä kerdes äl čhave le Jakovosqe so phendä lenqo dad.¹³ Ingärde les anθ-o Them Kanaan haj praxosarde les anθ-e peštera kaj si anθ-o islazo Makpela, kaj si jekh angla avresθe le Mamreča, savo kin-

däsas les o Avraam kaθar o hetito Efron ka than anθa praxomasθe.¹⁴ Pala so praxosardäs pe dades, o Josif boldinäjlos anθ-o Ezipto anθ-äk than pe phralenča haj saoränča kaj geles leča kašte praxol pe dades.

O Josif mिंगiil pe phralen

¹⁵ Pala so mulos lenqo dad, äl phral le Josifosqe phendes:

— So keras amen kana o Josif xoläola pä amenθe haj si te boldela amenqe saoro nasulimos kaj kerdäm les lesqe?

¹⁶ Dines drom te phenel le Josifosqe:

— Kö dad dinäs kaj porunka zi kaj te merel:¹⁷ «Kadä te den дума le Josifosqe: ‘Rugis tut te jertis ke phralenqe lenqi doš haj lenqo bezex! Čäces kerde tuqe nasul!’ » Akanak rugis tut te jertis e doš le robenqi le Devlesqe ke dadesqo!

O Josif kana ašundäs kadaja, rujas.¹⁸ I lesqe phral aviles haj čhude pes ke phuv angla lesθe haj phendes lesqe:

— Ita, säm ke robi.

¹⁹ Dar o Josif phendäs:

— Na daran! Sem me anθ-o than le Devlesqo?²⁰ Tume kamnen manqe nasul, dar o Del kamnos mišto, kašte kerdöl pes so si kerdo ages: te xastravel e viaca bute manušanqi.²¹ Na daran, kä me si te dav tumen xamos, tumen haj i tumare čhaven!

Haj dinäs дума šukar lenča.

O merimos le Josifosqo

²² O Josif bešlos anθ-o Ezipto, ov haj o kher lesqe dadesqo. Haj traisajlos äk šäl haj deš bärš.²³ O Josif dikhläs le čhaven le Efraimosqe zi kä le trinenqo njamo, haj lä pesqe dä čhave le čhaven le Makirosqe, o čhavo le Manasosqo.

²⁴ O Josif phendäs pe phralenqe:

— Me sem pä merimasθe. Dar o Del va ažutila tumen haj va inkalela tumen anθa o them kadava kašte zan anθ-o them kaj xalä sovel kä va dela les le Avraamosqe, le Isakosqe haj le Jakovosqe.

²⁵ Haj o Josif čhutäs le čhaven le Israelosqe te xan sovel:

— Čäces va ažutila tumen o Del. Te len i mirä kokalä kaθar!

²⁶ O Josif mulos äk šalaqo haj deš bärš. Imbälsämisarde les haj čhute les anθ-äk trono anθ-o Ezipto.

*50:11 Abel-Micraim xakärdöl „e žalä le ezipteenqe”.